

Leto XXI. Stev. 213
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 KOT NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZBA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1945 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNJA 1945 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI S „BORBO“

Zagrebska srečanja

Vsaoketno sodelovanje naših podjetij na Zagrebškem velesejmu skupaj s številnimi torkami z vseh delov sveta ni samo ugodna prilika za preskoje našega lastnega gospodarskega razvoja, ki nam omogoča, da ga primerjamo z napredkom celotnega svetovnega gospodarstva. Ne gre samo za koristne poslovne stike, ki prispevajo k nadaljnjemu utrjevanju naših gospodarskih vezi s tujino in k izboljšanju naše zunanje trgovine. Gre tudi za srečanja gospodarskih predstavnikov raznih dežel, katerih interese se danes čedalje bolj povezuje želja, da bi v svetu miru in miroljubne koeksistence izboljšali svojo narodna gospodarstva in pri tem osestransko oskrajali njihove potrebe in možnosti, ki so med seboj odvisne.

Sestanki, do katerih je te dni prišlo na Zagrebškem velesejmu, pomenijo veliko več kakor samo običajni poslovni razgovori. Omogočajo namreč koristno izmenjavo misli, ki je sedaj nujno potrebna za medsebojno seznanjanje z gospodarskimi problemi raznih dežel, nujno potrebna zato, da bi spoznali težave, ki nastajajo v njihovem gospodarskem razvoju, zlasti se težave gospodarsko manj razvitih dežel, in da bi ugotovili številne možnosti za to, da bi preko raznih oblik mednarodnega sodelovanja ta razvoj pospešili in olajšali. Brez takšnih srečanj, ki prispevajo k medsebojnemu spoznavanju in razumevanju, je nemogoče doumeti tudi vse tiste zapletene procese v svetovnem gospodarstvu, ki so konec koncev tudi ključ za razumevanje tega dogajanja na mednarodnem tlorišču.

Na svetovnem tržišču sedaj že prihaja do izraza težnja po uveljavljanju novih in obstoječih oblik mednarodnega gospodarskega sodelovanja, katerih cilj je nadaljevanje razširitev in utrditve te-tega. Pri tem mislimo na primer na pomoč nerazvitim deželam, na financiranje razvoja raznih gospodarskih panog s sredstvi posameznih proizvajalcev na svetu, na težnjo po sodelovanju med sorodnimi podjetji iz raznih dežel, na mednarodne sporazume o gospodarskem in tehničnem sodelovanju, dolgoročne kredite z ugodnimi obrestmi itd. Vse to izpričuje enotnost interesov svetovnega gospodarstva, ki prihaja do izraza hkrati tudi preko zainteresiranosti razvitih dežel na tem, da bi izboljšale svoje proizvodnje.

Te nove činitelje v mednarodnem gospodarskem sodelovanju, ki so osekakor posledica zmanjšane napetosti na svetu in krepite ideje akcije koeksistence,

ki pa tudi sami prispevajo k razvoju miroljubnega sodelovanja med narodi, je treba osestransko negovati in najti ustrezne oblike, da bi jih še nadalje krepili. Ni dvoma, da lahko k temu veliko prispevajo predstavniki gospodarskega živelja, njihovi čim pogostejši stiki in srečanja.

Na Zagrebškem velesejmu sodelujejo letos gospodarski predstavniki 21 držav, med njimi — po dajšem premoru — tudi predstavniki vzhodnoevropskih dežel. Njihovi sestanki in poslovni razgovori na Velesejmu izražajo željo po čimboljsem spoznavanju gospodarskih možnosti in potreb dežel, zastopanih na Velesejmu. Vse to tudi je važna izhodiščna točka za kasnejše ustvarjanje oblik, s katerimi bodo vzpostavili trdnije stike med gospodarstvi raznih dežel.

Jugoslovanski narodi, ki se v svoji zunanji politiki ravna po načelu, da je treba krepiti osestransko mednarodno sodelovanje, sloneče na spoštovanju neodvisnosti in enakopravnosti, pozdravljajo tudi letošnja srečanja gospodarskih predstavnikov raznih dežel v Zagrebu kot manifestacijo miroljubnega sodelovanja na področju gospodarstva. M.B.—

Obisk iz Italije

Italijanska gospodarska delegacija je bila včeraj na Zagrebškem velesejmu

Zagreb, 10. sept. (Tanjug). V Zagrebu je danes prisel italijanski minister za zunanjo trgovino Bernardo Mattarelo v spremstvu Enza Storognija in drugih gospodarskih funkcionarjev. Ogledali so si velesejmu.

Italijanskim gostom so na njem priredili kosilo, na katerem je bil tudi član Zveznega izvršnega sveta Osman Karabegović. Popoldne je bil v italijanskem paviljonu na velesejmu sprejem na čast italijanskim funkcionarjem, kateremu so prisostvovali podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović, član Zveznega izvršnega sveta Osman Karabegović, predsednik OLO Zagreba Večeslav Holjevac in drugi.

Nocoj je Večeslav Holjevac italijanskim gostom priredil večerjo.

Težnja po tesnejšem sodelovanju

Zagreb, 10. sept. (Tanjug). Predsednik Italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice v Milanu dr. Salvatore Magri je danes izjavil, da italijanski gospodarski krogi pozdravljajo porast trgovinske menjave med Jugoslavijo in Italijo v prvi polovici letošnjega leta.

GRŠKI KRALJEVSKI GOSTJE V SLOVENIJI OD BOHINJA DO POSTOJNE

Ljubljana, 10. sept. Grška kraljevska dvojica in predsednik republike s soprogo so se v jutranjih urah iz Bleda napotili v avtomobilih k Bohinjskemu jezeru. Ogledali so si lepote jezera in okolice ter se za kratek čas ustavili v »Zlatorogu«, potem pa so se vrnili na Bled.

Kmalu po 10. uri so kraljevska dvojica, predsednik Tito s soprogo odpotovali v Bleda skozi Ljubljano proti Postojni. Z njimi so bili tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Čolaković, generalni sekretar predsednika republike dr. Jože Vilfan in drugo jugoslovansko in grško spremstvo.

Pot od Bleda do Postojne je bila okrašena z zastavami in slavo.

Zahvala iz Sirije

Beograd, 10. sept. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel od predsednika republike Sirije Sukrija Kuvattija brzojavko, v kateri se mu zahvaljuje za čestitke ob prevzetju predsedstva sirske republike.

loki, na katerih so bili napisi, ki so pozdravljali visoke goste in grško-jugoslovansko prijateljstvo. Kakor včeraj tako so jih prebivalci krajev, skozi katere jih je vodila pot, tudi danes toplo in pristrčno pozdravljali. Posebno mnogo ljudi se je zbralo v Kranju in nekaterih drugih mestih.

Na Ljubljanskem gradu

Ceprav ni bilo predvideno, da se bodo visoki gostje ustavili v Ljub-

ljani, so se skupno s predsednikom republike napotili na Ljubljanski grad in se ustavili tudi v tamkajšnji restavraciji. Kljub nepredvidnemu obisku so pozdravili visoke goste pionirji, ki so kraljici Frederiki in Jovanki Broz izročili cvetje. Zatem so si ogledali lepote in znamenitosti glavnega mesta Slovenije in visoki grški gostje so se zanimali tudi za okolico Ljubljane. Kmalu po 12. uri so se odpeljali naprej proti Postojni.

V Postojnski jami

Ze davno pred prihodom visokih gostov so se na glavnem trgu v Postojni zbrali številni prebivalci, ki

drugi jugoslovanski voditelji in spremstva ustavili pred jamsko restavracijo. Prvi je izstopil kralj

Na slovesnem sprejemu na Bledu

so navdušeno pozdravili visoke goste iz Grčije in predsednika republike. Nekoliko minut pred 13. uro so se avtomobili visokih gostov, predsednika republike s soprogo,

Pavel, kmalu za tem pa predsednik republike, kraljica Frederika in Jovanka Broz. Visoka gosta je prvi pozdravil predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije Bo-

DRUGI DAN SOVJETSKO-ZAHODNONEMŠKIH POGAJANJ

Uvodni razgovori v Moskvi

Sovjetski argumenti o ovirah za združitev Nemčije — Vprašanje »vojnih« ujetnikov in Adenauerjeva žalitev

Moskva, 10. sept. Dames ob 10. po moskovskem času so se nadaljevala v palači »Spinkodnovki« pogajanja med sovjetsko in nemško delegacijo. Seja je bila končana ob 13.30. Na predlog vodje sovjetske delegacije, naj bi sejem izmenoma predsedovala vodji delegacij, je današnji seji predsedoval vodja zahodnonemške vladne delegacije kancler Adenauer.

Na današnji seji je prvi govoril vodja sovjetske delegacije Bulganin, ki je odgovoril na vprašanja, sprožena v včerajšnjem Adenauerjevem govoru, in navedel nekatere pripombe v zvezi s tem. Rekel je, da je istih misli kakor kancler, kar zadeva pomen moskovskih razgovorov in težave v zvezi z njimi. Narodi SZ kakor Nemčija sovražno vojno. »Obljubili smo, da bomo govorili odkrito,« je povzel Bulganin, »in moram reči, da je SZ z enim delom nemškega naroda po vojni že vzpostavila dobre odnose. Kar zadeva drugi del, hoče SZ tudi z njimi imeti normalne odnose.«

V Zahodni Nemčiji včasih trdijo, da je treba s SZ govoriti s »stališča sile«, je nadaljeval, toda takšne besede je moč sprejeti edinoletno iz ironije. »Če bi mi tako govorili, razgovori v Moskvi ne bi imeli nobenega smisla.« Sovjetska delegacija je zadovoljna, da zahodnonemška ne bo postavila nobenih pogojev za ureditev normalnih odnosov med obema deželama.

V vprašanju vojnih ujetnikov gre za nesporazum. V SZ ni nobenih nemških vojnih ujetnikov. Vsi Nemci so bili izpuščeni in repatriirani. V Sovjetski zvezi so samo še vojni zločinci iz bivše Hitlerjeve armade, ki so jih sovjetska sodišča obsodila zaradi posebno hudih zločinov. Teh je bilo v SZ 1. septembra še 9626.

O združitvi Nemčije je Bulganin izjavil, da je to zelo važna stvar. Sovjetska vlada je za to, da se Nemčija združi kot miroljubna in neodvisna država. Pri-

ključitev Zahodne Nemčije k Zahodnoevropski in Atlantski zvezi pa pomeni oviro za združitev Nemčije. Sovjetski predlog o evropskem kolektivnem varnostnem sistemu teži za ukinitev vojaških zvez v Evropi.

Adenauer je kratko odgovoril Bulganinu in dejal, da je sovjetsko ljudstvo res imelo hude izgube v boju, da pa ni treba istovetiti Hitlerja in njegovih sodelavcev z vsem nemškim narodom. Nihče v Zahodni Nemčiji ne misli razgovarjati se s tako veliko in močno državo, kakršna je SZ, s »stališča sile«. Ustanovitev Atlantske in Zahodnoevropske zveze pa je posledica položaja v Evropi in na vsem svetu.

Glede ujetnikov je Adenauer rekel, da je Hitlerjeva vojska res delala zločine v SZ, da pa je tudi sovjetska vojska na nemškem ozemlju napravila »nekateri stvari«.

Vor Brentano je dopolnil Adenauerjevo izjavo in dejal, da hoče zahodnonemška delegacija zastaviti vse sile za normalizacijo odnosov med obema deželama. Brez ureditve problema ujetnikov pa normalizacija odnosov nima smisla. Prosil je sovjetsko delegacijo, naj pojasni usodo ne samo tisočev, temveč stotisočev in še več Nemcev, ki so izginili med vojno.

O združitvi Nemčije je menil, da varnostni sistem, kakršnega predlaga SZ, ne bi bil služil ne za podlago ne za poročstvo, če bi temeljil na razdeljeni Nemčiji. Hruščev je odločno zavrnil kanclerjevo izjavo, da je sovjetska vojska delala v Nemčiji zločine. Sovjetski vojski so izpolnjevali svojo dolžnost do ljudstva, ko so nadaljevali vojno, katero jim je Nemčija vsilila. »Sodim,« je dejal Hruščev, »da je bila tu izrečena žaljiva pripomba na račun sovjetske vojske.«

Glede trditve Brentana, da je v Nemčiji mnogo ljudi, ki ničesar ne vedo o svojih bližnjih, je rekel, da mora biti zahodnonemška vlada pogumna in odkrito

povedati, kdo je tega kriv. »Če je bilo med vojno ubitih mnogo Nemcev,« je nadaljeval, »je Rusov padlo še več. Mi nismo krivi tega, mi nismo prestopili meje, niti začeli vojne. Smrt teh ljudi pa mora biti opomin, da se v prihodnje kaj podobnega ne bo več ponovilo.« Na koncu je pripomnil, da bo treba med razgovori misliti na prihodnost, ki terja dobre odnose med narodi SZ in Nemčije.

Zatem je Molotov podprl izjavo Hruščeva in Bulganina ter dejal, da vprašanja združitve Nemčije ne bo moč rešiti, če se Nemci ne bodo za to zavzeli.

Na koncu se je bilo govora tudi o vlogi Vzhodne Nemčije.

Na poznejši tiskovni konferenci sovjetske delegacije je bilo rečeno, da je Adenauer izjavil, da vzhodnonemška vlada ne more predstavljati volje nemškega naroda. Sovjetska delegacija pa je poudarila, da je Vzhodna Nemčija pripoznala vrsto dežel, med njimi tudi SZ in da je činitelj, ki ga je treba upoštevati pri obravnavanju nemškega vprašanja.

Ali bodo našli izhod iz zagate?

Moskva, 10. septembra (AFP). Kancler Adenauer je popoldne skupaj z zunanjim ministrom Brentanom sprejel v svoji rezidenčni sovjetskega ministrskega predsednika Bulganina in prvega sekretarja KPSZ Hruščeva. V krogih zahodnonemške delegacije sodijo, da so na obeh straneh skušali najti izhod iz zagate, v katero so pogajanja zašla.

Vremenska napoved

za nedeljo, 11. septembra
Pretežno oblačno vreme z manjšimi razjasnitvami; vmes še nekaj padavin deloma nevihtnega značaja. Temperatura ponoči med — do 13, čez dan 18 do 23 stopinj. Slabotno področje nizkega zračnega pritiska z jedrom na severnem Jadranu se še nekoliko pogloblja in bo še nadalje vplivalo na značaj vremena pri nas.

Naša pesem

Ko so prispeli visoki gostje v veliko koncertno dvorano, so poselili in zbor Slovenske filharmonije ter Radia Ljubljane pod vodstvom skladatelja Rada Simonitijsa jim je priredil koncert. Zbor je zapel 7 pesmi slovenskih skladateljev, in sicer: Kozinovo Hej tovariši, Simonitijsovo Bolen mi leži, Bučarjevo: Tam, kjer pisana so polja, Maroltovo: Kaj bi pa jaz tebi dal, Mirkovo: Kolo in kot zadržno Simonitijsovo: Pesem o Titu. Kralj in kraljica kakor tudi predsednik Tito in njegova soproga ter ostali visoki gostje so toplo pozdravili izvajalce. Kralj in kraljica sta osebno čestitala in se obenem zahvalila komponistu Radu Simonitijsu za lepo prireditev.

Iz koncertne dvorane so visoki gostje odšli po hodnikih proti izhodu, od koder so si ogledali še ostale znamenitosti. Pozneje so se vpisali v knjigo obiskovalcev. Direktor jame jim je pokazal vpise državljanov, ki so obiskali jamo od njene otvoritve do danes. Kralju Pavlu je poklonil stalaktit, na lesenem podstavku, kraljici Frederiki pa album s slikami jame in knjigo o njeni zgodovini.

Slovo

Na intimnem kosilu v Jamski restavraciji, ki je bilo kmalu po 14. uri je predsednik Izvršnega sveta Boris Kraigher s soprogo, ki sta kosilo priredila, dal kralju Pavlu za spomin album s slikami o njegovem obisku v Sloveniji. Kralj je bil darila vesel in se je zanj toplo zahvalil.

Po končanem kosilu so se visoki gostje iz Postojne preko Opatije napotili na Brione. Še pred tem pa sta se od kralja Pavla in kraljice Frederike, predsednika Tita in njegove soproge poslovila predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher in podpredsednik Izvršnega sveta LRS dr. Marijan Breclj.

Po poti na Brione

Pula, 10. sept. — Grški kralj in kraljica ter predsednik republike s soprogo in osebnosti, ki jih spremljajo so prispeli nocoj malo po sedmi uri na Brione.

V vseh krajih od Postojne do Brionov so ljudje pristrčno pozdravljali visoke goste ter predsednika republike. Na Pivki, v Ilirski Bistrici, v Jelsanah in Metuljah je bilo ob cesti polno ljudi. V Opatiji in Lovranu so se domačinom pridružili tudi mnogi turisti. Med Opatijo in Labinom se je kolona avtomobilov ustavila na nekem ovinku, s katerega je čudovit pogled na morje. Po krajšem odmoru so potem nadaljevali pot.

V Labinu je bilo spet slišati vzkljanje in ploskanje. V Pul je prišlo kljub silovitemu naltvu mnogo ljudi pozdravit visoke goste. Ob sedmih je kolona avtomobilov prispela v Fažan, od koder so se potem z motornimi čolmi odpeljali na Brione, kjer so jih sprejeli admiral Josip Černi, upravnik in komandant otoka.

Na Brionih sta kralj in kraljica Tito pregledala častno četo. Kr je godba odigrala himni obeh držav, so se visoki gostje odpeljali v vilo Jadranko.

Ob izhodu iz Postojnske jame

Z JESENSKEGA MEDNARODNEGA VELESEJMA V ZAGREBU

Uveljavljanje domačih proizvodov V KONKURENCI S TUJIMI

Jugoslovanski razstavljalci so letos zasedli polovico vsega razstavnega prostora

Povečanje letošnjega jesenskega velesejma v Zagrebu gre predvsem na račun večje udeležbe domačih razstavljalcev, ki so pred dvema letoma zasedli 5.800 m², letos pa že 13.700 m², pri čemer se je število razstavljenih proizvodov povečalo od 1550 na 2950. Domača industrija nudi čedalje več kvalitetnega blaga, ki smo ga prej uvažali; razširila je svoj asortim in je letos javnost presenetila s številnimi novimi proizvodi. V naslednjem bomo navedli le nekaj najznačilnejših primerov.

Na prvem mestu naj omenimo uspehe naše strojne, kovinske in elektro industrije. Gotovo na velesejmu ni obiskovalca, ki bi prezrl velikanski žerjav za gradnjo visokih stavb, ki ga je izdelala mariborska »Metalna«. Ne mnogo manjši gradbeni žerjav za lastnim goseničnim pogonom na Dieslov motor pa je razstavilo podjetje »14. oktober« iz Kruševca, ki se je predstavilo tudi z največjimi traktorji goseničarji, ki se lahko uporabljajo tudi kot buldožerji, ter novimi motornimi valjarji.

ČEDALJE VEČ DIESELOVIH MOTORJEV

Naša strojna industrija se je sploh z veliko vneto lotila proizvodnje Dieslovih motorjev. Največje take motorje za pogon čezoceanskih ladij sta začeli izdelovati ladjedelnici v Pulju in na Reki, manjše pa izdeluje podjetje »Torpedo« na Reki, ki se je tudi na svetovnem trgu že uveljavilo s svojimi odličnimi motorji »Aran« (7 KM), letos pa nam je pokazalo tudi stabilne in ladijske, dvocilindrske, tricilindrske in štiricilindrske Dieslove motorje za 20 do 60 KM. Ko smo že pri ladijskih pogonskih strojih, naj omenimo tudi velike uspehe podjetja »Jugoturbina« iz Karlovca, ki razstavlja prvo veliko parno turbino za 4200 KM, izdelano po lastnih konstrukcijah za 10.000-tonsko ladjo »Jadrans«.

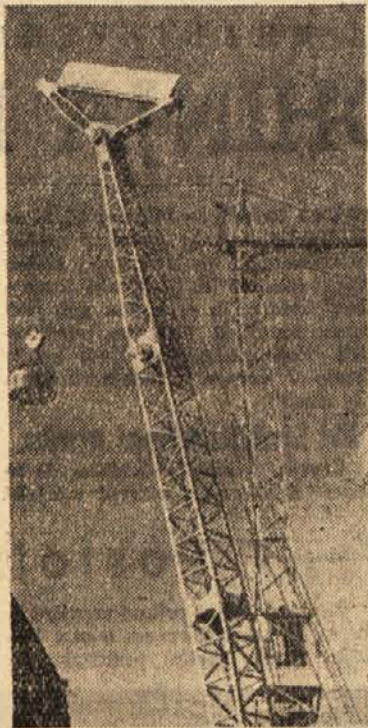
Podjetji »Litostroj« in »Rade

Razvijati se je začela tudi proizvodnja motornih koles. Razstava motornih koles »Tomoš« iz tovarne, ki jo grade v Kopru, vzbuja posebno zanimanje, ki velja tako najlažji izvedbi tipa »Moped« kakor tudi skuterju (Vespe). Hkrati pa je podjetje »Ivo Lola Ribar« iz Zelenika pokazalo javnosti poleg ogromne karuselske navpične streljnice s ploščo premera treh metrov tudi svoj prototip skuterja »Soko«, ki ga bodo začeli serijsko izdelovati. V tej zvezi naj omenimo še naša podjetja za izdelovanje karoserij, zlasti podjetje »Karoserija« v Ljubljani, ki je razstavilo prvi veliki avtobus za Ljubljano na šasiji FAP.

PROIZVODI ZA ŠIROKO POTROŠNJO

Z motornimi kolesi smo prišli na področje proizvodov za široko potrošnjo. Naše gospodinjstvo so zlasti pozdravile prve domače hladilne omare, ki jih je začela izdelovati mariborska »Hidromontaža« v dveh izvedbah za 46 in 65 litrov. Z majhno hladilno omaro se je predstavilo tudi podjetje »Obodo« iz Cetinja, ki po dveh letih in pol obstoja zaposluje že nad 1000 delavcev in izdeluje tudi naprave za fluoroscentno razsvetljavo, avtomatske stroje za rezanje navojev in maticah, manometre, sklopke itd. Podjetje »Jugostroj« se je posvetilo izdelavi ve-

rov se je znanim podjetjem Telekomunikacija, Tesla, Radioindustrija in Radioelektro pridružila še tovarna »Erma«, Smarje — Koper, z majhnimi štiricevnimi in

Daleč vidna sta oba velika gradbena žerjava, prvi je izdelek tovarne »14. oktober« v Kruševcu, drugega, še večjega pa je izdelala mariborska »Metalna«.

petcevnimi aparati. To podjetje izdeluje tudi sesalce za prah in električne aparate za čiščenje parketa.

Vse kaže, da naglo premagujemo tudi zadnje težave v proizvodnji kuhinjskega in sanitarnega porcelana, ki ga zdaj izdelujejo tri podjetja: »KeramiKa«,

Mladenovac, Jugokeramika, Zaprčič in tovarna »Boris Kidrič«, Titov Veles. Nove možnosti razvoja stanovanjske kulture nam nudi podjetje »Impol« v Slovenski Bistrici, ki je začelo izdelovati okenske okvire, okna in vrata iz aluminijastih profilov. Naša keramična industrija nudi poleg sanitarnih keramik tudi čedalje večji asortim keramičnih plošč za oblaganje sten in poda. Podjetje »Izolirka« iz Ljubljane pa je začelo izdelovati neverjetno lahek izolacijski material »Styropor«. Kubični meter tega, v ostalem izredno trdnega in odpornega materiala, tehta komaj 15 do 20 kilogramov. Nov proizvod tega podjetja so tudi telefonske govornice, zvočno izolirane z žilindri-

F. S.

Regionalna skupina OZN zaključila delo v Jugoslaviji

Beograd, 10. sept. (Tanjug). V Beogradu se je danes zaključila dvodnevna konferenca članov regionalne skupine OZN za proučevanje razvoja lokalnih skupnosti v deželah na področju Vzhodnega Sredozemlja. Na tej konferenci so udeležili vsi, ki so jih člani skupine — predstavniki Grčije, Izraela, Irana, Turčije in tajništva OZN — skupaj s predstavniki naše države dobili med desetdnevni ogledom nekaterih komunalnih skupnosti v Srbiji, Bosni in Hercegovini ter Sloveniji.

Med ogledom naših lokalnih skupnosti pa tudi na konferenci so v glavnem razpravljali o naši novi komunalni ureditvi, o vlogi združništva v razvoju lokalnih skupnosti, o sodelovanju in pomoči množičnih organizacij v življenju komunalne skupnosti, ka-

kor tudi o nekaterih vprašanih družbenega upravljanja zdravstvenih služb, kulturnih in drugih komunalnih ustanov. Na današnjem sestanku skupine je bil nazvoč tudi predsednik odbora za socialno politiko in ljudsko zdravstvo Zveznega izvršnega sveta Moma Marković. Nazvoč je bil tudi predstavnik tehnične pomoči OZN v Jugoslaviji g. Mayer Kohen.

Med sestankom je vodja skupine in predstavnik OZN g. Charles Alspach izrazil mnenje vseh udeležencev in je dejal, da stanje napredka globok vtis položaj in dinamika razvoja naših lokalnih skupnosti.

Popoldne je skupina odpotovala z letalom v Grčijo, kjer se bo prav tako mudila 10 dni, zatem pa bo obiskala še nekaj lokalnih skupnosti v Izraelu.

DNEVNA KRONIKA

Proslava v mariborski livarni

Včeraj so v mariborski livarni proslavili petletnico delavskega samoupravljanja. Ob tej priložnosti so pohvalili 37 delavcev in uslužbencev. Slavnostnemu zasedanju delavskega sveta je sledilo zborovanje celotnega kolektiva. Danes bodo delavci in uslužbenci odšli na izlet na Boč.

Visoki funkcionarji na Zagrebškem velesejmu

Včeraj dopoldne so Zagrebški velesejem obiskali podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović, predsednik ljudske skupščine Črne gore Blažo Jovanović ter člana Zveznega izvršnega sveta Frane Leskošek in Osman Karabegović.

Posvetovanje o raku v Ljubljani

Zvezni zavod za ljudsko zdravstvo je sklical posvetovanje o raku, ki bo 20. septembra v Ljubljani. Udeležil se ga bo ra-

zen naših strokovnjakov za raka z vseh medicinskih fakultet tudi strokovnjak tehnične pomoči OZN ter član Nacionalnega inštituta za zatiranje raka v ZDA dr. Harold Dorn. Cilj tega posvetovanja je pripraviti predloge o ukrepih za uspešnejši boj proti raku, ki jih bodo poslali Zveznemu izvršnemu svetu.

Predlog o ustanovitvi poslovalnice za sladkor

Spridlo čedalje večje potrebnosti sladkorja pri nas domača proizvodnja ne more kriti vseh potreb. Zato je bilo treba uvoziti znatne količine sladkorja. Čeprav je letos sladkorna pesa dobro obrodila, bo vendarle potrebno uvoziti okrog 9000 vagonov sladkorja, da bi zagotovili zadostne količine tako za živilsko industrijo kakor za prehrano prebivalstva. Da bi izboljšali razdeljevanje sladkorja, so Zveznemu izvršnemu svetu predlagali ustanovitev poslovalnice, ki bi se ukvarjala z razdeljevanjem tega proizvoda in ki bi delala v okviru Združenja sladkorne industrije.

Zaključek proslave »Izseljenskega tedna«

Sinoči so na beograjskem stadionu Tašmajdan imeli veliko kulturno-umetniško prireditev ob zaključku »Izseljenskega tedna« v naši državi. Prireditvi je med drugim prisostvovalo tudi znatno število gostov iz drugih republik, kakor tudi več izseljencev-turistov iz ZDA, Avstralije in zahodnoevropskih držav.

Otvoritev »Jadranskega velesejma«

Včeraj so v Splitu svečano odprli prvi »Jadranski velesejem«, na katerem je zastopanih nad 100 razstavljalcev z vsega jadranskega področja. Svoje proizvode razstavljajo podjetja industrije cementa in cementnih izdelkov, kamolom, ladjedelnic, vinarske zadruge, industrija likerjev in ribarska industrija itd. Velesejem bo odprli do 18. septembra.

Konferenca gozdarskih strokovnjakov Jugoslavije

V Dubrovniku se je v petek začela konferenca gozdarskih strokovnjakov Jugoslavije, kateri prisostvuje tudi 10 strokovnjakov iz tujine, ki so se pred nekaj leti v okviru programa tehnične pomoči FAO mudili v naši deželi. Konferenca bo delala v petih sekcijah.

Prva seja upravnega odbora Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino

Na svoji prvi seji je upravni odbor nedavno ustanovljene Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino sprejel sklep, da bodo poslovne enote te banke v glavnih mestih ljudskih republik ter na Reki, v Splitu in Novem Sadu. Upravni odbor je razen tega sprejel statut banke in izvolil izvršni odbor.

Vsem borcem IX. SNOB

Tudi nekdanji borci devete SNOB XVIII. divizije se hočemo zbrati in skupaj proslaviti 10. obletnico osvoboditve. Zbor brigade bo 2. in ne 3. okt. 1955 v Kočevju, kjer je bila ustanovljena. Na ta prvi zbor IX. brigade v partizanskem Kočevju vabimo vse bivše borce, naj se zaradi tehničnih priprav takoj, najkasneje pa do 20. septembra prijavijo na naslov: Jože Koračin, Ljubljana, Zaloška cesta 2, telefon 30-304. Ostala obvestila bodo prijavljenci dobili pisмено. Pripravilni odbor

Split, 10. sept. (Tanjug). V Splitu, Sibeniku, Pulju, Dubrovniku in ostalih garnizijah ter enotah Jugoslovanske vojne mornarice so danes svečano proslavili Dan mornarice in 13. obletnico formiranja prvega partizanskega pomorskega odreda. Proslava v Splitu se je začela s tem, da je komandant JVM viceadmiral

Mate Jerković pregledal eskadro ladij, zasidranih pred pristaniščem. Delegacija JVM je danes z vojno ladjjo obiskala prvo partizansko bojno luko Podgora. V Splitu so položili vence na spomniško ploščo pomorščakov, padlim v NOB, in na spomniško grobnico padlih prvoborcev Dalmacije.

Popoldne so proslavo Dneva mornarice nadaljevali z raznimi prireditvami, številnimi športnimi tekmovanji in kulturnimi nastopi.

Vse ladje vojne in trgovske mornarice so bile sinoči svečano razsvetljene, danes pa okrašene s številnimi zastavicami.

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA POROČILO O ŽREBANJU SREČK 78. KOLA (PLAN I)

dne 10. septembra 1955 v Postojni

Srečke, ki se kontinuirajo s spodaj označenimi številami	so zadele dobitek
10	600.—
2550	10.000.—
163560	100.000.—
252380	100.000.—
329090	100.000.—
532620	100.000.—
81	800.—
5101	10.000.—
261621	100.000.—
371491	800.000.—
411941	300.000.—
832	8.000.—
05162	60.000.—
43462	60.000.—
016512	100.000.—
022172	200.000.—
140062	100.000.—
146162	100.000.—
255822	100.000.—
282402	100.000.—
426092	100.000.—
475762	100.000.—
525332	100.000.—

23	400.—
3973	20.000.—
20383	60.000.—
47913	80.000.—

14114	80.000.—
43824	60.000.—
88984	60.000.—
078084	100.000.—

5	200.—
865	6.200.—
2095	20.200.—
138175	100.200.—
412375	100.200.—
505975	100.200.—
563215	500.200.—

6	200.—
156	2.200.—
466	2.200.—
266316	600.200.—
570806	100.200.—

27	400.—
57	1.000.—
2507	40.000.—
5067	20.000.—
7017	10.000.—
9737	10.000.—
33947	80.000.—
53377	80.000.—
89177	80.000.—

028	2.000.—
258	4.000.—
573068	100.000.—

159	2.000.—
399	2.000.—
459	4.000.—
7269	10.000.—
082219	400.000.—
503069	100.000.—

Skupno je bilo izžrebanih 156.020 dobikov in 6 premij v skupni vrednosti 80.400 din.

V zneskih za izplačilo so vezani dobiki že seštet. Dobitke izplačujejo samo po uradni žrebni listi, in sicer: zastopniki Jugoslovanske loterije (do 50.000 din), Narodna banka FLRJ (od 3000 do 50.000 din), vse pošte (do 100 tisoč dinarjev), Jugoslovanska loterija, direkcija za LRS v Ljubljani (dobitke nad 50.000 din in vse premije).

Nekaj večjih dobikov na srečke, prodane v Sloveniji:

v Domžalah 100.000 dinarjev na štev. 078084;

v Muti 100.000 dinarjev na štev. 138175;

v Ljutomeru 100.000 dinarjev na štev. 255822;

v Skofji Loki 100.000 dinarjev na štev. 426092.

Naslednje žrebanje bo 25. septembra 1955 v Subotici.

V celoti domači proizvod so novi 2,5 oz. 2-tonski kamioni, ki jih je začela izdelovati Tovarna motorjev v Rakovici pri Beogradu. — Na sliki vidimo tak kamion-kiper.

Končar« letos ne razstavlja več velikih turbin oziroma generatorjev, pač pa ljubljansko podjetje svoje centrifugalne visokotlačne črpalke in reduktorje, zagreboško pa Dieslove agregate za majhne elektrarne ter velike specialne motorje. Kot proizvajalec manjših vodnih turbin se je predstavilo podjetje »Jastrebec« iz Niša s Peltonovo turbino za 1100 KM. Zanimiva je tudi vaška vodna elektrarna za 80 gospodinjstev, ki jo razstavlja podjetje »Turbina«. Med podjetji strojne industrije naj omenimo še tovarno »Tekstilstroj« z njegovimi avtomatskimi statvami. Zanimiv je stroj za pranje steklenic za mleko, ki opere na uro 3500 steklenic. Ta stroj je izdelek tovarne kmetijskih strojev »Zmaj« v Zemunu. Med največje razstavne predmete na razstavi pa sodi parni železniški žerjav z nosilnostjo do 60 ton, ki sam tehta 105 ton in ga je izdelala tovarna »Djuro Djaković« v Slavonskem Brodu.

VZPON NAŠE AVTOMOBILSKE INDUSTRIJE

Naša avtomobilska industrija se je v zadnjem letu začela razvijati z naglimi koraki. Kot čisto domač proizvod se je mariborski kamion in avtobus »TAM« pridružil še lahki 2,5 tonski kamion »Tovarne motorjev« v Rakovici, ki ga le-ta med drugim prikazuje tudi kot kamion kiper, kar predstavlja za marsikaterega obiskovalca prijetno presenečenje. Rakoviška tovarna izdeluje sedaj svoje traktorje »Zadugar« tudi z Dieslovim motorjem po licenci »Perkins«. Ostale tovarne izdelujejo svoja vozila še pretežno iz uvoženih delov, seveda s perspektivo čim hitreje osvojiti celotno proizvodnjo. To velja za tovarno »FAP, Priboj«, ki dela po licenci Sauer, in za tovarno »Zvezda« v Kragujevcu, ki izdeluje potniške, terenske in poltorovne avtomobile po licenci Fiat. Omeniti je še avtomobile DKW, ki jih sestavlja »Avtomontaža« iz Novega mesta.

likih hladilnih omar in hladilnih naprav, elektrostrojno podjetje »Tiki« v Ljubljani pa se uveljavlja v proizvodnji električnih bojlerjev za 30 do 300 litrov. Posebno zanimanje vzbujajo na velesejmu majhni kuhinjski aparati mikserji iz mariborske »Elektrokovine«, ki jih žene voda iz vodovoda s pomočjo majhne turbine z brzino 6000 do 7000 obratov na minuto.

Močno se je razvila izdelava električnih in kombiniranih štečnikov, likalnikov z regulacijami. V industriji radijskih apara-

Ze letos v juniju so naša trgovska podjetja za promet s kurivom opozorila na kritični položaj, ki se obeta glede preskrbe s premogom za zimo. Na takratnem sestanku v Celju so podjetja ugotovila, da bo v Sloveniji primanjlovala do konca leta za široko potrošnjo okrog 130.000 ton lignita, upoštevajoč pri tem še sklenjene in predvidene količine, ki jih je pripravljen dati rudnik Velenje v tem letu za široko potrošnjo. O ugotovitvah konference je bil obveščen Državni sekretariat za gospodarstvo LRS, ki je nato sklical posebni sestanek vseh premogovnikov.

Ta sestanek pa ni prinesel zaželenega uspeha. Na junjski konferenci v Celju je bilo med drugim ugotovljeno, da bi velenjski rudnik ves ta primanjkljaj lahko kril, če bi za stalno zaposlil vsaj še 80 rudarjev. Teh pa ne dobimo, ker jim ne moremo dobiti stanovanj, v okolici Velenja pa nove delovne sile ni moč dobiti.

Od junjske konference se položaj ni bistveno izboljšal. Letošnja proizvodnja premoga je sicer večja, vendar so potrebe industrije še bolj narasle. V Ljubljani, Mariboru in drugih mestih se ljudje že zgodaj zjutraj, ponekod že ob 4., postavljajo pred trgovine za kurivo. Ker poslovalnice lahko dnevno prodajo le določene količine v skladu z dobavami iz rudnika. Podjetja so tudi omejila količino premoga, ki ga prodajo za eno gospodinjstvo: večinoma na eno tona, nekaj podjetji pa je bilo prisiljeno začasno ustaviti prodajo, ker imajo toliko naročil, da ne morejo sprejeti novih.

Nedavno so podjetja s kurivom znova sklicala konferenco v Celju.

Ob udeležbi deset največjih podjetij in predstavnika Trgovinske zbornice LRS so razpravljali predvsem o položaju glede preskrbe z lignitom, ki pri de skoraj izključno v postev za potrebe gospodinjstev. Ugotovili so, da je letošnja kritična situacija nastala predvsem zaradi tega, ker je široka potrošnja prikrajšana za znatne količine v korist elektrogospodarstva, industrije in železnice. Hkrati pa so se potrebe povečale zaradi manjše potrošnje dragih drv, pa tudi zaradi zgraditve novih šol, bolnišnic, ustanov in stanovanjskih zgradb. Strinja-li so se s predlogom, naj se v prvi vrsti oskrbujejo z lignitom večja mesta in industrijska središča, kjer potrošniki nimajo možnosti preskrbe sli drugo kurivo kakor suhe veje iz gozdov, odpadke lesne industrije itd., kar je na deželi več ali manj možno. Dogaja se tudi, da kmetje prodajajo svoja drva, za izkupiček pa kupijo premog, ker jim to bolj kaže. Trgovina s kurivom drži nadalje nizke cene za lignit in tudi drva ni podražila navzile višjim odkupnim cenam na terenu.

Glede dobav za četrto četrtletje je velenjski rudnik trgovini že nakazal, koliko jo bo lahko dobavil. Na konferenci so te količine ugotovili in primerjali s potrebami, pri čemer je račun pokazal, da bo velenjski rudnik dal trgovini za četrto četrtletje vsega 48.780 ton, podjetja pa so ocenili svoje potrebe na okrog 185.000 ton. Čeprav so nastalo razliko znižali za 10%, zaradi morebitnega dvojnega zaračunavanja potreb, bi ostalo še vedno neokrito 105.000 ton, in to samo lignita. Blagava premoga pa računajo, da bodo dobili za potrebe uradov,

ustanov, šol, bolnišnic in drugih objektov s centralnim ogrevanjem okrog 25.800 ton ob potrebi, ki se ceni na 72.900 ton. O ugotovljenem položaju bo posebna delegacija trgovine s kurivom obvestila prihodnji teden Državni sekretariat za gospodarstvo LRS in ga podrobno seznanila s sedanjim stanjem.

Čeprav je po teh podatkih stanje zelo kritično, smo mnenja, da se da še bistveno omiliti. Pred kratkim so inspekcijski organi v Srbiji pregledali nekaj velikih podjetij, kako so preskrbljena s premogom. Pri pregledu 11 podjetij jih je bilo 9, ki so imela mnogo več zaloge, kakor je to dopustno po predpisih o sklepanju pogodb za nabavo premoga. Sladkorna industrija je nedavno glasno tožila, da ne bo imela premoga za proizvodno kampanjo. Pregled dveh tovarn v Zupanji in Osleku pa je pokazal, da imata na zalogi že več premoga, kakor ga bosta potrebovali do konca kampanje, vrh tega pa še priključita dobave na temelju porokov za tretje in četrto četrtletje. Verjetno bi tudi pregled podjetij v drugih republikah pokazal, da so mnoge tovarne dobro založene, medtem ko hkrati primanjltve premoga zlasti elektrarnam in železnicam.

Velenjski rudnik, ki ima sedaj velike pogodbene obveznosti za dobavo premoga široki potrošnji irven Slovenije, bo moral izmisliti revidirani svoj prodajni politiko in že zdaj misliti na to, da zaradi vsaj za prvo četrtletje prihodnjega leta dovolj premoga široki potrošnji v Sloveniji. Treba na bo primerno povečati še količine za letošnje četrto četrtletje.

Kritičen položaj glede premoga za široko potrošnjo

PRESKRBA NAŠIH MEST S KURIVOM

MEDNARODNI ORGANI

za uporabo jedrske energije v miroljubne namene

drugo najpomembnejše vprašanje na bližnjem zasedanju Generalne skupščine OZN

New York, 10. sept. (Tanjug). Deseto zasedanje Generalne skupščine OZN bo zlasti zanimivo, ker bodo na njem obravnavali vprašanje miroljubne uporabe atomske energije. Atomska energija je bila že večkrat na dnevnem redu, toda zmeraj kot sestavni del razorožitvenega vprašanja, to se pravi, kako najti najprimernejši izhod, da bi človeštvo obvarovalo rušilne moči te energije. V tem oziru bo deseto zasedanje preloženica, ker bodo vprašanje atomske energije privikrat obravnavali ločeno od vprašanja razorožitve, z vidika, da bi ugotovili, kako naj ta energija koristi človeštvu.

Na zadnjem zasedanju so, kakor je znano, sklenili sklicati široko mednarodno konferenco, ki bi proučila to vprašanje. Konferenca je bila pod okriljem OZN letos od 8. do 20. avgusta v Ženevi in udeležilo se je nad 1000 strokovnjakov iz 70 dežel. Po mnenju generalnega tajnika Hammarskjölda je dosegla izreden uspeh, ker so imele mnoge, zlasti nerazvite dežele, ki so bile doslej zelo slabo poučene o atomski energiji, priložnost, da so se podrobno seznanile z vsemi oblikami njene uporabe v miroljubne namene.

Hammarskjöld bo moral o tej konferenci poročati Generalni skupščini. Iz krogov tajništva OZN prihaja vest, da razmišlja o tem, da bi pripravil za Generalno skupščino najmanj dva predloga. Prvi bi predlagal, naj bi bile takšne konference stalne, in drugič, da bi pri OZN ustanovili organ strokovnjakov, ki bi delal za pospeševanje uporabe atomske energije v miroljubne namene. Za zdaj ima OZN samo svetovalec za atomska vprašanja. Drugo vprašanje, s katerim se bo ukvarjala Generalna skupščina,

je ustanovitev mednarodne agencije za miroljubno uporabo atomske energije. Predsednik Eisenhower je predlagal njeno ustanovitev že na predzadnjem zasedanju skupščine. To idejo so vsi pozdravili in zdaj jo hočejo uresničiti. Delegacija ZDA pri OZN je napovedala, da bo na bližnjem zasedanju izčrpno poročala o ustanovitvi te agencije. S pripravi na njeno ustanovitev se ukvarja še sedem drugih dežel.

Ni natanko znano, kako daleč so priprave že napredovale, pač pa prihaja iz ameriških virov vest, da so pripravili tudi že osnutek statuta agencije in ga poslali vsem vladam v OZN včlanjenih držav, da bi izrekle o njem

svoje mnenje in pobude. Generalna skupščina bo najbrž dokončno odločala o značaju te agencije, ali bo sestavni del OZN ali pa mednarodno telo zunaj te organizacije, ki bi ga ustanovilo nekaj držav. Hammarskjöld pa misli, da bi se morda kazalo odločiti za drugo možnost.

Deseto zasedanje se bo ukvarjalo še z nekaterimi drugimi vprašanji miroljubne uporabe atomske energije, predvsem z vprašanjem vpliva atomskega žarčenja na človeški organizem, posredovanje atomskih informacij tudi tistim deželam, ki niso članice OZN in pod. Tako bo razen razorožitve to eno najvažnejših vprašanj zasedanja.

V Moskvi le prva etapa

pogajanj med Sovjetsko zvezo in Zahodno Nemčijo

Bonn, 10. sept. V Bonnu od konference v Moskvi ne pričakujejo nobenih sadov glede ponovne združitve Nemčije. Ta misel je bila danes izražena v vseh časopisnih poročilih s konference in uvodnikov, ki so jih danes posvetili vsi zahodnonemški časniki temu vprašanju. Časniki priobčujejo govora obeh ministrskih predsednikov v celoti in zelo obširna poročila o vzdušju, v katerem se je razvijal prvi plenarni sestanek obeh delegacij. Pri tem poudarjajo, da so bila gledišča obeh strani zelo daleč narazen v zvezi prisrčnosti in vedremu razpoloženju tako na seji, kakor tudi med neslužbenimi razgovori prvi dan bivanja bonnskih politikov v Moskvi. To je značilno za začetek moskovske konference.

Splošna slika, ki jo prikazuje današnji zahodnonemški tisk o

prvem kanclerjevem obisku v palači »Spiridonovki«, o njegovih načrtih in željah glede posameznih vprašanj, bi bila naslednja: kancler je postavil v ospredje vprašanje izpustitve nemških vojnih ujetnikov, ki so še ostali v ZSSR. Zahteval je, naj bi to vprašanje obravnavali kot čisto človekoljubno, ne pa kot politično.

Kancler računa z uspehom v tem oziru in to naj bi bil po njegovem mnenju edini konkretni uspeh, ki bi ga prinesel nemškemu narodu iz Sovjetske zveze. S tem bi se njegov položaj močno utrdil. Ponovna združitve Nemčije, ki jo postavlja Adenauer šele za vprašanjem izpustitve vojnih ujetnikov, povezuje kancler z vprašanjem upostavitve diplomatskih in drugih stikov med obema deželama. Nemški tisk poudarja, da vprašanje ujetnikov ne obravnava kot »pogoj« za ureditev medsebojnih odnosov, marveč kot nekaj bistveno drugačnega in važnejšega, kot »sestavni del« te ureditve.

Prevedeno v laični jezik se kanclerjevo gledišče glasi približno takole: Normalnih stikov ni moč upostaviti samo med eno ZSSR in eno Nemčijo. Jaz se ne pogajam samo v imenu enega dela, marveč v imenu vsega nemškega naroda. Jaz edini imam le-

Boj za demokratičnejše sodstvo

in skrbi s šolniki, davki, nafto ter agrarno reformo

Rim, 10. sept. (Tanjug). — Predsednik vlade Segni je navezal prve stike s člani svoje vlade, ki so se vrnili s počitnic. Pri tem se je pokazalo, da se bodo morali najprej lotiti dveh težavnejših vprašanj. Določiti bodo morali pristojnosti vojaških sodišč in preprečiti stavko profesorjev in učiteljev srednjih in nižjih šol.

Na zahtevo levičarskih poslancev naj bi vlada in parlament v kratkem spremenila zakon o pristojnosti vojaških sodišč. Na podlagi fašističnih zakonov so lahko doslej vojaška sodišča klicala na odgovor vse državljane, vojaške obveznike, ne glede na to, ali služijo v vojski ali ne. Na podlagi teh zakonitih določb so zadnje čase vojaška sodišča sodila mnoge novinarje in politike zaradi kritičnih člankov proti

vladni politiki ali oboroženim silam. Mnenja v ministrskem svetu so v tem oziru deljena. Predstavniki demokratične levice, socialni demokrati in liberalci zahtevajo, naj bi stari fašistični zakon povsem ukinili in zanj pristojnost vojaških sodišč izključno državljanem, ki služijo vojske. Demokratični ministri za obrambo Taviani in ministri za pravosodje Morro nasprotujeta tej zahtevi, češ da mora biti vojaškim sodiščem tudi v prihodnje zaupana zaščita državne varnosti. Leva opozicija in del vladnih odposlancev kritizira to stališče kot protiliberalno in kot izraz nezaupanja nasproti rednemu sodstvu. Predsednik vlade Segni je danes po posvetovanju z ministri izjavil, da bo zagovarjal potrebo po uporabi ustavnih določb, kar pomeni, da je sprejel bolj demokratično stališče, da se pristojnosti vojaških sodišč omejijo izključno na vojaške osebe.

Profesorji in učitelji srednjih in nižjih šol so poslali vladi spomenico, v kateri zahtevajo povprečno zvišanje plač za 30%. Če njihovi zahtevi ne bo ugodeno, je

rečeno v spomenici, bodo začeli splošno stavko z neomejenim rokom. Spricho nevarnosti, da bi delo v šolah popolnoma zamrlo, je vlada pripravljena začasnno urediti to vprašanje. Profesorski in učiteljski sindikati pa zahtevajo dokončno ureditev. O njihovih zahtevah je Segni že razpravljal z nekaterimi ministri.

Na seji vlade so sklenili pripraviti tudi osnutek zakonov in dekreta za ureditev štirih glavnih gospodarskih in političnih vprašanj: vprašanje agrarnih pogodb, koncesij za črpanje nafte, davčne reforme in ustanovitev združenja državne industrije. To so vprašanja, o katerih je vlada v svojem programu prevzela obveznost, da jih bo uredila z naprednimi ukrepi.

TUJE IZKORISČANJE NAFTE

Buenos Aires, 10. sept. (AFP). Vrhovni svet peronistične stranke je sklenil nekoliko spremeniti pogodbo o izkoriščanju petrolejskih vrelcev v Patagoniji, ki jo je argentinska vlada sklenila s kalifornijsko družbo »Standard Oil«. Opozicija namreč trdi, da pomeni sedanja pogodba kršitev nacionalne suverenosti, in zdaj jo je jela kritizirati tudi sama peronistična stranka.

V Postojnski jami opazujejo visoki gosti človeške ribice

Kralj Pavel z dr. Marianom Brecljem v postojnski Jamski restavraciji

Nov ameriški načrt

v zvezi z združitvijo Nemčije in evropsko varnostjo?

Washington, 10. sept. (USIS). Predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva ni niti potrdil niti demantiral poročil neke ameriške agencije, da so ZDA izdelale nov načrt za ponovno združitve Nemčije in za zagotovitev miru v Evropi.

Agencije poročajo, da so ZDA poslale francoski in britanski vladi v proučevanje nov načrt o združitvi Nemčije, ki bi obsegal tudi sporazum o jamstvih za varnost med 14 deželami Zahodne in Vzhodne Evrope. Članice sporazuma bi bile dolžne posvetovati se med seboj o morebitnih skupnih vojaških ali diplomatskih akcijah, če bi katera izmed njih sodila, da kaka država, ki ne bi bila članica te organizacije, ogroža njeno varnost. Združena Nemčija ne bi bila članica te organizacije.

Predstavnik zunanjega ministrstva je v zvezi s tem izjavil, da v skladu s sklepi ženevske konference tri zahodne velesile in Zahodna Nemčija že nekaj časa izmenjavajo misli o združitvi Nemčije in o evropski varnosti. Ta izmenjava misli, je pripomnil, je obsegala tudi obravnavanje zelo širokih možnosti, ki so dane za reševanje tega problema z različnimi načrti, predlogi in študijami. Ker so dosedanje razprave o teh vprašanjih pripravljalega značaja, pa bi bil sleherni nadaljnji komentar sedaj neprimeren. Pripomnil je, da bodo zunanji ministri zahodnih velesil proučili sadove

UKREPI TURŠKE VLADE

zaradi zadnjih protigrških demonstracij in nasilij

Carigrad, 10. sept. (AP). Turško obrambno ministrstvo je odstavilo tri generale, ki so bili na vodilnih mestih v Carigradu, ko so izbruhnile protigrške demonstracije. Odstavljeni so bili poveljnik I. armade generalni poročnik Vedard Garan, poveljnik III. korpusa generalni poročnik Fazil Bilge in načelnik štaba I. armade brigadni general Kerensoi. V komunikaciji obramb-

nega ministrstva je rečeno, da so jih odstavili po izčrpnih preiskavi o zadnjih neredih.

Policijska ura od 11. zvečer do 5. ure jutraj še nadalje velja in prav tako so tudi vsa zborovanja še nadalje prepovedana. Podobni ukrepi veljajo tudi v Ankari in v Smirni.

Medtem so začela posloovati tri posebna vojaška sodišča, ki bodo sodila 3000 ljudi, ki so ropali in počeli druga nasilja. Podobna sodišča so upostavili še v Smirni in Ankari.

Pri zadnjih incidentih v Carigradu

Carigrad, 10. sept. (Tanjug). Med nedavnimi izgredi, do katerih je prišlo v Carigradu, so bile napadene tudi prodajalne nekaterih jugoslovanskih državljani. Napadli in razdejali so tudi nekaj njihovih zasebnih stanovanj, pri čemer je bilo poškodovanih več ljudi.

Pri uničevanju prodajaln, ki so v istem poslopuj kot pisarne jugoslovanske generalnega konzulata, so s kamenjem pobili tudi nekaj šip generalnega konzulata.

Veleposlanik Valjkov odpotoval

Beograd, 10. sept. (Tanjug). Dosedanji sovjetski veleposlanik v Jugoslaviji Vasilij Valjkov je odpotoval danes iz Beograda v Moskvo. Od njega se je poslovil namestnik šefa protokola državnega tajništva za zunanje zadeve Vladimir Marinovič.

Sporazum o repatriaciji

na Kitajskem in v ZDA zadržanih civilistov

Zeneva, 10. sept. (AFP). Na kitajsko-ameriških pogajanjih v Ženevi so dosegli sporazum o repatriaciji civilistov obeh dežel. Načrt repatriacije je v glavnih potezih že pripravljen in treba ga bo le še dokončno proučiti. Vse kaže, da sta Kitajska in ZDA privolile, da bosta tretji državi — Indiji za Kitajsko, Veliki Britaniji pa za ZDA — pooblaščen zastopati njune koristi v zvezi z repatriacijo.

Sporazum na Madagaskaru

Ansirab, 10. sept. (AFP). Odposlanec vlade Catroux, ki se je pogajal z odstavljenim maroškim sultanom Ben Jusufom, je novinarjem izjavil, da je sultanu podrobno razložil francosko politiko v Maroku, ki naj postane sodobna država, vezana na Francijo s posebno pogodbo, ki naj bi zavarovala francoske pravice in interese ter uredila strateški, diplomatski, politični, gospodarski in kulturni položaj dežele. Pogajanja so se zaključila s podpisom dokumenta, ki je z njim Ben Jusuf privolil v ustanovitev maroškega kronskega sveta, posebne reprezentativne vlade in v pogodbeno povezavo Maroka s Francijo.

Kaže, da se je Ben Jusuf obvezal, da bo opustil sleherni politično dejavnost, vendar se pravi da maroškega prestola ni odpovedal. Catroux pa je danes odpotoval nazaj v Francijo.

Zaključki zagrebške konference

Jugoslovansko-italijanske in Italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice

Zagreb, 10. sept. (Tanjug). Na šestanku predstavnikov upravnih odborov italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice so se sporazumeli o ukrepih za nadaljnje razširjenje trgovinske menjave blaga med obema sosednima deželama. Jugoslovanski oziroma italijanski vladi bodo predložili vrsto sugestij in pobud. Na šestanku je prišlo do izraza prepričanje, da obe trgovinski zbornici lahko mnogo pripomoreta k poslovnim pogodbam med podjetji v obeh državah in jim lahko predložita s podatki in nasveti. Sklenili so ustanoviti posebno skupno komisijo, ki bo stalno proučevala pereča vprašanja v gospodarskih odnosih med obema deželama. Izdajali bodo tudi

skupni informativni bilten s seznami razpoložljivega blaga in dobaviteljev. Izrazili so končno še zadovoljstvo o ustanovitvi redne letalske zveze med Milanom in Benetkami na eni ter Beogradom in Zagrebom na drugi strani.

Dar grškega kralja Beogradu

Beograd, 10. sept. (Tanjug). Odpravnik poslov grškega veleposlanstva se je zglasil pri predsedniku OLO v Beogradu Miniću in mu izročil dar grškega kralja v znesku 1 milijona dinarjev za socialne namene.

Nočne brzovavke

PARIZ, 10. sept. (AFP). V Gornji Italiji bo vrhovno poveljstvo Atlantske zveze etabiliralo novo skupino atlantskih oboroženih sil, ki bo sestavljena večinoma iz zahodnih čet, ki so se umaknile iz Avstrije. Skupina bo štela 5000 mošt.

KARACI, 10. sept. (Reuter). Poplava vdošil Inda se širi. Vojska, policija in 5000 delavcev skušajo zadržati poplavo, da se ne bi razlila do jezera Haledži, iz katerega črpa pitno vodo za vse okoliško okrožje ki v njem živi 1.300.000 ljudi. Kaže da bo poplava še narasla, ker se od severa bližajo nove ogromne množine vode. Vojska mora skrbeti tudi za prehrano nekaj tisoč ljudi v Tatli, ki je izolirana od ostalega sveta. Poplava je ondi porušila tretjino zgradb. DUNAJ, 10. sept. (Tanjug). Kancelar Raab namerava skupno z deželami glavarji sam določiti kralje, v katerih bodo garnizije bodoče avstrijske vojske. V tej zvezi bo potoval po deželi in v njegov prihod na Tirolsko in v Vorarlberg je napovedan. Kaže, da bodo prihodnje pomlad že vpoklicali prve avstrijske nabornike.

Sedem remijev v Goeteborgu

Goeteborg, 10. sept. V 16. kolu šahovskega mednarodnega turnirja za svetovno prvenstvo so bili nocoj došeni naslednji rezultati: Petrosjan — Filip remi v 19. poteza, Keres — Fuderer 1:0 v 18. Spaski — Gulmard remi v 27. Geller — Najdorf remi v 19. Ilivicki — Plinik remi v 35. Pachman — Bisguier remi v 16. Donner — Stahlberg remi v 23. Szabo — Unzicker remi v 24. potezi. Partiji Rabar — Medina in Bronštajn — Panno se še nadaljuje. Rabar je nekoliko na boljšem, v drugi partiji pa je položaj kompliciran in se bo verjetno še nocoj zaključila remi. Silva je bil danes prost.

OLIMPIJA : MONTAŽNO

Ljubljana, 10. sept. (Tanjug). V košarkarski zvezi izjeli je nocoj Olimpija premagala zagrebško »Montažno« z rezultatom 76:46 (33:20).

Moskovske zdravice

Demonstracije v Posarju: Policija odganja nasprotnike posarskega statuta, ki so skušali razbiti zborovanje Krščansko-demokratske unije v Saarbrückenu, na katerem je govoril ministrski predsednik Hofmann za statut

Prizor iz zadnjih demonstracij maroških domačinov v Keniji

PISMO IZ NEW YORKA (II)

McCarthyjev vzpon in padec

New York, sept.

Ugledni washingtonski advokat Adam Jarmolinski je dobil pred letom dni kočljivo nalogo. Sklad za republiko mu je dodelil 50.000 dolarjev, da bi skupaj s skupino svojih sodelavcev proučil vsa program notranje varnosti v ZDA. Njegove ugotovitve v 300 primerih, ki jih je proučil, so porazna kritika varnostnega sistema. Ko je močna Fordova ustanova začela nevarnost modernih Torquemadorov, je leta 1953 določila 15 milijonov dolarjev za upostavljanje dostojanstva in spoštovanja v ustavi zajamčenih individualnih svoboščin. Predstaviški dom je sprejel predlog o imenovanju odbora za preiskavo proti Fordovi ustanovi, ki ne plačuje davkov in ki »sodeluje v protiameriških in škodljivih akcijah«. Fordova ustanova je preživela ta napad, toda odkrite razprave o kočljivih težavah so postale izredno redke. Na zboru prebivalcev New Hampshire istega leta si je neki vihravi štirinajstletni gimnazijec drznil izraziti mnenje, da bi bilo treba pripoznati ljudsko republiko Katajsko. »Mar ni rečeno, da so Združeni narodi univerzalna organizacija?« je vprašal. Senator Stiles Bridgea, častni gost na zboru, je z drhtečo roko zagrozil krivovercu, češ da mu bo izbil iz glave njegove otroške muhe.

Poročilo Jarmolinskega je pustilo takšne incidente ob strani. Jarmolinski je navedel samo ne-

kaj značilnih primerov zasliševanja za zaprtimi vrati, ko so zasliševali osumljence preiskovalni organi Državne varnosti. Primer št. 39, je ročeno v poročilu, je zadel nekoga uradnika Signalnega korpusa, ki ni imel dostopa do strogo zaupnega gradiva. Obdolžili so ga, da je tesno povezan — z lastnim očetom, baje komunistom. Jarmolinski pravi, da ga je preiskovalni organ zasliševal o tem, kaj bere, in ugotovil, da le redko vzame v roke časnik in da še tedaj prebira samo športne vesti. Potem ga je vprašal, ali spremlja delo Združenih narodov. Vpraševal ga je tudi o ciljih OZN, o korejski vojni, o Marshallovem načrtu, Trumanovi doktrini, newyorškem procesu proti komunistom in o tem, čigav naj bo petrolej, ki so ga našli na obalah Texasa.

Neki član komisije je povedal, da se je oboževalec med korejsko vojno sestajal z Japonkami, drugi pa je skušal ugotoviti, ali je bil njegov oče hišni tiran. Uradnik Signalnega korpusa je izjavil, da je nosila njegova mati hlače, in vprašal, ali je tudi to pomembno za preiskavo. Po preiskavi se je ta uradnik sam umaknil iz državnih služb.

Primer št. 75. Tako je bila označena naslednja razprava med članom Komisije za proučevanje lojalnosti in neko državno uslužbenko.

Član komisije: »Ali ste pripravljeni opustiti misel, da bi se

vključili v Komunistično partijo? Ali razumete, kaj mislim? Ali ste pripravljeni ne pridružiti se tej stranki?«

Uslužbenka: »Saj nikoli nisem mislila na to, da bi se vključila v Komunistično partijo.«

Član komisije: »Če bi vedeli, da je vaš brat vključen v eni izmed organizacij, ki veljajo za razdiralne, ali bi to odobravali, ali pa bi ga skušali zaščititi?«

Uslužbenka: »Ne razumem, kaj mislite. Pred čem naj bi ga zaščitili?«

Član komisije: »Ali bi prišli in povedali svojemu predstojniku, da je vaš brat povezan z eno teh organizacij?«

Uslužbenka: »Ali bi to bil del mojih obveznosti?«

Član komisije: »Vi ne veste, ali je to vaš odgovor? Vi ne veste, kaj bi morali storiti?«

Zenska je odpovedala »zaradi neprestanega obhajanja s svojim sumljivim bratom.«

Višek poročila Jarmolinskega je naveden pod št. 107. Neki poštni uradnik je bil med drugim obtožen, da je imel na steni svoje hiše komunistično umetnost, reprodukcije Piccassa, Matissa in Renoira. Ugotovili so, da v treh prihodnjih letih ni primeren za državno službo.

V preiskavah je sodeloval in še sodeluje nekaj birokratski

PISMO IZ KAIRA

TEŽAVE ZARADI SUDANA SO POKOPALE SALAHA SALEMA

Kairo, septembra

Zadnji dogodki v Egiptu in Sudanu — odstranitev Salaha Salema, ministra za upravljanje Sudana in narodno orientacije, ter neuspeh egiptovskih poskusov, da bi upostavili zvezo s Sudanom — so minili brez večjih potresov v političnem življenju Egipta. Ti dogodki niso ogrozili stabilnosti Naserove vlade in režima, pač pa vse kaže, da se je začelo obdobje nadalnje diferenciacije v odnosih med članji Revolucionarnega sveta.

Odstop Salaha Salema so že dolgo pričakovali in do njegove odstranitve je prišlo v glavnem zaradi neuspehov politike, ki jo je zagovarjal in uveljavljal. S Salemovim odstopom je v Kairu zadovoljnih mnogo ljudi, a to razpoloženje je bilo moč čuti tudi po reagiranju v večini arabskih prestolnic, kjer so bili državni najbrž že sili lekcij, ki jim jih je dajal Salah Salem od tod.

Nova smer

Od 14 članov prvega Revolucionarnega sveta, ki je stopil pred javnost po državnem prevratu pred dobrimi tremi leti, jih je odpadlo že šest. To je zmeraj pomenilo in oznanjalo začetek bolj določene politične smeri. Tako je tudi zdaj postalo docela jasno, da se je treba odpovedati sleherni politiki forsiranja enotnosti s Sudanom, ker so napačne poteze Salaha Salema napravile v Sudanu vtis, da Egipt ne želi svobodnega razvoja te dežele, marveč njeno podrejenost. Salah Salem je imel v svojem odporu proti razburkanim sudanskim množicam, ki so sledile v najnovejšem času Azhariju zaradi njegove politike, katere cilj je neodvisni Sudan, pred očmi zvezo z Egiptom. Porabil je mnogo denarja, da je podpiral pristaše zveze Mohameda Nuredina. Skušal je delati velike težave Azharijevi vladi. Zato je tudi nastalo napačno mnenje, da je Egipt podpiral upor na Jugu. Ko je

bil upor prebivalcev Jugu v avgustu v polnem razmahu, je Salem predlagal Angležem, naj egiptovske in angleške čete intervenirajo v Sudanu. Azhari je s svojimi četami ob pomoči angleških tovornih letal zatri upor na Jugu. Sprito te nove napačne Salemove poteze so bili Sudanci prepričani, da so Egiptani hoteli vojaško intervencijo.

Nekaj podobnega je bilo tudi z egiptovskim predlogom o sestavi mednarodne komisije, ki naj bi nadzorovala mehanizem samoodločbe Sudana. Vtem ko je Salah Salem zahteval, naj bosta v tej komisiji zastopana tudi Egipt in Velika Britanija, je sudanski parlament to odklonil in imenoval komisijo, v kateri ne bi bili zastopani ti dve deželi. Namesto poraza in zamenjave je doživel Azhari porast svojega osebnega ugleda in priljubljenosti, Salem pa se je moral kot nosilec nasilne kairske politike zveze umakniti, ker hoče imeti Egipt v prihodnje normalne prijateljske stike z deželo, s katero je življenjsko povezan zaradi Nila in njegovih voda.

Vprašanje sodelovanja

Glavno vprašanje sedanjega političnega položaja Egipta ni kriza zaradi osebnosti Salaha Salema, marveč vprašanje nadaljnjega sodelovanja med članji Revolucionarnega sveta. Povsem odprto ostane vprašanje, kaj bo z bratom Saleha Salema, podpredsednikom vlade Gamalom Salemom, ki je bil med seda-

njo krizo odsoten. Priljubljeni modernizator Kaira Abdel Latif Bogdadi, ugledni član Revolucionarnega sveta, sodi med osebne prijatelje bratov Salemov. Na seji Revolucionarnega sveta, na kateri so razpravljali o osebni odgovornosti Salaha Salema za dogodke v Sudanu, je načel vprašanje kolektivne, ne pa osebne odgovornosti. Naser se s to zahtevo ni strinjal. Odločno jo je zavrnil, Bogdadi pa je zapustil sejo.

Po Kairu se vzrajno širijo vesti, da so nastale težave v Svetu tudi s Hasanom Ibrahimom, ministrom za gospodarska vprašanja, ter s polkovnikom Anuarom Sadatom, generalnim tajnikom Islamskega kongresa in direktorjem koncerna vladnega tiska. Vse kaže, da so proti volji Anura Sedata odstranili iz »Al Gumhuri« in vladne revije »Al Tahrir« nekatere novinarje, osumljene razdiralne dejavnosti.

Za zdaj še ni znano, ali gre tu za globlji razkol, ki bi ulegel imeti tudi hujše posledice. Naser ima čvrsto v rokah vojsko in policijo, in sicer prek vrhovnega poveljnika Abdel Hakim Amera in notranjega ministra Zakarije Mohamedina. Na Amerovo pobudo so morali vsi oficirji — ministri in visoki državni uradniki na civilnih položajih pred dvema mesecema zapustiti svoje po-

ložaje v vojski. Dovolili so jim samo nositi uniforme. Toda s tem ukrepom so pretrgali vse zveze, po katerih so bili doslej povezani s komandnim kadrom vojske in bi bili morda lahko potegnili za seboj posamezne dele vojske.

Ta dejstva dovolj prepričljivo govore za tezo, da ni moč pričakovati, da bi se zbrle večje prevratniške skupine, ki bi bile pripravljene delati za koristi na račun posameznih osebnosti. Dobro plačani komandni kader vojske večinoma najbrž ni pripravljen na takšne pustolovščine.

Ta politični položaj v Egiptu se razvija tik pred ponovno upostavljanje parlamentarnega režima, ki naj bi začel, kakor je rekel Naser, poslovati v začetku prihodnjega leta. Mnogi menijo, da bo egiptovski režim vzlic odgovornosti, ki jo bo delil s parlamentom, privedel tudi do večjih nalog osebnosti po glavarja države ali vlade. V Kairu govore tudi o tem, da se je pokazalo, da je dosedanja praksa upravljanja države prek dvojnega tira, Revolucionarnega sveta in vlade, dokaj zamotana in zato se uveljavljajo težnje po poenostavljenju in moderniziranju uprave prek manjšega števila ljudi, odgovornih parlamentu in poglavarju države.

ZDRAVKO PECAR

Eden izmed zadnjih nenasilnih indijskih pohodov v Goo, ki jih je indijska vlada pred dnevi prepovedala

DANES PO SVETU

Ameriško-kitajski razgovori

Izpustitev dvanajstih ameriških civilistov je že drugi dokaz dobre volje, ki ga je izprlela zadnje tase Kitajske glede na ZDA. Kakor je sklep o izpustitvi obojenih pilotov upostavljal boljše vzdušje pred začetkom ameriško-kitajskih razgovorov v Zenevi, tako bo najbrž novi sklep Pekinga pospešil nadaljevanje teh pogajanj. Ugodni komentarji iz Washingtona poglabljajo ta vtis.

Reagirano v ZDA je tem važnejše, ker uspešni zaključek veleposlaniških razgovorov nikakor ni odvisen zgolj od Kitajcev. Ko bodo kitajske oblasti izpustile ostale ameriške civiliste, bo seznan njihovih »dolgov« v glavnem zaključen. Odprti bo ostal samo še dokaj obširen seznam njihovih steritejev.

Cprav javnost malo ve o dogodkih za zaprtimi vrati so, v kateri zasedata Johnson in Vang Ping Man, politični krogi menijo, da vztraja kitajska vlada razen na vrnitvi študentov iz ZDA na ukinitvi prepovedi trgovanja s Kitajsko. Ukinitve ali ublažitve trgovinskih omejitev zahtevajo tudi druge dežele, mnoge med njimi tudi zaveznice ZDA. In te dežele bodo najbrž glasovale zne, ko pride to vprašanje na dnevni red na prihodnjem zasedanju Generalne skupščine OZN. Zda se nekako v stiski

s časom, ker bi tudi njim koristilo, če bi se zenevski razgovori zaključili pred začetkom zasedanja OZN. To je, če naj tako rečem, ona izmed praktičnih strani vprašanja. Je pa še druga praktična stran. Nihče ne more samo zahtevati koncesij, ne da bi jih sam drugemu ne dal. Če to upoštevamo, moramo priznati, da so ravnali neobjektivno tisti ameriški opazovalci, ki so bili po dveh treh tednih zenevskih razgovorov norovni, ker Kitajci še niso izpustili civilistov, ne da bi pri tem sploh omenili kitajske aspiracije.

Koristno je in potrebno, da dobi Kitajska vse svoje pravice v mednarodnem življenju. Vprašanja kitajskega predstavljalstva v OZN ne bo moč več dolgo odlašati, tudi če to niso ne urejeno. Mnogo je torej dokazov, da tudi v ZDA to sodajo bolj uvidevalno. Sicer na to samo dejstvo, da so upostavili prve neposredne ameriško-kitajske stike, dokazuje, da se ZDA resno zavzemajo za realistično politiko na Daljnem vzhodu. Še večji bi bil napredek, če bi odšla oba veleposlanika iz Zeneve zadovoljna, če bi razčistila teren za bodoče razgovore višjih predstavnikov, ki naj bi zajeli bistvena vprašanja kitajsko-ameriških odnosov.

G. A.

PISMO IZ RIO DE JANEIRA

DVA POŽARA

Rio de Janeiro, septembra
Sloveči okraj Rio de Janeiro Copacabana s svojimi šestimi kilometri plaže, vzdolž katere se v impozantnem loku vije razkošna vrsta belih trinajstnadstropnih hiš, hotelov, restavracij in nočnih lokalov, je v tem »čarobnem mestu« simbol ugodja in brezskrbnosti. Prav v njem je nastal te dni požar, ki je pretresel vse prebivalce sprito človeških žrtev.

Bilo je v nedeljo popoldne. V sobanah bišega hotela »Voge« in v znanem nočnem lokalu je bilo malo ljudi. Požar je nastal zaradi kratkega stika in ljudje ga niso pravočasno opazili. Plameni so zajeli gornja nadstropja. Ljudje so zbežali v najvišja nadstropja in v strahu čakali na rešitev. Nekdo je stal na oknu osmega nadstropja in obupno kričal, da ga plameni že ližejo, da bo moral skočiti iz sobe in da naj napro spodaj platno. Gasilci pa velikih plamt niso imeli pri rokah. Spodaj stoječa množica je doživ-

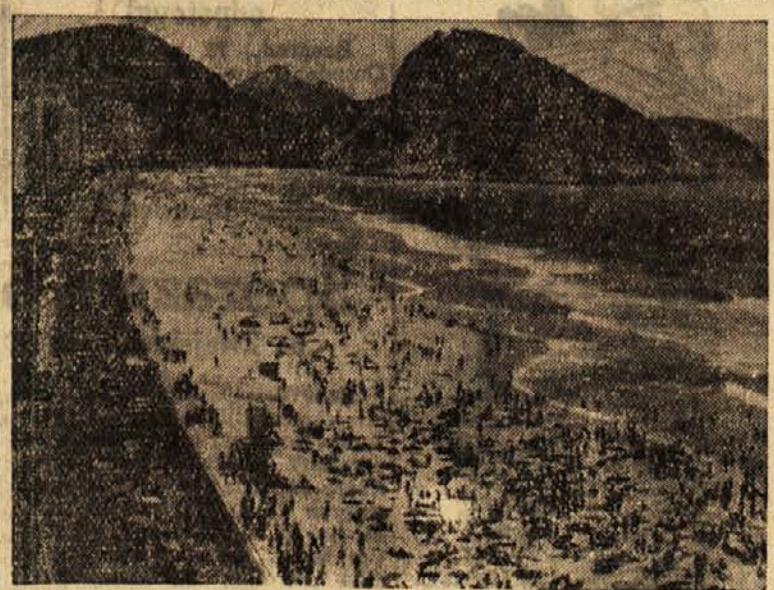
ljala napete trenutke. Neznavec se je oprjel prizidka na oknu in obvisel v zraku. Moči pa so mu vidno pešale, prsti so popuščali. In že je bilo slišati, kako je treščil na tla. Bil je brazilski novinar Raul Martino, ki je zapustil vdovo s štirimi otroki.

Skok nekoga drugega iz gorečega poslopja so videli le redki. Vsi so se še držali za glave, ko je treščilo na tla drugo telo. Bil je Belgijec André Pierre, ki je sledil Martinovemu zgledu in skočil iz višine nad 30 m na tla. Najbolj napeti trenutki pa so šele sledili. Mladi ameriški pevec Warren Hais se je celo uro boril s smrtjo. Stal je na oknu desetega nadstropja, ki ga plameni še niso bili dosegli. Videl je Martinovo in Pierrovo usodo in čakal, da bi ga gasilci rešili. Rešilne lestve so se dvigale, že so dosegle četrto in peto nadstropje, potem pa so se ustavile. Bile so prekratke. Hais se je znašel v strašni dilemi — izbirati je moral med smrtjo v

plamenih ali pa skokom iz desetega nadstropja na tla. Že so ga ližali plameni. Tedaj se je odločil za edini možni izhod. Pomahal je gasilcu, stoječemu na lestvi, ki je segala do sedmega nadstropja, potem pa je skočil nanj. Ni pa se ga utegnil oprijeti. Treščil je na tla. Gasilec je zlovil hrbtenico. Ko je prhitel helikopter, je bilo reševanje že prepozno. V trenutku, ko je skočil Hais na gasilca, je bilo videti na oknu najvišjega nadstropja še dve človeški postavi, ki pa sta kmalu izginili. Bila sta mlada zakonca, poročena šele mesec dni. Našli so ju mrtva v objemu.

Drugi požar ni izbruhnil v Riu in ni zahteval človeških žrtev, pač pa je razburil vsi državo Minas Gerais, kjer je nastal. Izbruhnil je v veliki klavnici, ki naj bi začela obratovati v decembru. Bil je podtaknjen. Klavnica je pogorela. Ta država do sedaj ni imela večje klavnice. Zmogljivost nove klavnice je znašala 1000 glav go-

veje živine in 500 prašičev dnevno. Gradbeni stroški so znašali kakih 5 milijard din. Polovico denarja je dala država, drugo polovico pa domači kapitalisti in neka nemška bančna skupina.

Pogled na Rio de Janeiro

Klavnico so neznanci zažgali že trikrat v kratkih presledkih. Enega delavca, ki jo je zažgal, so prijeli. Priznal je, da je dobil za požig 70.000 din, in sicer od Svcarja, ki je v montiral naprave.

Tu gre torej za čudno ozadje za tekmovalstvo med kapitalisti. Brazilija ima kakih 57 milijonov glav goveje živine in je na ameriškem kontinentu v tem oziru takoj za ZDA in tretja država na svetu. Velike klavnice in mesna industrija pa so v rokah tujih delniških družb, ki imajo monopolistični položaj, tako da diktirajo cene. Država Minas Gerais je druga po gospodarski moči Brazilije. Pobudo za zgraditev nove klavnice je dal njen guverner Kubiček, ki je ustanovil v ta namen mešano družbo, v kateri je imela njegova vlada polovico delnic. Sredi kampanje za predsedniške volitve in boja okrog položaja tujega kapitala v mesni industriji so novo klavnico zažgali. Svicsarskega monterja so aretirali, ni pa še priznal, da je nagovoril delavce, naj klavnico zažgo. Vlada, ki je bila največji delničar zažgane klavnice, je sprejela izzivanje kapitalistov, ki bi radi preprečili izgradnjo velike mesne industrije na racionalni podlagi. Od Zakonodajne skupščine je zahtevala nove kredite za obnovo pogorele klavnice.

Jaša Alnuli

S PRVE SEJE SVETA ZA GOSPODARSTVO

Šest najvažnejših nalog v Celju

Na prvi seji Sveta za gospodarstvo novega občinskega ljudskega odbora v Celju so člani konkretno razpravljali o nekaterih najvažnejših nalogah sveta. Vprašanja, ki so jih obravnavali na četrtkovni seji, so načeli najprej na skupnem sestanku vseh svetov OLO Celje. Mišlji skupni sestanek je pokazal za potrebno, da se najvažnejše naloge v občini rešujejo koordinirano.

INDUSTRIJA NAJ SE NE RAZVIJA DIVJE

Upoštevanje načela modernizacije (postopne) industrijskih podjetij v Celju in zahteve zazidalnega načrta v mestu, je Svet za gospodarstvo sklenil ustanoviti strokovno komisijo. Le-ta naj bi v sklopu Sveta pregledala vsak elaborat, ki ga nameravajo podjetja predložiti višjim organom v potrditev. Novogradnje v sklopu starih podjetij ne bi našle stalne divje, mimo splošnih kriterijev ureditve posameznih delov mesta, kakor tudi ne samo zaradi trenutnih gospodarskih koristi podjetja. Komisija strokovnjakov bo imela na tem področju precej nalog.

NA LANOZU BODO GOJILI SAMO POVRTNINO ZA CELJSKI TRG

Državno posestvo na Lanozu Lave je periferija mesta. Tu so doslej pridelovali vse mogoče poljske

kulture, čeprav je spričo bližine celjskega trga vsekakor najrentabilnejše gojiti povrtnine. Pa tudi sicer tu niso doslej najlepše obdelovali zemlje.

Spričo potreb mestnega prebivalstva bodo prihodnje leto na celotni površini državnega posestva Lave gojili povrtnino. V ta namen so že imenovali komisijo, sestavljeno iz strokovnjakov in odbornikov občine, ki bo v nekaj tednih pripravila ustrezne načrte za preusmeritev posestva.

TRI O GRADBENI DEJAVNOSTI

V minulih letih je na območju mesta Celja zrastle precej novih hiš. To je tudi prav. Toda z nenačrtimi gradnjami v različnih delih mesta, z neurejenimi komunalnimi napravami, se povečujejo že itak pereči problemi komunalne ureditve. Urbanistični načrt Celja je šele v delu. Vendar zaradi tega graditelji ne morejo čakati z novogradnjami. Sklenjeno je, da se graditev manjših hiš v mestu opusti. Prazne stavbene parcele v ožjem mestnem središču naj se zazidajo z večjimi hišami. Nova stanovanjska in upravna poslopja večjega obsega naj bi gradili na otoku med Ljubljansko cesto, Savinjo, tja do izliva Ločnice v Savinjo. Na omenjenem področju bo mogoče tudi kmalu urediti najnujnejše komunalne naprave. Manjše, enonadstropne stanovanjske hiše pa bi gradili na področju levo od Mariborske ceste, med Dečkovo cesto proti bolnišnici, v Dekovo cesto proti bolnišnici, med pokopališčem in opekarni.

Za vzdrževanje stanovanjskih hiš bodo v Celju ustanovili novo komunalno podjetje. Gradbeno podjetje delajo izključno samo na novih stavbah, tako da ne razpolagajo z stavbami za popravilo starih hiš.

Te dni je v ospredju razprava o stavbi zadrugi z nabolj ustreznim zadržno obliko. Le-ta naj bi s pomočjo kreditov občine, zbranimi sredstvi podjetij in zasebnih graditeljev zidala manjše stanovanjske

hiše — do štiristanovanjske. Zadruga naj bi delala z najnižjimi režijskimi stroški in skromnejšo mehanizacijo. Vsekakor bi morale biti cene za polico, ali dve tretjini nižje, kot jih zaračunajo gradbeno podjetja. O slednjem vprašanju so velikokrat razpravljali tudi na seji Sveta za gospodarstvo in naposled sestavili komisijo strokovnjakov, ki bo v dveh mesecih proučila stanje in pripravila predloge za ustanovitev take zadruge. Člani sveta so prepričani, da bo pomladi 1956. tako za druga ustanovljena ter bo tudi začela zidati prve hiše. V pripravah želimo obilo uspehov!

JEZERO V KOŠNICI ZE PRIHODNJE LETO

Celje je edino mesto v Sloveniji brez kopalnega bazena, pa tudi Savinja, ki teče skozi mesto, je v najnovejšem času neprimerna za kopanje. Kopalni bazen je za zdaj stvar bodočnosti. — Toliko bolj je razumljivo veselje tisočev kopalcev in izletnikov spričo vesti, da bo že prihodnje leto nastalo v idealni dolini v Košnici, umetno jezero — idealno kopalnišče in izletna točka,

ki bo zasenčila umetno Velenjsko jezero.

Člani Sveta za gospodarstvo so si že v četrtletnih ogledih v Košnici lepo naravno dolinico. Stroški za zgraditev pregrade, podiranje dreves in zemeljska dela ne bodo večji kot 4 milijone din. Nekaj denarja je že zbrano, ostali znesek pa najbrž tudi ne bo delal preglavice. Skrb za izvedbo načrta bo prevzela komisija, ki jo je imenoval Svet za gospodarstvo. V njej so tov. Zoran Vudler, inž. Blaž Pristovšek, Rado Jenko in inž. Trček.

Košnica je oddaljena od Celja 4 kilometre — cesta Celje — Laško. Ugodna bi bila avtomobilska zveza, saj vodo cesta tja nad dolino, kjer bo nastalo umetno jezero s približno 7000 kvadratnimi metri površine. Dolina je v zavetju in ima ves dan sonce. Levo pobočje je primerno za ureditev plaže, desno pobočje pa za week-end hišice. Oraščeno je s smrekovim in bukovim gozdom. Ves teren je kamnit ter je zato voda v potoku, kristalno čista. Sicer pa, kaj bi opisovali, Celjani si bodo prej še sami ogledali Košnico.

F. K.

Vodstvo tovarne »Celeia-sad« suspendirano

V potek je imel sejo Občinski komite Zveze komunistov Celja, na kateri so razpravljali o dokaj čudnih razmerah v tovarni za predelavo sadja »Celeia-sad«. Sekretar komiteja ZKS tov. Florijan Pelko je najprej na osnovi nekaterih podatkov revizijskih organov ter spričo najnovejših situacij, ko so v podjetju prešli na 80-odstotne plače, poročal o notranjih razmerah, nepravilnostih in ukrepih, ki jih je Ljudski odbor s tem v zvezi takoj podzvel.

Vse kaže, da je vodstvo podjetja, z direktorjem Zicom na

čelu, lažno prikazovalo takome-novani procvit v podjetju. Ljudski odbor in ostali organi so takorekoč masedli takemu prikazovanju stanja v likvidiranem in pozneje na novo ustanovljenem podjetju. O izgubah sploh ni bilo govora več, pač pa so v podjetju kmalu začeli investirati in razkošno opremljati pisarniške prostore. O tem največ pove seznam izdatkov: Tapetništvo Cretnik, za pisarniško pohištvo 178.000 din, mizarstvo Jože Zupanc, Petrovč, za pisarniško pohištvo 424.882 din, tapetniško blago 69.000 din, preproga 70.000 din, 4 fotelji 72.000 din, preproga 72.000 din, manjša preproga 12.000 din, fotelji in neki stoli 171.000 din, risalna deska 123.000 din itd. itd. Podobnih izdatkov je bilo še več, čeprav podjetje dejansko ni imelo dovolj sredstev. Če ne upoštevamo proizvodnih težav zaradi pomanjkanja sladkorja, gre vse posledice, ki so sedaj nastale, pripisati nesmotnemu gospodarjenju. A posledice so približno 6 milijonov izgube. Te dni delavci niso hoteli sprejeti 80% plač, ker pravijo, da niso sodgovorni za položaj v podjetju, ki nima delavskega upravljanja. Ljudski odbor občine bo zagotovil sto-odstotne plače, prav tako pa tudi obstoj podjetja z zmanjšanim proizvodnim obsegom. Strokovna revizija bo te dni temeljito raziskala poslovanje. Vodstvo podjetja je suspendirano ter bo imenovan nov direktor tovarne. V kolikor bo revizijska komisija odkrila nepravilnosti, ki so jih zagrešili posamezni uslužbenci, bodo le-ti disciplinsko odpusteni. Končno je že tudi čas, da se vse do potankosti razišče.

Izgubo, ki je nastala, bodo skušali delno pokriti z izkupičkom od prodane pisarniške opreme in od »nekurantnega« blaga, ki ga je podjetje odpisalo, a še ni prodalo. Nepotrebne objekte in stroje, ki v veliki meri bremenijo tovarno, bodo izločili. Tovarna bi po tem obratovala z manjšo zmogljivostjo, vendar bi se pozneje, če bi to kazalo, tudi razširila.

Trbovlje, 9. septembra. Čeprav so žita v Zasavju (krški in trboveljski okraj) razmeroma ugodno prezimila in da so kmetje tudi jare setev opravili pravi čas, lahko letošnje žetel in letino ocenimo samo za povprečno. Na 3835 hektarjih, posejanih s pšenico, so dobili pridelovalci komaj nekaj nad 45.000 centov pridelka. Letošnji povprečni pridelke pšenice v zasavskem okraju znaša komaj 12 centov na ha. Največji hektarski donos so še imeli v občini Radeče, kjer znaša pridelke pšenice na ha 13,5 centov. Najslabše pa je pšenica vrgla v občini Senovo, kjer imajo komaj 9 centov povprečnega pridelka na ha. Ječmena so na 1252 hektarjih pridelali okoli 130 vagonov. Povprečni pridelke ječmena znaša 10,5 centa na hektar, največjega pa so dosegli v občini Radeče z 12 centi. Na 962 hektarjih so pridelali 94 vagonov rži, ki je letos kaj slabo obrodila, ter dala komaj 9,9 centa povprečnega pridelka. Zanimivo je, da je tudi pri rži radeška občina dosegla z 12,5 centa največji hektarski donos. Pridelke ovsja je s 55 vagoni prav pičel, posebno skromen je bil

zlasti na Krškem polju, kjer je oves že močno degeneriran in bi ga zaradi nizkega pridelka sploh kazalo opustiti ali pa napraviti popolno regeneracijo. Povprečni pridelke v okraju znaša komaj 8,3 centa na ha, nad 10 centov donosa je dala žetel edino v občinah Hrastnik, Radeče in Trbovlje. Prav neznan pa je bil pridelke soržice in oljne repice, s katero je bilo posejanih komaj 20 hektarjev.

Ko ob združitvi krškega in trboveljskega okraja presojamo letošnje žitno letino, nam primerja pridelka žitaric daje nepriakovano podoba. Čeprav je področje bivšega trboveljskega okraja izrazito industrijsko ter se tod kmetijstvo, razen v nekaj dolinah, razprostira večinoma v višjih legah, je vendarle na splošno hektarski donos enak ali pa celo višji, kot v ravninskem kmetijskem predelu bivšega krškega okraja. Povprečni letošnji pridelke pšenice je znašal v občini Radeče 13,5 centa na ha, v Trbovljah 12,5, v Zagorju 12,8 in v Hrastniku 12,6, medtem ko je bil povprečni pridelke v Sevnici 13, v Vidmu-Krškem 13, v Brezicah komaj 10 (t) in v Senovem celo samo 9 centov na ha. Podobno je razmerje tudi pri ostalih vrstah žita, kjer skoraj povsod vodi glede najvišjega hektarskega donosa občina Radeče. Dasi so vsi hektarski donosi na splošno še vedno nizki, kajpada tembolj presenečajo nizki donosi s področja bivšega krškega okraja, kjer so talni pogoji za kmetijsko proizvodnjo neprimerno ugodnejši. Ta primerjava in pa razmeroma nizki donosi zgovorno kažejo na to, da bo treba seči po vseh agrotehniških ukrepih ter dvigniti hektarske donose, deloma pa žitarice sploh opustiti in se lotiti donosnejših kmetijskih kultur.

Po dosedanjih podatkih v letošnji letini najbolj obeta pridelke krompirja, zlasti v hrbovitih legah, kjer ni bilo navzile neprestanemu deževju prehude moče. Povprečno se da že sedaj oceniti donos krompirja na ha do 150 centov, na močnejših njivskih površinah pa celo do 250 centov. Nadvse bogata je bila tudi letina sena, tako da živinorejcem tudi najhujša zima ne bo mogla do živega. Vendar pa je zaradi neugodnega vremena ob spravilu seno nekoliko izgubilo na hranljivosti. Aje so v Zasavju sicer precej sejali, toda zaradi deževja se je setev nekoliko zakasnila, ter bo verjetno pridelke težje dozorel in ga bo manj.

Sadno letino v Zasavju lahko za letošnje ocenimo kot prav dobro. Zgodnjega sadja, češenj, višenj, marelic je bilo sicer manj, pač pa bogata obeta jezensko sadje, zlasti jabolka. Pri češnjah so letos v okraju dosegli rekordni pridelke v občini Senovo, kjer je posamezno drevo dalo povprečno po 41 kg češenj. Kjer ni bilo toče, lepo obeta tudi vinska trta. Vendar pa tudi tod ne bodo imeli več kot povprečni pridelke.

(2)

500 VZORCEV
RAZNIH VIN
EVROPSKIH
DRŽAV
PET STO
POKUŠENJ
VINOGRADNIŠKI
IN KLETARSKI
STROJI
Strokovni filmi itd.

BELEZKA

O ščurku in drugem v pekarnah

Nedavno je neka stranka v mickarni na Starem trgu št. 30 v Ljubljani dobila v štrci belega kruha — ščurka, kar je seveda tudi prijavila Sanitarni inšpektorji. Ob preiskavi je bilo ugotovljeno, da je ščurek dejansko bil v kruhu in zavezo je dal v pretekli sodnik za preiskrke. Od izida Uradnega lista pa do danes se nismo opazili nobenih sprememb, da bi se stanje v pekarnah izboljšalo, ker podjetja nimajo lastnih sredstev za adaptacijo pekarn, kredit s strani MLO pa v večini primerov ni odobren. Večina pekarn je v zgradbah, ki so privatna last, in okrajni ljudski odbori za adaptacijo in sanacijo privatnih hiš ne daje nikakršnega kredita. Sedaj nastane vprašanje, ali bodo začeli graditi nove obrate ali pa bomo začeli premišljati tudi o tem, če se bo izplačalo nekatere obrate v privatnih hišah prilagoditi sanitarnim predpisom, kar se bo verjetno dalo urediti z manjšimi stroški.

Kolkor mi je znano, dajo podjetja vsako leto prečisti svoje obrate in jih razkužijo. To delo opravi Sanitarno epidemiološka postaja pri MLO, s tem pa seveda podjetja še ne zadostijo predpisom navedene uredbe.

Podjetje, ki je obtoženo glede ščurka, je vse ukrenilo, preden se je ščurek pojavil v kruhu, toda kako je ščurek prišel v kruh, ni znano niti direktorju podjetja, niti obratovalni obrata. Vsi vedo povedati to, da ščurka ni bilo opaziti v obratu, treba pa je imeti vedno pred očmi, da imamo med našimi peki še majhen odstotek ljudi starega kova, ki si želijo pridobiti pekovske obrate za svojo privatno obrt. Tako nastaja tudi možnost, da je kakor izmed nekot podtakli ščurka v kruh, da bi s tem dokazal, da socialistična podjetja ne obvladajo sanitarno-higien-skih predpisov. Vendar lahko rečemo, da so podjetja v zvezi vsem težavam za marsikaj storila za izboljšanje svojih obratov, seveda toliko, kolikor so lahko napravila brez večjih zmernih stroškov.

Točno ugotoviti, če je bil kruh res iz dotičnega obrata, je malo težje, ker bi morala sanitarna inšpekcija takoj ugotovljati, če je bil kruh res kupljen v dotični prodajalni, kot smo jo omenili. Zato bi morala sanitarna inšpekcija takoj odvzeti kruh v obratih, kjer so ga peki in pri-meriali, če je kruh enak tistemu, v katerem je bil ščurek. Tega pa sanitarna inšpekcija, kot mi je znano, ni napravila in zato bo tudi ka-

zen, ki jo bo sodnik izrekel podjetju ali obratovalni, povsem neutemeljena.

Uredba, ki smo jo omenili, predvideva v glavnem, da morajo le pekovski obrati — pekarnice obložene s ploščami v višini 1,50 ali pa prepleskane z oljnato barvo v isti višini. Ugotovimo pa lahko, da je v Ljubljani le malo pekarn, ki so obložene s ploščami ali prepleskane z oljnato barvo. Uredba dalje predvideva tudi prevoz kruha po mestu v zaprtih vozilih. Tu spet nastane vprašanje finančnih sredstev, kajti podjetja bi morala imeti zaprte avtomobile, ker je razvoz kruha s trociklji in kosarimi po mestu že zastarel, na drugi strani pa prepočasen in nehygieničen.

Tudi sama higiena pri delu se še ni prilagodila uredbi, kajti doslej še ni izšel noben odlok, ki bi podjetjem dovoljeval nahajanje delovnih obelov iz režijskih stroškov. S tem bi podjetje dosegla to, da bi imela delavce obložene vse v enotnih oblekah, kar je predpisano z uredbo. Novi peki, ki prihajajo s podeljajo, nimajo svojih belih obelov, podjetja jim jih tudi takoj ob nastopu ne morejo nuditi in tako delajo v raznih oblekah, ki so vse prej kot higienične. Zato bi bilo prav, da bi sanitarna inšpekcija izposlovala pri okrajnih odborih odločbe, s katerimi bi podjetjem dovolili nahajanje blaga, na rezijske stroške in bi na ta način izpolnili vsaj v tem pogledu predpisano uredbo.

Kakovost pekovskih proizvodov še ni zaželenja, kajti razne dobave žitaric in vedno sveža moka ovirajo kakovost kruha na eni strani, na drugi strani pa prebremenitev obratov, tako da je tehnološki proces zelo otežčen. Tudi prodaja kruha se ne izvaja po uredbi, ker so ugotovili, da pripravljanje pečiva s klešami ni ustrezalo hitri postrežbi in so postrošniki izjavljali, naj bi prodajali na predstavljeni način. Zavijanje kruha v papir je poseben problem, ker je papir zelo drag in ker ga je težko nabaviti.

Ker bo v kratkem minilo ob izida uredbe že dve leti, bi bilo prav, da se organi, ki se ukvarjajo s sanitarno higieno, sestanejo s predstavniki pekovskih podjetij, da bi se skupno pogovorili, kakšen izhod bi lahko našli za izboljšanje stanja v pekarnah. To je problem, ki ne zanima samo pekarje v pekarnah in sanitarno inšpekcijo, temveč tudi potrošnike.

J. D.

Izpred sodišča v Ljubljani...

Zaradi kolesa ga je ubil

Organi kriminalistične službe koprakega okraja, so pripili 20-letnega Bruna Šenk, delavca pri gradbenem podjetju »Kraški zidar« v Sežani, zaradi umora 16-letnega Ivana Mevlje, katerega je le-ta ubil v spanju s kamnom in odpeljal njegovo kolo v neko železniško čuvajnico v bližini Dutovelj.

Srečanje na ovinku

Voznja v ovinkih, če ne ustreza vsem veljavnim predpisom o prometu na javnih cestah, je zelo nevarna in terja vrniti kar prehude posledice. Voznik mora imeti vedno pred seboj, kadar vozi v ovinkih in če je le-ta še tako blag in pregleden, da mu lahko prav ta čas pripelje z nasprotni strani kakšno drugo vozilo. Zato mora voziti strogo po desni strani ceste in hitrost vozila zmanjšati, kadrič le tako nam statistika ne bo izkazovala toliko lovrstnih ne-zgod. V ponedeljek zjutraj je vozil po cesti drugega reda proti Šentilju v mariborskem okraju tovorni avtomobil voznik B-kategorije Janko Lukša. Ker je vozil po levi strani in nekaj se ovinek, se je zalezel v naproti vozeči tovornjak, pri čemer je nastalo na obeh vozilih za približno 100.000 din škoda. Ena oseba pa je bila telesno poškodovana.

Ker je vozil prehitro

Še ni dolgo, ko smo zabeležili dve študijski prometni nezgodi, to je pri Sečoveljih in v šostanjskem okraju, pri katerih je bilo več potnikov mrtvih in še dosti več hudo telesno poškodovanih, in že je prišlo do tretje, ki ga s kredo ni bila tako huda. Pri nas veljavni predpisi o prometu na javnih cestah zahtevajo od voznika motornega vozila, da vozi previdno in uravnavna hitrost vozila z ozirom

... in v Mariboru

Zasluzena kazen za nevernega vlomileca

Komaj 20-letni Ludvik Esih je že star znanec sodišča. Ker ni maral za delo, se je potical po vaseh v okolici Maribora in vsako ugodno priložnost uporabljal za tatvino. Med drugim je vlomil v prostore gostilne v Rušah, pri naslednjem »poceni« pa so ga za-sadih. Kazen dveh let in šestih mesecev ga bo gotovo izlučila, da bo znašal ločiti tuje od svojega.

Martin Cretnik je bil že štirikrat predkaznovan zaradi tatvin. Zdi se, da kazni nikakor niso zalegle, saj se je pred kratkim spet »smučil« na sodišču. Tokrat je vdoma v več letih stanovanjskega bloka »Gradščev« v Mariboru. Obsojen je bil na 9 mesecev strogega zapor.

Kozarcu je dajal prednost

Karol Kováč je bil zaposlen v Tovarni mesnih izdelkov v Murki. So-boti kot nakupovalec. Z denarjem, ki ga je prejel za odkup živine pa ni ravnal pošteno. Ker je bil »pogosto-žrel« je, je porabil v to svrhe nad

150.000 dinarjev. Ker je sodišče upoštevalo tudi njegovo prejšnjo, še ne prestopno kazen, ga je obsojilo na 2 leti in sedem mesecev zapor, razen tega pa še na povračilo škoda.

S kolom nad lastnega brata

Nekako pred desetimi leti se je Ivana Milasko, hči vinkarja iz Ivanj-ševskega vrha, poročila z Valentinom Milaskom. Ko so ji umrli starši, se je zatekla k njima še Ivanin brat Ivan Vrečar, ki pa je zažalost prehitro skla-nil sredo dveh mladoporočenc. Vrečar je imel namreč to grdo navado, da se je le prenad vtičal v življenje obeh zakoncev. Sledili so prepriki, katerih vzrok je bilo tudi pijančevanje vseh treh. Tudi obdobja dne je šmarica opravila svoje. Po prepriku v hiši je Ivana počakala brata na dvorišču in ga udarila s kolom nekajkrat po glavi. Naslednjega dne je Ivan Vrečar v bolnišnici izdihnil, ne da bi se sploh zavedel.

Sodišče je Ivano Milasko obsojilo na 3 let strogega zapor. Čeprav je na obravnavi prvotno priznanje ne-utemeljeno prekalila. Zaradi preizko-merjenega kazni je javni tožilec vlo-žil pritožbo na Vrhovno sodišče.

CENTRALNA UPRAVA BOLNIC V KOPRU

razpisuje
mesto za

upravnika v bolnici Izola

Pogoji: Popolna srednja šola, praksa v finančno-ekonomskih ter administrativnih poslih v zdravstvenih ustanovah ali nepopolna srednja šola in večletna praksa v finančno-ekonomskih ter administrativnih poslih v zdravstvenih ustanovah. 3058

Dvanajst vrst slovečih vin so razstavile »Karlovške kletje« (Vojvodina, LR Srbija) na I. Mednarodni razstavi vin v Ljubljani. Čeprav je njihov razstavni paviljon majhen, vzbuja pozornost mnogih obiskovalcev razstave.

Karlovčani so razstavili razen daleč naokrog znanih svojih vin »plemenke« in »ranjine« tudi sloveči »karlovški bermet«, ki ga ljudje radi pijejo v mnogih deželah Evrope.

Sremski Karlovci so sloveči zgodovinsko mesto in mnogi dogodki iz zgodovine evropskih narodov so povezani z njim. Tu je bil podpisan tudi karlovški mir. Tu je bil še nedavno sedež srbske patriarhije, tu je znamenita, 150 let stara gimnazija.

To mesto pa je še bolj zaslovelo po srbskem pesniku Branku Radičeviću, karlovških vinogradih in odličnem vinu. Branko Radičević je opeval lepote vinogradov in moč karlovških vin:

»Brže bračo čaše nagnimo —
napunimo ovog žarkog vina...«

V SLUŽBO SPREJMEMO:

gradbenega inženirja ali tehnika s prakso ali brez nje. — Plača in stanovanje po dogovoru slastičarskega mojstra

Ponudbe poslati najkasneje do 20. septembra 1955 na oglasni oddelek »Ljudske pravice«, Ljubljana, pod šifro »Zasavje«.

H-25

ČEŠKOSLOVAŠKI KNJIŽEVNIKI

o poeziji in njeni vlogi

POEZIJA SE POLAGOMA PREBIJA OD DEKLARACIJ K ČLOVEKU IN ČLOVEČNOSTI. —
UTILITARIZEM NI NIC KAJ POPULAREN

Pod geslom »Za socialistično poezijo, za poezijo velikih misli in čustev« je bila pred nedavnim v Pragi konferenca češkoslovaških književnikov. To je bila le ena izmed konferenc, ki si jih je zamislila Zveza češkoslovaških književnikov kot pripravo na kongres, ki bo spomladi prihodnjega leta.

Glavni referat na konferenci je imel Sergej Machonin o češki poeziji, medtem ko je o slovaški referiral Karol Rosenbaum. Obema referatoma so bile za izhodišče naloge, na katere je opozoril X. kongres češkoslovaške komunistične partije, ko je kritiziral shematičnost in brezidejnost kot značilna pojava sodanjske domače umetnosti. Po mnenju češkoslovaškega tiska je konferenca uspela po dveh platih: imela je resnično delovni karakter in v bogati razpravi so bila mnenja izrečena bolj odkrito kakor doslej.

Sergej Machonin je v svojem referatu ugotovil zadovoljive rezultate v poeziji zadnjih desetih let. Izhajajoč od socialističnega realizma, ki je edina priznana metoda v umetnosti sploh, je bil mnenja, da je poezija opravila veliko delo s tem, da je proslavljala Rdečo armado, radosti socialistične graditve in voljo, premagovati vse ovire, ki se ji stavljajo na pot. Češki pesnik se je postavil kot bojevnik za mir na svetu ob strani državljanom in političnikom, opeval ljudstvo kot tvorca zgodovine in komunistično partijo kot navdihovalko velikih sprememb št. Priznal pa je, da vse te pesmi, razen nekaterih, pri občinstvu niso imele pričakovane odziva. Glavne pomanjkljivosti češke poezije so po njegovem shematičnost in beg od stvarnosti v brezidejnost.

V zvezi s prvo očita Machonin češki poeziji, da je papirnata, da uporablja oguljene fraze, da olepšuje dejstva in da je komaj polovico resnice v pesniški viziji življenja. To je bolj ali manj slabost vse sodobne češke poezije, vzrok pa je po njegovem v tem, kjer pesniki ne poznajo dovolj življenja, še bolj pa v tem, ker pri njih pogoja državljanske in umetniške odgovornosti pred bralcem. Svojim trditvam je dodajal primere iz češke poezije, med drugim tudi iz ljubzenske lirike, kjer n. pr. avtor v zadnjih dveh verzih navreže še kak aktualen politični nauk.

Drugo slabost, beg od stvarnosti, je Machonin na široko obravnaval ob pesniški zbirki Františka Branislava »Večer pri vodnjaku«. Mimogrede rečeno, je bila knjižica razprodana v dveh tednih, kar pomeni, da zanjo ne velja splošna ugotovitev o nezanimivosti občinstva za sodobno češko poezijo. Machonin je sicer priznal Branislavu, da je obogatil češko literaturo z vrsto zelo dobrih del in da je znal izraziti čustva današnjega človeka v njegovem prizadevanju, da bi zgradil nov svet, da pa se je v tej knjigi odmaknil od kipečega življenja sedanjosti. Prvo, kar preseneti bralca knjižice »Večer pri vodnjaku«, je rekel Machonin v referatu, so verzi, ki opisujejo naravo in ljubzenska razpoloženja. Ta lirika je življenju današnjega človeka odmaknjena. Mnogo impresij iz narave je sicer občuteno naslikanih, toda ta svet živi svoje skrivnostno, nemo in globinsko življenje, na njegovem ozadju pa doživlja pesnik svoje ljubezni, spomine in bolečine. Machonin zameri pesniku, ker ne stopa v ta svet, da bi ga spreminil s svojimi rokami in z vsem svojim bitjem, in ker narava ne stopa z vsemi svojimi življenjskimi silami v pesnika-človeka, da bi tudi ona njega spreminila, oblikovala, ga opozarjala na moč človeka-ustvarjalca, človeka-socialista itd. Zato Machonin misli, da ima slika češke pokrajine v socialistični poeziji drugačen smisel kakor pa ji ga daje Branislav, in da te ugotovitve veljajo tudi za mnoge ljubzenske pesmi te zbirke. Drugo pomanjkljivost najnovejše Branislavove poezije vidi Machonin v tesnobnem, nostalgicnem in celo resigniranem razpoloženju v nekaterih pesmih. Sicer pravi, da je za nami doba, ko so z ognjem in mečem izgnali žalost iz socializma, in da ima pesnik vso pravico, da je kdaj tudi žalosten ali obupan. Toda tu je še bralec. In ta bralec brez hrupa dan za dnem gradi novi svet in pri tem doživlja vsakršne težke, žalostne in brezupne trenutke. Zaradi tega bralec pesnikova žalost ni več samo njegova osebna stvar, ampak lahko jemlje bralcu voljo do življenja in dela. Tega pa socialistični pesnik ne sme dovoliti in če je že potrpi, naj s pristnim čustvom to izrazi, toda naj nad takim razpoloženjem tudi zmaga. Ni treba, da bi se to zgodilo v zadnji kritični pesmi, toda v okviru cele knjižice bi ta boj moral biti izbojevan. Branislav pa tega ni storil. Vse to po mnenju Machonina znižuje umetniško vrednost zbirke, ker le slabo odraža življenje in ne pomeni dosti za vzgojo človeka v času, ko bi morala vsaka knjiga dati narodu moč, vero, optimizem itd. Vlogo pesnika je Machonin opredelil v stavku: »Biti pesnik pomeni biti ljudstvo in hkrati voditi ljudstvo k najvišjim in najplemenitejšim političnim idealom naše epohe.«

Podobno kakor Machonin je govoril tudi Rosenbaum. Z istega vidika je obdelal slovaško poezijo in odkril podobne težnje, kljubovati pa jim je po njegovem mogoče z večjo splošizirano poezijo, s posebnim poudarkom na socialističnem bratstvu Čehov in Slovkov.

V diskusiji se je pokazalo, da vsi ne mislijo tako kakor referenta. Meje, v katerih naj bi ostala poezija, so se zdele nekaterim udeležencem konference preozke. Tu ni bilo govora o zahtevah po svobodi posameznika kakih zapadnih modnih vzorcev, nasprotno, na to danes, kot se zdi, še nihče ne misli in bržkone tudi premalo poznajo današnje zapadne literature, da bi take težnje dobile večji obseg. Toda govorniki so zavračali Machoninovo

presojanje posameznih pesmi, četudi se pri tem niso spuščali v načelno razpravljanje o kriterijih, po katerih je ocenjeval pesmi. Najostreje je proti utilitarizmu v poeziji nastopil František Nechvátal, čigar besede so bile oster protest proti izrabljanju poezije za dnevne politične cilje. Med drugim je rekel: »Prav danes nam je potrebna poezija, ker predstavlja močno silo proti brezdušnosti. Tam, kjer se zdi, kakor da življenje v človeku usiha in človek otepeva ter postaja stvar, učinkuje poezija proti tej nevarnosti kakor glas, ki poziva k povratku v človečnost ter nas vedno znova spominja, kaj pomeni biti človek.« O pesniku pa je Nechvátal rekel: »Pesnik mora dozoreti v takšno osebnost, da bo vse, kar je njemu v radost in bridkost, hkrati sreča in nesreča vsega naroda. Tedaj bo dosegel največ, kar mu more biti dano! Biti zrcalo duše, izraz sanj in volje svojega naroda.«

Vitězslav Nezval, največji živči češki pesnik, z naslovom narodnega umetnika, je že lani v predgovoru k Pesniškemu almanahu 1954 napisal, da poezija ne trpi, da bi ji predpisovali zakone. Oglasil se je tudi na konferenci ter svaril pred takšnim presojanjem poezije, kakor je to storil Machonin z Branislavovo, kajti s podobnimi zahtevami bi poezijo silno osiromašili. Ideja, je rekel, pa ne sme štrleti iz pesmi,

pa ni, da je socialistični realizem utrudil ustvarjalce in bralce. Vsi si želijo malce intimnega človeškega čustva in razpoloženja, le-pote pričarane pokrajine, sproščenega veselja in solz, ki lajšajo bolečino.

Pomen konference češkoslovaških književnikov je ravno v tem, da ni mogla obsojiti poezije, ki se polagoma prebija od deklaracij k človeku in človečnosti, ter da utilitarizem v poeziji ni nič kaj popularen. To dokazujejo tudi nekatere pesniške zbirke zadnjega časa, ki so jih ljudje na mah pokupili, in vse kaže, da jih bo v prihodnosti vedno več.

B. U.

Pred IV. kongresom Zveze književnikov

V drugi polovici tedna, v dneh od 15. do 17. septembra bo na Ohridu IV. kongres Zveze književnikov Jugoslavije. Zadnji, III. kongres književnikov je bil pred tremi leti v Ljubljani. In v teh treh poslednjih letih se je v našem javnem in kulturnem življenju marsikaj spremenilo, razčistilo, predvsem pa se je kulturno življenje v naši državi zelo razbujalo, kar je pokazal tudi razširjeni plenem Zveze, ki je bil lani jesen v Beogradu.

Sedaj, IV. kongres sovpada z 10-letnico osvoboditve Jugoslavije, zato bo skušal pregledati in presoditi prizadevanja, uspehe in neuspehe jugoslovanskih pisateljev v teh zadnjih desetih letih.

Za kongres so najavljeni naslednji referati: Sekretar Zveze Aleksandar Vučo bo poročal o delu in organizacijskih prizadevanjih Zveze v razdobju med

obema kongresoma; Milan Bogdanović bo skušal podati kritični preizkus jugoslovanske literature v zadnjih desetih letih; Marjan Matković bo za isto razdobje govoril o jugoslovanskem dramskem knjižnem delu; Mira Alečković pa bo imela referat o jugoslovanski mladinski literaturi, prav tako za leta po osvoboditvi.

Slovenske književnike bodo na kongresu zastopali: France Bevk, Mile Klopčič, Filip Kumbartovič, Janez Potrč, Josip Vidmar (predsednik Zveze) ter Beno Zupančič kot člani Zvezne uprave; delegati pa bodo: Vera in Fran Alež, Vladimir Bartol, Matej Bor, Ciril Kosmač, France Filipič, Anton Ingolič, Kajetan Kovič, Jus Kozak, Vladimir Krnjak, Mitja Mekjak, Lili Novy, Ivan Minatti, Anton Podbevšek, Drago Segar, Milan Segar, Bojan Stih, Anton Vodnik, Božo Vodušek in Ciril Zlobec.

RAZPIS ABONMAJA Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani

Drama in Opera razpisujeta tudi za sezono 1955/56 dotedanje abonmaje, to so redi A B C D E F G H K U, Petek popoldanski in dramski redi S in T. Ukine se edino red Petek II dramski. Dosedanji abonenti tega reda bodo razmeščeni po drugih redih.

Vsi redi abonmaja so gibljivi, to je niso vezani na stalne dneve. Izjema je le red Petek, ki bo imel predstave ob petkih ob 13.30.

Abonenti skupnih abonmajev dobijo v sezoni 10 dramskih in 9 opernih oziroma baletnih predstav. Lanski abonenti imajo pri vpisu prednost, tako, da jim rezerviramo sedeže do sobote 24. septembra do 18. ure.

REPERTOAR:

Drama:

A. Klasika in tehta sodobna dramatika: Slovenske novitete, Cankar: Romantika duše, Levstik: Jumez v okviru večera slov. enodejansk. Marinkovič: Goriška, Sofokles: Kralj Edip in Anouilh: Antigona — obe deli na en večer, Shakespeare: Henrik IV., prvi del, Macchiavelli: Mandragola, Čehov: Tri sestre, Giraudoux: Norica iz Chailloita, Miller: Lov na čarovnice, Williams: Tetovirana roža, Wilder: Naše mesto, Lor-

eket: Cakanje na Godota, Sartre: Nepokopani mrtveci, Hamilton: Vrv. Na izvenabonmajsko, otroške in mladinske predstave ter na predstave »Bratnega gledališča« posebej opozarjamo tudi abonente.

Opera

Okvirni repertoar najbrž obsega naslednja dela, izmed katerih bo Opera uprizorila 9 del za abonente: D. Svara: Kleopatra, Papandopulo: Roma, Musorgski: Hovanscina, Massenet: Manon, Strauss: Kavalir z rožo, Wolf-Ferrari: Stirijski grobjanji, Mozart: Figarova svatova, Puccini: Tosca, Puccini: Gianni Schicchi, Martinu: Zenitov, Rossini: Italijanka v Alžiru.

Balet: 3 baletni večeri. Izven abonmaja bo Opera uprizorila uspešna dela prejšnjih sezon: Gotovac: Kro z onega sveta, Musorgski: Hovanscina, Metastasio: Prodana nevesta, Gounod: Faust, R. Strauss: Kavalir z rožo, Mozart: Don Juan, Verdi: Ples v maskah, Verdi: Rigoletto, Verdi: Traviata, Massenet: Werther, Puccini: Madame Butterfly, Puccini: La Boheme, Rossini: Sereniski hrivec, Donizetti: Lucia Lamermorska, Wolf-Ferrari: Stirijski grobjanji.

Uprava SNG si pridržuje pravico spremembe repertoarja v teku sezone.

CENE ABONMAJA

Za deset opernih in deset dramskih predstav znašajo mesečni obroki:

Parterni sedeži I. do III. vrste 310 din., IV. do IX. vrste 282 din., X. do XI. vrste 263 din., XII. do XIII. vrste 244 din.

Ložni sedeži v parterju in v I. redu 310 din.

Ložni sedeži dodatni v srednjih ložah 225 din.

Balkonski sedeži I. vrste 244 din., II. vrste 206 din., III. vrste 108 din. Stranski balkon I. vrste v Operi 90 din.

Ložni sedeži v loži II. reda v Drami 90 din.

Galerijski sedeži I. vrste 141 din., II. do III. vrste 113 din., IV. do V. vrste 85 din.

V cenah je vračunana tudi pristojbina za garderobo.

Abonma se plača lahko v enkratnem celoletnem znesku, ali v desetih obrokih. Prva dva obroka je treba vplačati pri vpisu, nadaljnjih osem obrokov pa v naslednjih zaporednih mesecih, vsaj do 14. v mesecu.

Odpovedati abonma med sezono je možno samo v primeru dolgotrajnejše bolezni, zaradi odelitve iz Ljubljane in podobnih primerov. Lanski abonenti, ki so bili redni plačniki in so do konca julija poravnali svoje plačilne obveznosti za lansko sezono, imajo pri obnovitvi abonmaja za novo sezono prednost in so jim sedeži rezervirani do dne 24. septembra 1955.

Vpisovanje abonmentov bo od 17. do 24. septembra na Upravi SNG.

Cankarjeva II/I. vse dni samo popoldne od 15. do 18. ure po tem vrstnem redu:

V soboto dne 17. septembra reda A in B, v ponedeljek 19. septembra reda C in D, v torek 20. septembra reda E in F, v sredo 21. septembra reda G in H, v četrtek 22. septembra reda K in U, v petek 23. septembra reda Petek in S in T, v soboto 24. septembra za zamudnike iz vseh redov.

V ponedeljek in torek, 26. septembra in 27. septembra bodo sedeži, ki bodo eventualno še prosti, na razpolago novim interesantom.

V tem času iz Ljubljane odstopi lahko prijavijo obnovitve lanskega abonmaja za novo sezono po drugi osebi, ki se izkaže z njihovo lanskega abonmaja izkaznico, ali planemo najpomeje do 24. t. m. Plemeniti prijavijo je treba predložiti lanske izkaznico ali vsaj navesti točno red lanskega abonmaja in sedeže, izkaznico za novo sezono pa mora tak naročnik dvigniti pri plačilu prvih dveh obrokov do 30. septembra t. l.

Vpisovanje lanskih abonmentov se v soboto, 24. t. m. zaključil in po tem dnevu lanskih abonmentov ne bo mogoče več upoštevati.

Mimo abonmentskih predstav bo SNG uprizorila na željo tudi zaključene predstave za šole ali organizacije, ki bi se prijavile za skupno predstav in bi zagotovile razprodano gledališče z vsemi sedeži in stojišči. Za zaključene sindikalne predstave bodo veljale abonmentske cene.

Tovarna STOL, Kamnik

razpisuje po 7. in 29. členu Temeljnega zakona o štipendijah (Ur. list FLRJ št. 32/55) naslednje

štipendije

- 1 Tehnična fakulteta, gozdarstva, lesni odsek, IV. letnik
- 1 Tehnična srednja šola, strojni oddelk, IV. letnik
- 1 Tehnična srednja šola, lesni oddelk, IV. letnik
- 1 Mojstrska šola pri TSS, lesni oddelk, za 2 leti

Štipendije se dodelijo v smislu I. odstavka »Odloka o višini štipendij« (Ur. list FLRJ št. 33/55).

Vloge se morajo dostaviti pri upravi tovarne »STOL«, Kamnik, v roku mesec dni.

3062

WIDE-SCREEN dokončno iz mode

Nedavno smo poročali o ukinitvi sistema wide-screen — širokega platna, ali kot ga nekateri hudomušno imenujejo, »sistema za rezanje glave« — v ljubljanskem kinu »Union«. Kot smo zvedeli, je Kinematografsko podjetje v Ljubljani zdaj odpravilo wide-screen tudi v letnem kinu za Beogradom. Platno je zdaj veliko 12 x 7 m in omogoča sliko brez reza. Ko to poročamo, pa je, vsaj po zagotovitvi direktorja Kinematografskega podjetja v Ljubljani, odpravljen že tudi wide-screen v novi kinematografski dvorani na Viču. Ukinitve širokega platna v treh ljubljanskih kinematografih je vsekakor terjalo dejstvo, da se ta sistem, ki smo ga pri nas uvedli po zgledu zahodnih držav, ni najbolje izkazal in so njegove slabosti, brž ko je minil »čar novotarije«, vsak dan bolj motile gledalce pri dojemanju filmov. »To je bil samo poskus«, pravi o tem direktor tov. Karol Grahek, »ki se nam je zdel upravičen: dejstvo je namreč, da izkazujemo stopati v širino z razvojem. Toda če se poskus ne obnese, potem nama amela vztrajati pri njem, temveč je treba ubrati spet novo pot. Izkušnja pa ni brez tveganja in razvoja ne brez izkušenj, najsi so te že dobre ali slabe.«

Wide-screen je pri nas torej dokončno iz mode in gre za kulturni ukrep Kinematografskega podjetja v Ljubljani, vse priznanje — zlasti če upoštevamo, da istočasno v drugih večjih mestih Jugoslavije ta nespretnost ter tudi pri nas že zastarali sistem prav nesmotno uvajajo!

IZSLA JE NOVA, 17. (88.) STEVILKA »NAŠIH RAZGLEDOV«

stirnjadinevnik za politična, gospodarska in kulturna vprašanja

Iz vsebine: Zunanje-politični pregled: Prijateljski obisk: Moralni faktor: V Bonn, naš novost... Agonija premirja: Vmesno obdobje: Peron na razpotju. — Drago Potočnik: Nova uredba evropske plačilne unije. — Dr. Jože Gorjanc: Ob novem sovjetskem uobenuki zgodovinskega materializma (recenzija). — bpi: Začeta industrijske lastnine. — J. Šabel: Ob Vodniku po Emoni (ob publikaciji Mestnega muzeja v Ljubljani). — Ivan Gama: Nova številka Geografskega vestnika. — Ovetko A. Kristan: Jugoslovanske bratske podpora organizacije v ZDA. — Yean Hougrou: Dekle iz Saigona (leposlovni podlistek). — Filip Kalan: Popotni vtisi (zapis z mednarodne konference gledaliških zgodovinarjev). — L. M. S.: Slovenska filharmonija v sezoni 1955-56. — V spomin Fernandu Légeru (Pismo »Našim razgledom« iz Pariza). — Ali kaže postati kritik? (Pismo bralcem, prevod iz »Monata«). — B. Pogacnik: Triptih (Pred zaključkom I. mednarodne grafične razstave). — Vladimir Mušič: Petinpedeset let Pissosovega dela (Pismo ob razstavi v Parizu). — Jože Pogacnik: V iskanju življenjske vrednot (recenzija knjige: Stefan Žeromski: »Pred pomladjo«, SKZ 1955). — Dušan Moravec: Kdo je »saku, hal genij«? (repika na članek v »Beedi«). — Poleg teh članov prinašamo »Naši razgledi« še več manjših članov, prispevkov, zapiskov, glasov in drobne, zanimivega gradiva, kulturne vesti doma in po svetu ter izpisek iz jugoslovanske bibliografije. Na »Naše razglede« se lahko naročite v upravi lista Cankarjeva 5. III, tel. 22-274. Mesečna naročnina 50 din, trimesečna 150 din, polletna 300 din in celoletna 600 din.

SKUPINA JUGOSLOVANSKIH PROFESORJEV SE JE VRNILA S TEČAJA V GRENOLBLU

Te dni se je vrnila domov skupina 20 profesorjev francosčine, ki so se dva meseca mudili v Franciji. Kot štipendisti francoske vlade so bili naši profesorji šest tednov na tečaju v Grenoblu, zatem pa so se mudili kakih deset dni v Parizu. V Grenoblu so jim pridelali vrsto predavanj s področja francosčine, književnosti, glasbe, slikarstva, znanosti.

Tine Kos: Delavec in delavka

ker jo s tem izmaliči, bralcu pa lahko postane zoprna, ker preveč zadeva obnjo. Kar je Machoninu vredno graje, Nezval hvali. Tako pravi, da češka poezija na srečo prehaja iz neaknešnega agitacijskega propagandnega stadija v stadij, kjer čisto že z uspehom spregovori človek. Kritikom in teoretikom pa svetuje, naj se bolj obračajo k stvarnosti kakor k doktrinom.

Tako odločno kakor Nechvátal in Nezval drugi književniki niso govorili. Zdi se, da stvari še niso zadosti razčiščene, zato govorijo včasih protislovno, nejasno in se ne opredelijo, nobenega dvoma

ca: Svatha krvi, Brecht: Kavkaški krog s kredo.

B. Lažja sodobna komedija in eksperimentalna dramatika: Axelrod: Sedem let skomin, Almé: Glava sodovke, Kanin: Zbogom, sanje! Rice: Neapelj videti in — umreti!

A in B. Bo Drama za abonma uprizorila deset del in sicer osem klasičnih in tehtnih sodobnih, dva pa iz zavra lažje sodobne komedije in eksperimentalne dramatik.

Izven abonmaja bo drama uprizorila dva dela iz mladinskega in otroškega repertoarja:

Otroška — Golia: Jurček, Mladinska — slovenska noviteta.

Prav tako izven abonmaja bodo uprizorili »Bratnega gledališča«, za katero bosta izbrani najmanj dve dela izmed naslednjih: Obetajoče slovenske novitete, Wouk: Sodna razprava o uporu na ladji Caine, Be-

IZ LIKOVNEGA SVETA OD FUTURIZMA DO ABSTRAKTNE UMETNOSTI PROBLEM GIBANJA V SODOBNI UMETNOSTI

Zelo agilni Kantonalni umetnostni muzej v Lausanni ob Zenevskem jezeru je priredil veliko razstavo pod gornjim naslovom. Razstavo je organiziral in uredil ravnatelj muzeja E. Manganel, pri zbiranju in urejanju gradiva mu je pomagala Guy Weelen, umetnostni kritik iz Pariza. Ta je že pred tremi leti sodeloval pri razstavi »Ritmi in barve«, ki jo je priredil isti lausanski muzej in ki je zbudila splošno zanimanje med ljubitelji novejših umetnosti, saj je obsegala razdobje ustvarjanja od francoskih faunistov do abstraktnih ustvarjalcev.

Tudi letošnja razstava pomeni velik uspeh in je naletela doleže na živahen odziv v svetu ljubiteljev modernih umetnostnih stremeljenj. Zbranih je vsega 167 del, zastopanih pa je 61 avtorjev. Večina je ožnih slik, manjše številu akvarelov, temper in risb. Plastik je samo enašt.

Zbrano gradivo je časovno in po slogu razdeljeno v štiri velike skupine, tako da opazovalec lahko dobi precej točen pregled ustvarjanja v posameznih dobah. V uvodni skupini so izbrana dela italijanskih futuristov. Ta oddelek je uredil Alberto Sartoris, ustanovitelj skupine italijanskih abstraktnih umetnikov, ki je bil nekoč eden izmed najvišjih sodelavcev Marinettija, velikega apostola futurizma, ki je pred prvo svetovno vojno dvigal mnogo prahu v umetniškem svetu. Zastopani so med drugimi tudi naslednji mojstri: G. Balla, C. D. Carrà, Achille Funi, Gino Federini in Ardengo Soffici.

V drugi skupini, ki je združevala mojstre prehodne dobe, so bila zastopani Delaunay, Dufy, Frank Kupka, pravkar umrlí Fernand Léger, Francis Picabia, Picasso in J. Villon.

Posebno ozko skupino tvorijo Kandinsky, Paul Klee in španski slikar Joan Miró. V zadnjem oddelku so pa misli, še živci avtorji, med njimi nekateri, ki jih poznamo tudi z raznih razstav, zlasti grafičnih, ki so bile zadnja leta prirejane v ljubljanski Moderni galeriji. Tako so zastopani Willy Baumeister, Švicar Walter Bodmer, ameriški eksperimentalni slikar Alexander Calder, tvorec znamenitih »moblov«, izdelanih iz kovinskih žic, palete in pločevinastih luskin. Med drugimi je razstavljal tudi Bernard Dufour, Maurice Estève in Hans Hartung, nemški slikar in grafik, ki pa živi že dvajset let na Francoskem. Znanj so tudi v Parizu živeči ruski mojster André Lansky, Švicar Maks Mühlmann, J. Plaubert, italijanski slikar in arhitekt Soldati, avtorica slik in osnovna za preproge, portugalska umetnica Vieira da Silva, Gustave Singier itd.

Razstava prav dobro kaže duha naše dobe, čeprav je obraz te umetnosti mnogokrat še skoraj mučen, nemiren, neprestano se spreminjajoč, pogostoma tudi deformiran, zabrcan in celo nerazumljiv. Vendar se pa prav na takih prireditvah, kakršnih je ta, kjer so zbrana dela najrazličnejši tvorcev iz raznih dežel, poenostoma pokaže, da je na dru vseh teh prizadevanj vendar neka skupna, enotna in vsem ustvarjalcem lastna bratska poteza, prav duh dobe.

Ravnatelj E. Manganel si je nedavno ogledal tudi ljubljansko prvo Mednarodno razstavo grafične in se o nji zelo pohvalno izrazil. Izjavil je tudi svojo resno željo, z našo Moderno galerijo navezati še tesnejše stike.

L. A.

ZA BOLJŠI USPEH V ŠOLI

O povezavi šole z domom

Ze zadnjič smo govorili o taki povezavi. Treba pa je poudariti, da je skoraj nemogoče izpušiti dom, kadar govorimo o šoli in obratno.

Povezava šole z domom ne vodi samo k boljšemu spoznavanju otroka in v skladanju vzgoje, ki mora biti enotna, ampak tudi izobražuje starše. Kako bomo sicer vzgajali, če ne poznamo pravih pedagoških principov in nismo niti sami vzgojeni.

Ce vzgoja šole in doma ni enotna, je nevarno, da bomo vzgajali dvoiličnega — otroka brez hrbtenice, ki je v naši družbi nemogoč član. Kratke primer: Doma Tončka ne dovolijo, da bi posojal igranje revnejšim sosedovim, niti mu ne pustijo, da bi se z njimi družil. Take razlike danes še obstajajo, predvsem na vasi. Šola uči Tončka drugače: V socialistični družbi je egoizem ali sebičnost njen prvi sovražnik. Zamislite se, kako otrok potem gleda na starše! Se huje je, če take razlike obstajajo v ideologiji. Otrok, tako neuravnotežen, ker se šole razvija, je prisiljen, da se neke skrivaj in laže, da postane hinavski in zahrbtni. Se in še bi lahko naštevali razloge, ki govorijo o nujni povezavi šole in doma.

Poglejmo si nekaj oblik povezave šole z domom. Najpogostejša in najboljša je, če se starši z učiteljem ali profesorjem osebno spoznajo. Vedno več jih je, ki se zavedajo, da je to tako povezava. Učitelju je čisto ob velikem številu učencev nemogoče, da bi vse dobro spoznal. Saj starši sami včasih sele po eno kaj letih odkrijejo to ali onako dobro ali slabo otrokovo lastnost. Kako težko je šole učitelju, pa če-

prav je šolan pedagog, da po opazovanju učenec ubere pravo pot in z njimi brezhibno ravna.

Včasih nobeno prijazno ustno niti pismeno vabilo staršem ne zaleti. Le strog poziv pripelje očeta ali mater v šolo. Jožek je imel v prvi gimnaziji šest nezadostnih ob prvem polletju. Oče kar zarija, ko

Obлека za osemnajstletno dekle iz svega blaga. Život je podaljškan, izpod njega pa je bogato naloženo krilo

mu razrednik kaže reče. »Saj ni mogel! Pravi, da vse zna, domačih vaj pa itak ne dajete. Zmeraj pa dosti bereš, se mu izvije. In ne more in ne more verjeti, da je njegov Jožek tako slab...

Kdo je kriv? Profesorju ali učitelju se je sele čez pol leta posrečilo videti nesrečnega očeta v šoli. Ali naj bi Jožku zamerili? Nel Saj je vedel, da je brez skrbi. Starši si niso prizadevali, da bi imeli pregled nad otrokovim delom v šoli, ki bi ga jim lahko dal vsak čas učitelj.

Nevarno je, da se otrok tako izvije toplemu objemu doma in v zatišju dela po svoje. Navadi se lagati in kar je vse huje, lenariti. Medsebojni razgovori staršev in učitelja izklesajo pravo podobo otroka. »Oče je pijanec in vsako noč razgraja ter nas budi in prepeva, toži mati. Marko je v šoli vedno zaspan. Ali je kriv on? Nel Kako bi učitelj razočaral Marka, če bi ga za dremavost kaznoval! Otrok ne pomisli, da učitelj ni njegov oče, ampak gleda v otroški naivnosti le krivico, ki mu jo je storil. Osebnih razgovor je v takem primeru najbolj temeljit, toda za dobro vzgojo se ne zadostuje.

Širše obeležje dobi na roditeljskem sestanku. Na njem analizirajo uspehe otrok, pogovorijo se o delu otrok, o njihovem urniku, o izvenšolskem delu, o nerednostih in slabih lastnostih otrok, ki motijo pozitivno delo razrednega kolektiva. Na roditeljskem sestanku je navadno tudi praktično predavanje, ki pomaga staršem pri delu z otrokom.

Vsak izmed staršev dobi na roditeljskem sestanku širšo sliko, ne samo o dela svojega otroka, ampak le-to lahko primerja z delom drugih otrok ter dobrim ali negativnim odnosom drugih staršev do šole. Razen tega jim predavanje nudi marsikaj, kar lahko koristno uporabijo pri vzgoji otrok doma. Če otrok občuti, da so starši prav tako dobri in zahtevni v vzgoji kot učitelji, da se jim ne morejo izmikati in kar je še bolj važno, vidijo, da se močno zanimajo za šolo in s tem za njihovo delo, smo lahko prepričani, da otrokov obojestranski uspeh ne bo izostal.

Da, starši moramo biti dobro vzgojeni. Tega se zavedajo v mestih. Ali naj podeljuje zaostaja? Nel Koliko je vzgojnih predavanj

tudi na podeželju! Zadnje čase so si utrla pot med starše predvsem predavanja o puberteti. Prav! Kako nevarno je, če starši o njej nič ne vedo in namesto, da bi si otroka pridobili, ga v najhujši kritični dobi pustijo samemu sebi ali pa kakim pokvarjenemu. Toda to je le en primer.

Zlata vredne so šole za starše, kjer le-ti pridobijo sistematično izobrazbo za ravnanje z otrokom. Take šole so se povsod dobro obnesle.

Vse blike povezave šole z domom ne izboljšajo le uspeha otrok v šoli in jih vzgajajo v krepkega in značajnega človeka naše družbe, ampak pritegnejo ose večje število staršev, da vsklajajo odnose in tako pomagajo šoli pri težkem in napornem delu. Vinko Smajš.

Novost - večbarvne helanca nogavice

V sklopu I. festivala tekstilnih izdelcev okraja Celje je tudi razstava izdelkov tekstilnih in konfekcijskih tovarn celjskega bazena. Med drugimi standardnimi izdelki razstavlja Tovarna nogavic v Polzeli nekaj novih izdelkov. Sem sodijo večbarvne vzorčaste moške helanca nogavice. Le-te je tovarna doslej izdelovala enobarvno, sive, zelene, rjave in drap. Vzorčaste helanca nogavice so tkane v treh do štirih različnih barvah. Poizkus v barvanju različnih kakovosti nyonkskih niti so uspešni, čeprav so bile težave zaradi raztežitvosti materiala. Kratkih helanca nogavic so pokazali kakih 25 različnih vzorcev.

V omenjeni tovarni so nedavno izdelali tudi prvo žensko helanca peto in helanca dolge ženske nogavice.

Novo izdelke so tudi razstavili, ko pa bo na razpolago dovolj surovin, bodo pričeli proizvajati te izdelke v večjih količinah. Med ženskim svetom vzbujajo pozornost super nylon nogavice, ki jih tovarna nogavic v Polzeli izdeluje za neko ameriško tvrdko. Predstavnik tovarne je povedal, da pošljejo manjše količine takih nogavic tudi našim trgovinam. V ceni ni bistvenih razlik. Ker nas je zanimalo, ali bo tovarna v bližnji bodočnosti lahko ustregla potrošnikom z najboljimi izdelki, so menili, da si bo kolektiv v bodoče še bolj prizadeval obdržati kakovost na najvišji ravni. V novi sodobni tiskarni, ki jo bodo najbrž namestili prihodnje leto, bodo lahko tiskali vzorčaste nogavice v vseh barvah in vzorcih ter s tem zadovoljili še tako zahtevnega kupca.

PRAKTIČNO IN MODERNO

Vsaka žena si gotovo želi čim boljše stanovanje, čim bolj praktično in moderno opremljeno dom. Naj že takoj v začetku poudarim, da stanovanje še ni praktično, lepo in moderno, če je opremljeno z bogatimi in razkošnimi predmeti, z vrednostnimi slikami, z dragimi kristalnimi vazami, lestenci itd. Res je, da ima takšno stanovanje velike gmočno vrednosti, da je lepo na pogled, da si za hip vse prevzet od bliska tako raznovrstnih stvari, ki

ter še košek za časopise ali šivanje in karšico za volno, bo že precej v sobi, kar nam bo v uporabo in hkrati v okras. Vsakdo pa bo presenečen in vesel ob pogledu na tak predmet, posebno se če bomo povedale, da smo vse to naredile same.

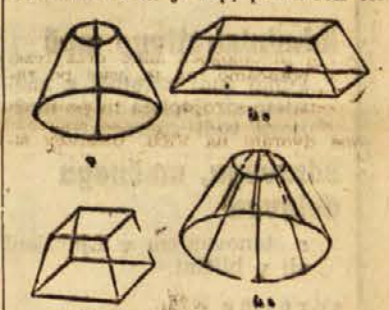
Gotovo imate doma kakšno lučko na nočni omarici ali pisalni mizi z zelo starim, obledelim senčnikom, morda že raztrganim in neravnim. Morda je ogródje še dobro in ga bomo lahko še porabile. Ker

vokotnikom (skica 1, štev. 1, 2, 3), vam bom pomagala toliko, da si lahko naredite takšen senčnik, kot vam ga bom popisala in narisala. Na skici štev. 1, 2 in 3 vidite, kakšno je ogródje, ki je sestavljeno iz dveh krogov, kvadratov in pravokotnikov, iz zgornjega manjšega in spodnjega večjega, ki ju vežejo med seboj štiri paličice. Torej oba kroga sta razdeljena na štiri enake dele, prav tako kvadrat, pravokotnik pa ima dve enaki dolgi in dve enaki kratki stranici. Čim večji je obseg spodnjega kroga, tem več paličice je potrebno za zvezavo obeh krogov. (Skica 1, štev. 4.)

Vse to sem povedala zato, da si lahko pomagata tudi s starim ogródom. Če pa imate novega ali pa vam ga naredi klepar ali umetni obrtnik takega kot sem ga opisala, lahko ovijate takole:

Iz rafije spletemo približno tako dolgo kito, kakšno bomo rabile za ovijanje ogródje in sicer iz dveh lističev (3x3 lističe), da bo močnejša. Ko spletemo, privremo začetek kite na stol, da je kita med delom napeta in ravna. Ko pa je kita že daljša, jo držimo med obeh kolenoma, da ostane dobro napeta. Paziti moramo, da nam med pletenjem ne zmanjka lističev, da dobro vpletemo nov listič ter močno in odrezno, kar gleda iz kite. Kito je še treba vedno pred uporabo malo potolči s kladivom, da postane ploščata, nakar jo začnete ovijati na zgornjem koncu senčnika in okoli vsake paličice (skica 2, štev. 1). Na začetku konec dobro nevidno zasijte in ovijte čim višje tik ob zgornjem krogu tako, da prekrijete ali pa ga ovijte. Na koncu, ko ste ovili že vse paličice, ovijte še spodnji krog (skica 2, štev. 2). Če ima vaš star senčnik tudi zgoraj prečne paličice, jih morate tudi oviti na isti način kot vidite na skici 2, štev. 3. Ko je senčnik gotov, ga la-

hko pritrdite na star podstavke, če se mu ta lepo podá ali pa kupite v »Domu« prekmursko pitro in daste vanjo montirati elektriko. Skica 2, štev. 4 nam pokaže, kakšen je senčnik. Le-ta je lep, praktičen ter

ga lahko zbršemo z mokro cunjjo, kadar se naprši. Tako lučko postavimo lahko v vsak kotiček našega stanovanja. Misa.

Sportna obleka za osemnajstletna dekleta. Izdelana je iz lahkega volnenga pepita blaga

Nasveti

Zmleta prava kava bo dolgo obdržala vonj in aroma, če jo hranite v pločevinasti skatli, ki ste jo prej dobro posušili s sladkorjem v prahu.

Karfičola bo ostala lepo bela, če boste kuhali s karfičolo tudi limonino lupino.

Če nalivate vročo tekočino v steklenice ali vroče sadje v kozarec, podložite pod nje mokro krpo. Tako vam kozarec ali steklenica ne bo potela.

Namesto kumaric v kisu

Pet velikih kumar olupimo, odstranimo peščevje in jih narazemo na pret debele rezine po dolgem, prerežemo jih tudi čez polovico. Režine zložimo v skledo in jih osolimo ter pustimo stati 24 ur. Potem odcedimo vodo, kumare pa zbršimo s čisto suho krpo ter jih naložimo v čist kozarec. Vanj stremo 14 dkg kristalnega sladkorja, dekagram gorčičnega semena in zlega popra, nekaj olupljenih šalotk, malo popra in koreninno hrena ter zalijemo s trikrat litra prevretega in ohlajenega kisa. Kozarec pokrijemo s krožnikom, čez dva dni pa kis odlijemo in še enkrat prevremo ter ohlajenega nalijemo na kumare. Kozarec zakrijemo s celofan papirjem.

KAKO SADIMO LILIJE?

Kaj pomeni vrt brez čebulnic in gomoljnic, bi lahko povedali samo tisti, ki so že spoznali njih lepoto. Vsi naši vrtovi so ravnali na teh vrtnarskih dragocenostih in zato pustili zlasti zgodaj spomladi in poleti. Še najbolj so razširjene stare sorte tulipanov, narcis in gladijoli, medtem ko ostalih čebulnic skoraj ne vidimo. Ali veste, koliko tisoč šudovitih sort narcis so že vzgojili Angleži in koliko lilij Amerikanci? Pravo revolucijo so povzročili ameriški vrtnarji pri vzgoji gladijoli. Pestre barve, lepota, velikost in vzdržljivost cvetov, ki so jih dosegli pri številnih novih sortah, so tako privlačne, da osvajajo ves svet. Tudi pri nas jih je že dovolj, ker ljubimo cvetje v

rudbekije prerasle vse ostale rastline, ki se jim v borbi za obstanek ne morejo zoperstaviti. To velja tudi za lilije, ki terjajo nekolično svojega prostora. Čeprav še ni natančno ugotovljeno, kakšna tla ugajajo posameznim vrstam lilij, lahko trdimo, da uspevajo najboljše v dobrih vrtnih tleh. Praksa je pokazala, da prav dobro uspevajo na težjih tleh, ako imajo nad čebulno debelo plast humusa. Stebelce požene v humus številne koreninice, ki črpajo iz njegove hrane. Brez te humusne plasti so stebelca tenka. Cvetje na njih pa maloštevilno. Vse gomoljnice in čebulnice (tudi lilije) sadimo v skupinah, da pridejo bolj do izraza in da jih v primeru presajanja drugih

jih vidiš. Ne smemo pa se prestrašiti, če se pri tem spomnimo našega, bolj skromnega stanovanja. Ko boste prebrali ta članek, boste potolažene. Tudi skromno stanovanje je lahko ljubko in prijetno, morda še bolj, saj se človek v njem počuti sproščenega, bolj udobno, kot v velikih razkošnih sobah, kjer mrgoli vseh mogočih predmetov in stvari, ki so zgolj za okras, niso pa praktični. Naše bralke se bodo posebno razveselile novosti, o katerih mislim danes povedati nekaj več. V zadnjem času se namreč zelo uveljavljajo praktični in moderni izdelki iz rafije. Le-te si žena lahko sama napravi in to z majhnimi stroški. Seveda je treba pri tem nekaj dobre volje in potrpežljivosti. Kako napravimo torej lepe in praktične izdelke iz rafije za okras in uporabo v sobi in kuhinji?

Rafijo kupimo v trgovini s semeni, jo pred uporabo operemo z milom v mrzli vodi, dobro speremo, da se listi (rafije) razširijo in dobijo na eni strani lesk. Po pranju počakamo nekaj časa, da se listi osuše in nato lahko pričnemo plesti. Naj povem še to, da ni vedno potrebno rafijo oprati, če jo na primer spletemo v kito kot bomo videli kasneje. Zdaj, ko vemo kako ravnamo z rafijo pred uporabo, se bomo pomenile še o tem, kaj delamo iz rafije in kako.

Če hočemo, da bo stanovanje ljubko, ni potrebno mnogo kited, le malo dobre volje, pa bo šlo. Če si bomo same naredile lučko ali senčnik ovit v rafijo, podstavek za cvetlični lonček ali vaze tudi iz rafije

Zavod za napredek gospodinjstva obvešča številne interese, da sprejema naročila za naslednjo serijo sodobnega kuhinjskega pohištva prodajalna »Slovenijales« Ljubljana, Kidričeva ulica 1, do 15. t. m. Načrte in preizkus prototipa je napravil Zavod za napredek gospodinjstva. Sodobna kuhinja je sestavljena iz elementov, ki jih poljubno izbiramo in sestavljamo kompleto po želji, potrebni in razpoložljivem prostoru v novih ali starih stanovanjih. Serijska izdelava Tovarne pohištva Maribor.

vazi, bolj kakor v naravi pa tudi vzgoja ni težavna. Popolnoma pa poznamo lilije, narcise, žefran in scille. Prej ali slej bodo tudi te prišle v naše vrtove, zato moramo spoznati njih življenjske posebnosti, da nas ne bodo prehitro razočarale. — Žefran, narcise, zvončki in tulipani cveto spomladi, ko večina trajnic še počiva. Preden trajnice arastejo, že te čebulnice usahnjejo in prostor je spet lepo izpolnjen. Kar spomnimo se zvončkov in kronic v naravi, kako se jima spomladi mudi, da ju kasneje ne bi presenetila kosa. Zgodaj cvetita, napravita seme in usahneja. Če preden so ostale travniške rastline dozorele za košnjo. Za vrtničarja je to zelo poučen primer. Tudi na vrtu tekmujejo rastline in kdor zna to tekmovalstvo pravilno usmerjati, jo domelj naravo in mu bo vrt v največje veselje. Kdor tega ne zna, mu bodo, razne volčice, astrje in

Miha Ogorevc

MOSTVENO ATLETSKO TEKMOVANJE V CELJU

SPET CRVENA ZVEZDA PRED PARTIZANOM

Kladivar je na tretjem, »Ljubljana« pa na predzadnjem mestu

Celje, 10. sept. — Danes popoldne se je začelo v Celju na stadionu »Boris Kadrič« tekmovalje za naslov državnega prvaka. Sodelujejo: Crvena zvezda, Partizan (oba Beograd). Dinamo iz Zagreba, »Ljubljana«, »Vojvodina« iz Novega Sada in domači Kladivar.

Razen dobro urejenega stadiona in atletskega naprav za tekmovalje, je bila dobro organizirana tudi sodniška služba.

Pred okrog 1500 gledalci je v prvi borbi na 110 m z ovirami po pričakovanju zmagal domači Lorgier. Prav zanimiv je bil tudi tek na 1500 m, kjer so se za prvo mesto borili Radišić, Vipotnik, Mugoša in Čular. Sele na zadnji krivini se je »odlepil« stalni državni reprezentant Mugoša (Crvena zvezda) in v finišu zmagal z dobrim časom 3:48,6. V teknu na 400 m so bili tekmovalci razdeljeni v dve skupini. Po daljšem času smo imeli priložnost videti znane štirimetrske Saboloviča (Partizan), ki je v svoji skupini moral voditi težko borbo s članom Vojvodine Grujićem. V zadnjih metrih je Sabolovič uspel prehiteti svojega tekmeca, zmagati v času 48,9 sekunde in tako osvojiti prvo mesto.

V teknu na 1500 m je beograjski Partizan slavil dvojno zmago.

OBVESTILO

Plavalna zveza Slovenije je na svoji seji 8. septembra 1955 razpravljala o prvenstvu LRS v plavanju v Krškem. Pri tem je ugotovila, da so člani piscev P. K. v »Ljudski pravici« z dne 29. in 30. avgusta 1955 in »Slovenskem poročevalcu« z dne 2. sept. 1955 preveč »ornov« opisali določene pomanjkljivosti na republiškem prvenstvu v plavanju v Krškem. To je ugotovila PZS na podlagi poročil Zbora sodnikov PZS, delegata PZS in vrhovnega sodnika na tej prireditvi. Ugotovljene pomanjkljivosti pa nikakor ne morejo zmanjšati pravega uspeha tega prvenstva in njene organizacije.

Plavalna zveza Slovenije se razkazuje celotno zavezo in bomo o rezultatih preiskave še poročali.

PLAVALNA ZVEZA SLOVENIJE

Administrativno moč

lahko tudi začeti, z znanim strojepisja in po možnosti tudi stenografije

zdravega, močnega delavca

s stanovanjem v Ljubljani ali v bližini

sprejme

LJUBLJANSKA TOVARNA HRANIL

LJUBLJANA
Smartinska cesta 30 3081

INDUSTRIJA USNJA VRHNIKA

nudi pod ugodnimi pogoji
elektromotorje

	kw	Obrati
SEVER	11	1450
BROM-BOVERI	0,37	1400
MARELLI	0,726	950
SEVER	7,5	1440
AEG	15	1400
BERGMAN B.	9,2	1450
IG	2,7	1400

DINAMA 110 V
DINAMA 110 V
DINAMA 220 V
AVTOMAT za merjenje smeri
z elektromotorjem
CENTRIFUGALNA ČRPALKA
RAZNI KONDENTČNI LONCI

Interesenti naj se oglase
osebno ali pisмено do 15. t. m.
v našem podjetju. 3059

Sporočamo žalostno vest, da nam je nenadoma umrla naša dobra in ljubljena žena, mati in stara mati

Ana Voljč, roj. Muha

Pogreb drage pokojnice bo 12. septembra 1955 ob 15.30 na Vrhniki.

Ljubljana, 10. septembra 1955.

Zaluzoji mož Franc in otroci: Marija, Francka, Ančka, Rezka in Nace z družinami.

REZULTATI:

100 m: Lorgier (K) 10,8, Dragičević (P) 11,0, Trifunović (P) 11,0.
110 m ovire: Lorgier (K) 14,6, Puc (L) 15,3, Kovač (K) 15,6.
400 m: Sabolović (P) 48,9, Grujić (V) 49,1, Hočevar (P) 49,9.
1500 m: Mugoša (CZ) 3:48,6, Radišić (CZ) 3:49,6, Čular (D) 3:53,2, Vipotnik (K) 3:54,4.
5000 m: Stritof (P) 14:27,2, Mihalič (P) 14:50,0, Murat (D) 15:09,4.

4 × 100 m: Crvena zvezda (Savič, Petrovič, Dovrjanič, Pecelj) 42,5, Vojvodina 43,0, Kladivar 43,5; višina: Marjanović (P) 190, Sipa 187, Nikolić (oba CZ) 184; daljina: Popov (V) 6,98, Radovanović (CZ) 6,97, Kušec (CZ) 6,77 m; kopje: Pavlovič (P) 65,80, Kopitar (K) 62,16, Stanković (CZ) 60,40; disk: Krivokapić (CZ) 48,92, Sekulić (CZ) 46,11, Krnjajić (P) 46,10.

Kot smo pričakovali, se je vodila borba za prvo mesto pri moških med beograjskima rivaloma Crvena zvezda in Partizanom. Kladivar se je sigurno uvrstil na tretje mesto. Zagrebški Dinamo se je uvrstil v majhno prednostjo pred »Ljubljano«, medtem ko je novinec v ligi novosadska »Vojvodina« obstala na šestem mestu.

STANJE TOČK PO PRVEM DNEVU:

Crvena zvezda 17.499, Partizan 16.771, Kladivar 16.127, Dinamo 14.667, Ljubljana 14.561, Vojvodina 14.264.

DRŽAVNO PRVENSTVO V ODBOJKI

Partizan premagal Branika

PARTIZAN : BRANIK 3:2

Danes je bila na Ljudskem vrtu odigrana prvenstvena tekma. Dramatični je bil 5. set, v katerem je Branik vodil s 14:8. Nato je močno popustil in izgubil vodstvo. Rezultati v setih so naslednji: 16:14, 13:15, 5:15, 15:9, 14:16. Sodelal je Sobotkijević iz Maribora.

Nova smučarska postojanka na Uršlji gori

Sportno društvo na Ravnah je s svojimi člani in s podporo Zelenice na Ravnah dogradilo svojo smučarsko kočo pod vrhom Uršlje gore. Pri gradnji pa so pomagali tudi ostali prebivalci Ravn, ki so skupno s športniki vložili precej truda in delovnih ur.

Številni obiskovalci, ki so videli kočo še pred končano izgradnjo, so istega mišljenja, in sicer, da tako lepe in smiselno urejene koče ni daleč naokrog. Ravenski smučarji so na ta novi objekt, ki jim bo služil predvsem v zimskih mesecih, zelo ponosni. Novozgrajena koča lahko nudi zavetiste 60 športnikom in turistom, saj ima lepo opremljene sobe z 28 posteljami, dve vrhni sobi pa sta predvideni za skupno ležišče, skupno z 32 ležišči.

Ce govorimo o smučarski koči, ne moremo prek tega, da ne bi omenili tudi Stanika in Pepija Marchotija, ki sta sodelovala z vso verno pri izgradnji.

Jutri v nedeljo bo oficijalna otvoritev te zares prelepe smučarske postojanke pod Uršljo goro. Na otvoritev so povabljeni tudi visoki gostje, člani izvršnega sveta FLRJ tovariš Franc Leskošek-Luka, podpredsednik izvršnega sveta LRS dr. Marjan Brečelj in sekretar Ljudske skupščine LRS tovariš Miha Potočnik.

Člani Fužinarja se z veliko verno pripravljajo na ta zgodovinski praznik, ko bodo kočo predali oskrbniku. Ce govoril z ljudmi, ki so vsako priložnost uro izkoristili, da so pomagali pri izgradnji tega športnega objekta, dobili vti, da so zelo ponosni in veseli, da so sploh lahko pri izgradnji koče sodelovali.

S. J.

IZVEN KONKURENCE V ZVEZNI ATLETSKI LIGI

Odred izvrsten

Ljubljanski atleti imajo po prvem dnevu 16.708 točk in so tako dokazali, da vsekakor spadajo v družbo najboljših

Ljubljana, 9. sept.

Po sklepu Atletske zveze Jugoslavije, da se AK Odred eliminira iz finalnega tekmovanja za atletske mostveno prvenstvo države včeraj in danes v Celju, so se Odredovi atleti odločili, da nastopijo sami in z rezultati dokažejo, da bi po vsej pravici sodelovali v boju z najboljšimi.

Danes popoldne so se s nekaterimi atleti AD Svobode pomerili v prvih desetih disciplinah in tu nabrali 16.708 točk. Ce današnje rezultate primerjamo z rezultati II. kola državnega prvenstva, vidimo, da sta znatno boljše rezultate dosegla oba skakalca v višino. Zarol je dames preskočil 182 cm, Zgalin pa 178 cm, dočim sta v zadnjem kolu Zgalin in Pečnik preskočila 170 cm. V metu kopja se je čutila odsotnost Kastelica, ki zastopa naše barve na mladinskem dvoboju Jugoslavija — Avstrija v Kočevju. Njegov rezultat v Kočevju pa bodo upoštevali.

Največji uspeh pa sta dosegla brata Pavčiča, ki sta tekla na 3000 m steeple-chase bolje od starega slovenskega rekorda.

Rezultati: 110 ovire: Černe (O) 15,6, Subelj (O) 17,8 — 100 metrov: Hiti (O) 11,4, Koprol (O) 11,5, višina: Zarol 182, Zgalin (O) 178, met diska: B. Müller (O) 47,24, J. Müller 46,00; 1500 m: Belšak (O) 4:07,0; Tratinik (O) 4:08,5; 400 m: Seliškar (O) 51,8; Hiti (O) 51,9; kopje: Plut (O) 62,61, J. Müller (O) 50,00; 3000 m steeple-chase: C. Pavčič 9:35 (nov slovenski rekord), J. Pavčič (O) 9:40,6; 10.000 m: Svetina (O) 32:43,0, Petek (O) 33:44,8; daljina: Kolnik (O) 646 cm, Janežič (O) 626 cm; 4 × 100 m: Odred 45,55.

Jutri dopoldne ob 9.15 in popoldne med nogometno tekmo Odred — Branik bo drugi del tekmovanja. Dopoldne bo izven konkurence tudi hoja na 5 km I. G.

Dobri rezultati

V izvedbi Atletske zveze Slovenije se je danes pričel v Kočevju meddržavni dvoboj mladink Avstrije in Jugoslavije. Rezultati prvega dneva tekmovanja so naslednji:

100 m: Stamejčič (J) 12,4, Murawer (A) 13,2, Flegel (A) 13,3, višina: Panič (J) 147, Stamenović (J) 140, Eberl (A) 137, krogla: Stamejčič (J) 10:53, Jusefič (J) 10:38, Janišek (A) 10:02, dvoboj mladink se nadaljuje jutri ob enem z dvobojem reprezentantov mladincev.

Hiter, udoben in poceni prevoz to je njihov cilj

Obisk v enem največjih
jugoslovanskih avtobusnih podjetij
»Avtoprometu« v Novi Gorici

Obiskali smo »Avtopromet« v Novi Gorici, da vam, spoštovani bralci posredujemo nekaj najzanimivejših podatkov in vsaj v skopih oblikih opišemo razvojno pot in probleme enega največjih avtobusnih podjetij v naši državi. To je podjetje, ki je sprejelo od družbe težko in odgovorno nalogo, da povezuje oddaljene kraje in druge kraje brez železnice s svojimi političnimi in gospodarskimi središči. Sredstva, ki so vedno važnejša naloga zlasti po vzpostavitvi novega komunalnega sistema, ki terja sodelovanje vseh ljudi, tudi iz najbolj oddaljenih krajev, v reševanju raznih vprašanj na vseh področjih družbenega življenja.

»Avtopromet« se je po zaslugi prizadevanosti in požrtvovalnega dela članov kolektiva in vodstva zlasti v zadnjih dveh letih močno utrdilo in razvilo ter zato upravičeno sodi med najboljša tovrstna podjetja. Samo nekaj podatkov nam to najbolje potrjuje. Podjetje vzdržuje 30 avtobusnih prog, pozimi pa nekaj manj: vse od Kranjske gore do Jadranske ter od Nove Gorice in Prezida na Hrvaškem do Kopra in Ljubljane, v Solkanu na cesti IX. korpusa si je kolektiv uredil lepe garaže, delav-

nice in postajno poslopje, ki prekaša celo tisto pri glavnem kolodvoru v Ljubljani. Sedaj si gradijo svoje upravno poslopje, ki bo bržčas se letos izročeno svojem namenu. Z avtobusi so prevozili lansko leto 23 milijonov 120 tisoč potniških kilometrov ter prepeljali skoraj en milijon potnikov. Res lepa bilanca, ki je upravičeno lahko v ponos so-ferjem, mehanikom in tehničnemu ter upravnemu osebju. Pri tako velikih nalogah in delu pa podjetje ne zanemari druge vaje svoje dejavnosti: tovrstnega prometa. Kolektiv ima med drugim 11 avtobusov, kakor pravijo vrstonskim tovrstnim avtomobilom s prikolicami, ki obratujejo predvsem na mednarodnih progah v Italiji. Lani so ti kolosi prepeljali 55 milijonov kilogramov tovora ter prevozili 3.015.000 tonaških kilometrov oziroma 450.000 kilometrov poti, kar je prav toliko, kot če bi vseh enajst tovrstnikov šlo čez ekvator okoli sveta.

Lani so letni plan tovrstnega prometa izpolnili s 115, potniškega prometa pa s 111 odstotki. V naslovu smo omenili, da je cilj podjetja hiter, udoben in poceni prevoz. To nameravajo doseči s postopno obnovo vsega voznega parka ter zamenjavo

neustreznih avtobusov, ki ne ustrezajo več zahtevam sodobnega avtomobilskega potniškega prometa. Ta cilj so že skoraj povsem dosegli. Po primorskih cestah vozijo vesolodni, moderni in hitri avtobusi domače proizvodnje tovarne avtomobilov v Priboju. Popolna obnova voznega parka bo bržčas končana še letos. Za nakup novih avtobusov so že doslej porabili preko 200 milijonov dinarjev.

Prebivalci področja brez železnice in drugih prometnih zvez ter vasi, ki potujejo, odločite se za pot z našimi modernimi in udobnimi avtobusi, ki vas najhitreje in po najbližji poti pripeljejo na cilj. Zaradi hitrosti novih avtobusov smo zmanjšali čas vožnje doma na vseh progah. Čene zmerne, varnost potnikov zagotovljena.

Podjetja in gospodarske organizacije, pri prevozu blaga vseh vrst in oblik, doma in v tujino, se poslužite vedno le naših avtobusov. Prevoze vršimo pod zelo ugodnimi pogoji in po sprejemljivi tarifi. Za vse informacije in pojasnila se izvolite obrniti na naslov: »Avtopromet« Gorica — Nova Gorica, Solkan, cesta IX. korpusa št. 44 — telefon Nova Gorica 44.

banditi, bombe mečejo na nas, prelomili so obljubo, vzeli so moj denar, zdaj pa mi hočejo umoriti še družino —

Razkačeni Cang Bogum je bil prizor, vreden, da ga je človek gledal. Vsi, ki so čakali v sosednji sobi na njegovo smrt, so prihiteli drug za drugim in buljili v nagega moža v njegovi veliki postelji. Bil je glasnejši in strašnejši od bombe. Ta njegov izbruh je bil tem presenetljivejši, ker se ju skušal Cang malo prej živeti v krotkost, vdanost in duševni mir, kakor se spodobi umirajočemu, če hoče ostati po smrti na dobrem glasu. Pearl je prva opazila smešni položaj in prva si je tudi upala poseči rohnečemu bankirju v besedo.

»To niso japonske bombe, oče,« je rekla in stopila iz skupine drugih naprej. »To so naši letalci — kitajski letalci in kitajske bombe.«

»Kitajske? Kako to, kitajske? Mar hočeš reči, da mečejo naša letala bombe na Nanking Road?« je vprašal Cang osuplo s tihim glasom. Kakor v odgovor je tisti hip neke v bližini zabrnelo več letal, ki so pribučala nizko nad hišami, se spet dvignila pod oblake in odletela iznad hiš, ki so jih bila pravkar porušila. Gospod Čaj, tajnik, je pogledal skozi okno. Visoko gori so letela, s črnimi krili, v trikotu ko divje race zvečer nad jezerom. Vsi so nehote zadržali sapo v strahu pred naslednjo bombo. Toda brnenje se je oddaljilo in spet je bilo vse tiho.

»Čemu vse to početje? Kakšno korist ima kdo, če kitajski letalci bombardirajo angleško koncesijo?« je vprašal Cang tako pametno, kakor da predseduje občnemu zboru delničarjev. »Kakšno korist?« je vprašal. »Kje je korist tega početja?«

Ker mu nihče ni mogel odgovoriti in ker je sin samo skomizgnil z rameni, je pogledal bankir Cang zdaj enega, zdaj drugega. »Kaj pa stojite tu? Kaj sploh počenate tu, kamor lahko vsak hip udari bomba?« jih je nahirnil iznenada. »Če ne bombardirajo Japonci, ampak Kitajci, tedaj je ta hiša najnevarnejši kraj v vsem mestu, mar tega ne razumete? Kitajci! Kitajski piloti! Sijajna šala, če bi nas pobili s istimi bombami, ki sem jih podaril tem črvom v Nankingu. Pojdite, pohitite, kaj pa se stojite, bežite, rešite se na varno!« je zaklical in se povsem dvignil, tako da so stale njegove noge na tleh. »Cingliu, krastača,« je nahirnil Meilanino sestro, stoječo odprtih ust v zadnji vrsti. »Urno, prinesi mojo obleko, Čaj, brž po avto, da se izselimo, neutegoma.«

Obotavljajoče so se začeli pripravljati, Yutsing pa je stal presenečen in osupel.

»Kje pa je varno, oče?« je vprašal. »Kje je kraj, ki ga ta vojna ne bo dosegla?«

»Vsak kraj je boljši od te strehe, tepec,« je zarohnel Cang. »Mar nima nihče dovolj soli v glavi, da bi mi pomagal od tod?« Tedaj je opazil za drugimi oba belo oblečena nosača nosilnice, od katerih se je širil oster duh po bolnišnici.

»Kdo pa sta ta dva fant?« je vprašal znova še bolj razdražen. »Kdo sta ta dva tuja fanta?« Odrinil je od sebe vse, ki so mu bili v napoto, in se v vsej svoji velikosti in goloti prerinil pred osupla fanta, ki sta se jela počasi režati.

»Nosilnico nosiva, ekstenza,« je rekel eden. »Čakava, da bi odnesla ekstenzo v ambulantni voz.«

Hotel **VICKI BAUM**
ROMAN **Sangai**

253

Nekje blizu je silno zabobnelo in zrak je pritisnil v sobo ko huda nevihta. Pohištvo se je prevrnilo in steklo razbilo. V veliki sobi so zakričale ženske. Yutsing je nehote segel po očetovi roki — da bi ga ščitil? Da bi oče ščitil njega? Zdravnika sta stopila bledih obrazov na prag, da bi pogledala, kako je vplival strah na njunega bolnika. Yutsing je nejevoljno začutil, da se trese. V zadnjih desetih letih se je bil pomehkužil. Bil je skoraj že pozabil, kako je bilo, ko so v bitki prodirali naprej, ko so spali na granatah in nosili bombe s seboj, da bi jih v pravem trenutku vrgli proti sovražniku.

Cang Bogum je bil odmaknil odejo in se dvignil. »Kaj to pomeni?« je zakričal. »Bombe? Bombe v Nanking Roadu? Počiti je moralo čisto blizu. Kaj to pomeni? Saj so mi obljubili, da se tega mesta ne bodo dotaknili. Svinje, psi, krastače, ti sinovi in vnuki hudičev, ti japonski pritlikavci, ti lažniki, goljufi, tatovi,

DNEVNE NOVICE

Udeleženci I. Zveznega kongresa zobozdravstvenih delavcev Jugoslavije imajo na železnici 25% popust. Pri odhodu naj si na železniški postaji kupijo obrazec K-13, ki ga bodo za povratek potrdili v kongresni pisarni.

Zavod za gluho mladino — logopedični oddelček sprejema v sredo, 14. in v četrtek, 15. sept. t. l. prijave logopetov (govorne motnje) od 8 do 12.

Kakor mogoče tako spada k osebnim higijeni »JELA« kopanja soli. Dezinficira, osvaja, krepi tvoje živce! Zatevajte kvalitetno »JELA« soli!

»FLEX« je znan! FLEX jamči kvaliteto! FLEX gotovo očisti masne madeže! »FLEX« je nepogrešljivi Zatevajte samo »FLEX«!

SOLA ZA HARMONIKO IN KITARO LJUDSKE UNIVERZE

Vpisovanje in prijave od 11. do 12. septembra dnevno od 10-12 in od 16-18 na Cankarjevi cesti 5-III. Zateček pouka bo 20. septembra 1955.

PREDAVANJA

Elektrotehniško društvo LR Slovenije vabi svoje članke in druge zainteresirane na predavanja »O elektroakustiki, kinotehnikah in studiotehnikah« ki bo 13. t. m. ob 18. uri v dvorani direktorije PTT, Ljubljana, Cankarjeva ulica. Predaval bo ing. Arnold Freund z Dunaja. Predavanje bo spremljano z diapozitivi.

Inštitut »J. Stefan« obvešča, da bo v sredo, dne 14. septembra 1955 ob 12.15 v inštitutski predavalnici, Jamova 35, predaval prof. dr. G. W. Huthmann z Univerze v Göttingenu o temi: Sunkovni analizatorji z dinamičnim spominom in njih uporaba.

Slovensko zdravniško društvo vabi zdravnike in medicinare na predavanje profesorja dr. E. Bernarda o temi »Vpliv antibakterijskih zdravil na ostalo zdraviljenje pljučne tuberkuloze«. Predavanje bo v četrtek, 15. t. m. ob 17.30 v dvorani Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Novi trg 3/I.

KONCERTI

Koncertna direkcija Slovenije razpisuje za sezono 1955/56 dva abonmaja solističnih koncertov. V Moderni abonmaju (12 koncertov) bodo med drugim sodelovali pianisti Schöler, Borovick, Tanaka, violonisti Ozim, Szezyng, Camirelli ter ansambli. V beletnem abonmaju (6 klavirskih večerov) bodo koncertirali Ciccolini, Jovanovič, Lorkovič, Pašič, Lipovšek in Leygraf. Cene: modri abonma 700 do 1300 din, beli abonma 400 do 800 dinarjev, plačljivo v treh ob, dveh obrokih. Dijaki in študenti imajo do 50% popusta. Abonmajske cene so skrajne za polovico nižje od cen v redni prodaji. Vplačila sprejema Koncertna direkcija, Trg revolucije 9, od 12. septembra dalje med 17. in 19. uro.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Angleški film
»PIKOVA DAMA«
Tehnik »Filmske novosti št. 36«. Predstave ob 16. in 20. Ob 10. matineja istega filma. V glavni vlogi: Anton Walbrook in Yvonne Mitchell. Prodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: braz. film: »Sin-ba Moça«. Tehnik FN 36. Predstave ob 16. in 20. Ob 10. matineja istega filma. V gl. vlogi: Eliane Lage in Anselmo Duarte.
KINO »SLOGA«: amer. barvani film: »Najboljši med slabimi«. Tehnik. Predstave ob 16. in 20. Ob 10. je matineja istega filma. V gl. vlogi: Robert Ryan in Claire Trevor. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9-11 ter od 14 dalje.
KINO »SOCA«: franc. ital. film: »Pred potopom«. Brez tehnika. Predstavi ob 17 in 20. Prodaja vstopnic od 9-11 ter od 15 dalje.
LETNI KINO »BEŽIGRADE«: angl. film: »Pikova dama«. Predstava ob 19.30. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.
KINO »LITOSTROJ«: amer. barvani film: »Goguen kot Lassie«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave. Danes zadnjikrat!

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški film
»Jutri bo bolje«
V glavni vlogi: Steve Cochran, Ruth Roman in Lurene Tuttle. Režija: Felix Feist. Predstave ob 16. in 20. Prodaja vstopnic ob 14 dalje. Danes zadnjikrat. Jutri: jugoslovanski film »Srečanja«.

Čestitke

Novoporočencema Eln Brenkovi in prof. Milanu Plakerniču iskreno čestitajo kolegi in kolegice.

V Ljubljani so se poročili dne 10. septembra: Oveko Roman, kemij. tehnik, in Šenkovič Pavla, kem. tehnik; Frasn Zarko, namestnik, in Marinko Breda, namestnik; Trtnik Janez, ključavničar, in Zidan Vida, delavka; Kukanja Albert, bolničar, in Mikula Bernarda, knjigovodska delavka; Dobnikar Ivan, elektromontnik, in Batelino Marija, Nikolaja; Štegljovski Vlado, drž. uslužbenec, in Žužek Ljudmila, drž. uslužbenka; Turk Miloš, študent, in Kavčič Ida, članica SNG; Čemažar Karl, strugar, in Ratoj Marija, damska krojačica; Blažević Filip, stroj. tehnik in Skube Marija, trg. pomočnica; Raduha Franc, mizar, pomočnik, in Marinko Elizabeta, delavka; Hafner Alojz, gradb. tehnik, in Udovič Ivana, abs. filozofije; Sedej Marjan, naslužbenec, in Uršič Marija, namestnica; Kerenčič Rudolf, namestnik, in Praznik Marija, namestnica; Plakernik Milan, profesor, in Brenk Rafaela, uslužbenka; Rus Viktor, laborant, in Twardy Vona, fotografinja; ing. Voje Andrej, metalur. ing., in Novak Ivana, fil. knjigovodja; Urbanc Franc, trg. pomočnik, in Marolt Frančiška, delavka; Hergešič Franc, livar, in Es Ana, otroška negovalka; Marinko Alojz, kraj. pomočnik, in Dolinar Matilda, trg. pomočnica; Jančič Franc, upokojenec, in Ahlin Ana, gospodinja; Schwenker Stanislav, kem. tehnik, in Kostner Slavka, uslužbenka; Roper Franc, stroj. ključavničar, in Perbežar Jožefa, delavka; Stanovnik Franc, in Logar Ivana, šivilja.

GLEDALIŠČA

Mestno gledališče, Ljubljana, Gledališka posaja, vpisuje v abonma za sezono 1955/1956 dnevno med 10. in 12. uro ter 16. in 18. uro, in to do sobote, 17. t. m. Preostali sedeži so od ponedeljka dalje na razpolago vsem zainteresiranim.

Sentjakobsko gledališče v Ljubljani začne z vpisovanjem abonmajev za letošnjo sezono v ponedeljek, 12. septembra. Lanskim abonentom se hranijo dosedanjí sedeži brezplačno le do srede, 14. septembra. Cene abonmajev niso zvišane. Vpisovanje bo vsak dan med 10. in 12. uro ter med 16. in 18. uro v pisarni Sentjakobskega gledališča v Mestnem domu, I. nadst., kjer dobite tudi vsa pojasnila. Abonma se lahko naroči tudi po telefonu na št. 52-860.

Naročniki Ljudske pravice so zavarovani za primer nezgode

PRODAJNI PROGRAM KOVO

Pregled najkvalitetnejših vzorcev

Merilci toka — Merilne naprave — Aparati za reguliranje Meteorološki instrumenti — Vodomeri — Laboratorijske naprave — Radijski sprejemniki — Ojačevalci, ojačevalne naprave in pribor — Deli radijskih aparatov — Zarnice — Elektronske cevi — Cevi za fluorescentno razsvetljavo, Sivalni stroji za gospodinjstvo, obrt in industrijo — Stroj za predelavo tobaka — Tehnične ure, budilke — Telefonske centrale — Telefonski aparati — Hišni telefoni — Naznajevalci požara in naznajevalne naprave — Varnostne prometne naprave — Odpošiljalci — Rentgenski aparati — Rentgenske cevi in ventili — Elektro-medicinski stroji — Zobozdravstvene potrebitine, instrumenti in aparati — Diagnostični in terapevtski aparati — Klimne naprave za sterilizacijo in naprave za opezijske dvorane — Brizgalke za injekcije — Pisalni in računski stroji — Stroj za množevanje — Statistični stroji — Grafični stroji — Sportno in lovsko orožje — Strelivo — Fotografski in kinematografski aparati — Instrumenti za optiko — Geodetski instrumenti — Precizno orodje in merilne naprave — Pripravljalni stroji za tekstilno industrijo — Stroj za apretiranje za tekstilno industrijo — Tkalne statve — Cevlarski stroji — Stroj za izdelavo gumijaste obutve — Pletilni stroji

Oglejte si nekatere izmed navedenih izdelkov na češkoslovaški razstavi Zagrebškega velesejma od 2. do 13. septembra 1955

KOTO

PRAHA - ČSR

»KINO VIČA«

Ameriški film

Sodnik Timberlaine

Brez tehnika. Predstave ob 16. in 20. V glavni vlogi Spencer Tracy in Lana Turner. Prodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 14 dalje.

JESSENICE »RADIO«: amer. film »Zenske prihajajo«. Predstave ob 16. in 20. Dopoldne ob 10 matineja mladinskega filma po znanih cenah. — »PLAVZA«: ital. film »Slovo na postaji«. Predstave ob 16. in 20. Dopoldne ob 10.30 matineja mladinskega filma po znanih cenah. — »KOROSKA BELA«: ameriški film »Zenske prihajajo«. Predstavi ob 17 in 19.
CELJE »UNION«: angl. film »Esther Waters«. Predstave ob 16. in 20. — »DOM«: mehiški film »Ukradena sreča«. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.
KRANJ »STORŽIC«: francoski barvani film »Ali Baba in 40 razbojnikov«. Predstave ob 16. in 20. Ob 10 matineja ameriškega barvanega filma »Dvigni zaveso«. — LETNI KINO »PARTIZAN«: amer. film »Pot v Caribos«. Predstava ob 19. — »SVOBODA«: amer. film »Pot v Caribos«. Predstave ob 16. in 20.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film
»River Street«
V glavni vlogi John Payne in Evelyn Kiz. — Predstave ob 16. in 20. Prodaja vstopnic ob 15 dalje. Danes zadnjikrat. Jutri: jugoslovanski film »Srečanja«.

OBJAVA

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije poziva svoje članke, da nemudoma pošljejo prijave za specializacijo v tuzemstvu.

Člani, ki se javijo za specializacijo, morajo imeti ustrezno šolsko kvalifikacijo in enoletno službovanje v proizvodnih obratih ali v pospeševalni službi.

Prijavi je priložiti soglasnost delodajalca glede plačevanja osnovnih mesečnih prejemkov v času trajanja specializacije in izraženo željo, v kateri panogi, mestu ter koliko časa naj bo specializacija.

Prijave je zaradi kratkega roka dostaviti na naslov DKIT, Ljubljana, Hacuetova 2, do 18. t. m.

Istočasno opozarjamo vse članke, da je dopolnilcem Društva poslan natečaj za specializacijo tudi v inozemstvu. Člani naj se takoj povežejo s svojimi podružnicami, kjer bodo dobili vsa podrobna navodila.

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije

CELJSKE VESTI

Prekinitev električnega toka. Elektro Celje obvešča odjemalce električne energije na območju Celja, Sentjurja in Voljnika, da bo v nedeljo, 11. septembra 1955 od 6. do 14. ure prekinitev električnega toka zaradi nujnih vzdrževalnih del na električnih napravah. Iz varnostnih razlogov je smatrati, da bodo vse elektronske naprave pod napetostjo. — Elektro Celje.

Poročili so se: Anton Skobir, sodnik iz Danijela Vrečer, namestnica, oba iz Celja; dr. Orel Janez-Jozef, zdravnik in Marija Perc, mag. farmacije, oba iz Celja; ing. Odon Majerčič, inženir kemije in Olga Bršnar, komercialistka, oba iz Celja; Alojz Pettau, podporočnik JLA, iz Brezice in Alojzija Kolenc, trg. pom., iz Celja; Feliks Lipar, skladiščni delavec in Brigita-Terezija Zupančič, namestnica, oba iz Celja; Jožef Videnc, delavec in Ana Lesjak, delavka, oba iz Celja; Janez-Boris Gaber, namestnik in Irena Kumeršek, dijalkinja, oba iz Celja; Ivan Zakrajšek, študent prava in Edeldrude, Valburga Kienzel, trgov. pomočnica, oba iz Celja; Stanislav Mužič, elektroinstalater in Marija Zorko, strojeplavka, oba iz Celja; Anton Mohorčič, študent gospodarstva, iz Ljubljane in Angela Bovha, natakarica, iz Celja; Milan Kobilj, trg. pom. in Alojzija Bračun, trg. pom., oba iz Celja; Stanislav Vetrli, delavec in Ivana Cocelj, delavka, oba iz Celja; Martin Zupevc, kovaški mojster, iz Jaginje, obč. Radeče in Rozalija Zavešek, tkalka, iz Celja; Vincenc Lednik, delavec in Karolina Podpečan, delavka, oba iz Celja.

DROBNI OGLASI

KMETIJSKEGA TEHNIKA, po možnosti starejšega s prakso, sprejme v službo Upravni odbor kmetijske zadruge Loče pri Poljčanah. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe s potrebnimi dokumenti je poslati upravni odboru Kmetijske zadruge Loče do 15. septembra 1955. 3063

POLKVALIFICIRANIH KOVINSKIH DELAVCEV in en modelni mizar z daljšo prakso dobi takoj službo. »Elan«, Begunje pri Lescah. 3068

PUBLIKACIJE ZDRUŽENIH NARODOV so stalno na zalogi pri zastopstvu za prodajo publikacij ZN v knjigarni Cankarjeve založbe, Ljubljana. — Nebotičnik.

VEC KOVINOŠTRUGARJEV sprejme takoj tovarna »Indos«, Ljubljana, Moste. Ob železnici. 3067

MESTO UPRAVNIKA razpisuje Trgovsko podjetje »Resevna«, Sentjur pri Celju. Pogoji: 5 letna praksa v trgovini. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. C 282

INOZEMSKA KNJIGE IN REVIIJE lahko naročite v knjigarni Cankarjeve založbe, Ljubljana. — Nebotičnik.

VEC KVALIFICIRANIH MESARJEV in pomožnih delovnih moči za obrat sprejmemo. Ponudbe pošljite na Mesarsko podjetje OZZ Skofja Loka z navedbo podatkov o dosedanjih zaposlitvah. 3068

MESTO KNJIGOVODJE z nastopom 1. oktobra 1955 razpisuje Kmetijsko gospodarstvo »Polje«, Sobotinci, p. Moštanjci. Interesent mora imeti potrebno izobrazbo po možnosti z večletno prakso knjigovodstva v kmetijstvu. Stanovanje zagotovljeno, plača po tarifnem pravilniku ali ustnem dogovoru v pisarni podjetja. 3090

SOBO, bliže centru, išče študent takoj ali nekoliko pozneje. Dober plačnik. Ponudbe pod šifro »Nabradas na upravo lista. 3091

KOMUNALNA BANKA v Ljubljani razpisuje natečaj za sprejem v službo 10 uslužbenecov. Pogoji za sprejem je dovršena popolna srednješolska izobrazba. Osnovna plača po uredbi, dopolnilna plača po uspehu pri delu. Razpisana delovna mesta so v Ljubljani. Nastop službe takoj. Refektant naj vloži prošnjo na Komunalno banko, Miklošičeva c. 10. 3102

NEVROLŠKA KLINIKA v Ljubljani razpisuje tri mesta za zdravniške pomočnike, in sicer: 1. mesto za glavno sestro klinike, 2. mesto za oddelčni sestri. Nastop službe takoj. Prošnje je vložiti v personalni oddelček Kliničnih bolnic v Ljubljani, Zaloška cesta 2. 3094

TRICKEL 250 kg prodam. Poljan. 3095

VEC RABLJENIH OKEN in vrat prodam. Ogled v nedeljo in ponedeljek ob 15. do 18. ure. Celovška cesta 248, Dravljce. 3095

KEMICNA TOVARNA MOSTE-LJUBLJANA sprejme: inženirja kemije, tehnika kemije-laboranta, strojne tehnika, samostojnega administrativnega uslužbenca za tajniške posle z znanjem strojeplav, 2 uslužbenca za dela v računalništvu, 2 električarja, 3 ključavničarje, pričunega tesarja in več nekvalificiranih delavcev-težakov. Delo je stalno. Plača po tarifnem pravilniku. Pismene ponudbe poslati tajništvo podjetja, kjer dobite podrobnejše informacije oziroma se interesi javijo lahko tudi osebno. 3104

PISMA ANONIMNEGA PISMA, dopisane 2. »Opazovalka z Matinske« prosim za razgovor. — P. J.

VESTI IZ MARIBORA

DEŽURNA LEKARNA
Nedelja, 11. sept. lekarna »Pri gradu«, Partizanska c. 1.
Ponedeljek, 12. sept. lekarna »Studenti«, Gorkova ul. 18.

KINO
PARTIZAN: francoski film »Umor«. UDARNIK: ital. film »Na robu propada«.

POBREŽJE: franc. film »Madam X«. STUDENCI: jugoslov. film »Ešalon dr. M«.

LETNI »SOLA«: francoski film »Madam X«.

Umetnostna galerija. I. Mednarodna grafična razstava v Mariboru. Razstava je prispejala iz Zürichs s posredovanjem beogradskega kluba ARTA. Na njej so zastopani švicarski, holandski, ameriški in jugoslovanski umetniki. Razstava je odprta dnevno od 10. do 18. ure v času od 4. do vključno 18. septembra.

Poročili so se: Miroslav Krempel, 22 let, ključavničar in Jožefa Sipek, 23 let, reparsker; Jurij Oberster, 23 let, strugar in Ana Celan, 23 let, predica; Anton Sakalek, 27 let, čuvaj in Jožefa Straus, 22 let, bol. strojnica; Jožef Sut, 32 let, delavec in Matilda Kohne, 28 let, pek. pomočnica; Ferdinand Ašič, 24 let, elektromonter in Marija Čeb, 21 let, trg. pom.; Stanislav Čepič, 30 let, namestnik in Milena Ropša, 28 let, namestnica; Herman Jesenšek, 22 let, namestnik in Tatjana Florjancič, 19 let, frizerka; Henrik Mesarič, 27 let, namestnik in Vekoslava Pepelnik, 23 let, namestnica; Jožef Orožič, 26 let, kleparski pomočnik in Bogomila Lorber, 23 let, trg. pom.; Mihajlo Stajmec, 26 let, namestnik in Stefanija Mori, 19 let,

namestnica; Janez Vuk, 42 let, reskar in Marija Vagan, 35 let, tkalka; Franc Slapnik, 23 let, livar in Elizabeta Koban, 20 let, knjig. delavka; Evgen Magajna, 26 let, namestnik in Spomenka Domjan, 22 let, trg. pom.

Umrla so: Ottilija Pernoser, 35 let, gospodinja; Terezija Spindler, 71 let, gospodinja; Matilda Žizek, 36 let, gospodinja; Franc Zrako, 59 let, posest.

RADIO LJUBLJANA

6.00-8.00 Dobro jutro, dnevni poslušalci (pester glasbeni spored), vmes ob 6.30-6.35 Pregled tiska — 7.15-7.30 Reklame — 7.30-7.35 Radijski kolektor in prireditve dneva — 8.00 Otroška predstava — Milica Kitek; Meglička in veter Jug — 8.30 Slišne skladbe slovenskih skladateljev — 8.00 Po svetu poezije: Sándor Petöfy — pesnik svobode in ljubezni — 9.25 »Pozor snemanje« (z magnetofonom pri pevskih zborih na podeželju — obisk pri železničarjih in rudarjih v Ravnan, Mežici in Crni) — 10.00 Družinski pogovori — 10.10 Dopodanski simfončni koncert — Anton Lajovic; Capriccio; Ludwig van Beethoven: Koncert za klavir in orkester št. 4 v G-duru, op. 58; Franz Liszt: Preludij, simfončna pesnitev — 11.15 Oddaja za Beneške Slovence — 11.35 Opodanski spored lahke glasbe, vmes ob 12.00 do 12.10 Pogovor s poslušalci — 12.45 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.00 Pol ure za našo vas — 13.30 Zelo vše — poslušajte! — 15.15 Izbrani kvarteti Jožeta Kampeža — 15.30 Po naši lepi deželi: Poljeva jeza na Turjak — 16.00 Igrata godbi na pihala ljubljanske garnizije in Ljudske milice — 16.30 Claude Roy: Ključki do Kitajske — 16.50 Igrame vam za zabavo in ples — 17.30-18.15 Prenos s državnega ekipnega atletskega prvenstva v Celju — 18.15 Promenadni koncert — 19.00 Zabavna glasba — 19.30 Radijski dnevniki — 20.00 Pismne in operetne melodije — 20.30 Sportna poročila — 20.40 Nekaj ljubljanskih arjev — 21.15 Mednarodna radijska univerza: Pregled sodobne italijanske književnosti: Prof. Goffredo Bellonci: Kino, radio in televizija — 21.35 Skladbe Kogojca, Fajdiga, Bravničarja in Srebotnjaka — 22.15-23.00 V svetu ritmov in melodij — 23.00-24.00 Od daja za tuljino — na valu 327.1 m (prenos iz Zagreba)

VESTI IZ KOPRA

GLEDALIŠČE SLOV. PRIMORJA KOPER
Nedelja, 11. sept. ob 17: Goldoni »Lažnik«. Predstava v Hruševju.
Ponedeljek, 12. sept. ob 20: Goldoni »Lažnik«. Predstava v Vipavi.
Torek, 13. sept. ob 20: Goldoni »Lažnik«. Predstava v Ajdovščini.
Sreda, 14. sept. ob 20: Goldoni »Lažnik«. Predstava v Braniku.
Četrtek, 15. sept. ob 20: Goldoni »Lažnik«. Predstava v Komnu.

Vsak ima svojo slabost

KI JI POSVEČA VES PROSTI ČAS. NA STOTISOČE VOZACEV AVTOMOBILOV NA VSEM SVETU PREŽIVI SVOJ PROSTI ČAS ZA VOLANOM TRADICIONALNO ZANESLJIVIH AVTOMOBILOV ŠKODA 1200

NAJNOVEJŠI MODEL ŠKODA 1200 JE AVTOMOBIL Z MNOGIMI PREDNOSTMI — AVTOMOBIL NASE DOBE. NAJMODERNEJŠA KONSTRUKCIJA — POPOLNA ELASTIČNOST (SAMOSTOJNE VZMETI ZA VSAKO KOLO)

PROSTORNA KAROSERIJA Z OKUSNO UREJENO NOTRANJOSTJO NUDI POTNIKU NAJVEČJO UDOBNOŠČ. S SVOJO TRPEŽNOSTJO, ZANESLJIVOSTJO IN TRAJANJEM USTREZA TA AVTO NAJVEČJIM ZAHTEVAM, Vendar pa ne zahteva mnogo truda v pogonu in pri vzdrževanju

ZASTOPNIK: BALKANIJA — LJUBLJANA

MOTOKOV
PRAHA - ČSR

TOVARNA LESOVINE IN LEPENKE »CERŠAK«

POŠTA SENTILJ

sprejme v službo

knjigovodsko moč

z dovršeno srednjo šolo, lahko tudi brez prakse. — Nastop službe takoj. — Plača po tarifnem pravilniku. — Stanovanje za samca zagotovljeno.

Pismene ali ustne ponudbe na sekretariat podjetja.

M 470

»LABOD«, KEMIČNA ČISTILNICA, PRALNICA IN BARVARNA — LJUBLJANA, POLJANSKI NASIP 6

s p o r o č a

cenjenim strankam, da zaradi pomanjkanja kemikalij do nadaljnjega ne sprejema v kemično čiščenje

3089

»HIDROMONTAŽA« — MARIBOR

sprejme v službo:

večje število elektromonterjev, elektroinstalaterjev, kvalificiranih ključavničarjev, polkvalificiranih ključavničarjev, polkvalificiranih električarjev ter 1 elektromehnika

Plača po tarifnem pravilniku. — Interesenti naj vložijo pismene, prošnje ali pa se naj osebno zgledajo na UPRAVI »HIDROMONTAŽE« — MARIBOR — Gosposvetska c. 86.

M 468

»METALNA« — MARIBOR

TOVARNA KONSTRUKCIJ IN STROJNIH NAPRAV

sprejme:

stenodaktilografino

za nabavni oddelek podjetja

Pogoji: Ekonomska srednja šola z daljšo prakso v industriji. Pismene ponudbe je poslati na personalni oddelek podjetja.

M-467

Trgovsko podjetje OZZ »VINO«, CELJE

obvešča cenjene odjemalce in dobavitelje, da je s 1. septembrom 1955 opustilo svoje obratovanje v Založni kleti Slovenj Gradec. Vsa naročila se bodo izvrševala iz centralnega skladišča v Celju.

Vse dolžnike slovenjegradskega okoliša pozivamo, da poravnajo svoje obveznosti najkasneje do 25. septembra 1955, ker bomo v nasprotnem primeru vse dolgove izterjali preko sodišča.

Vsa nakazila je izvršiti na novo bančno številko 620-606/2-T-161 pri Zadrugi hranilnici in posojilnici v Celju.

C-280

UPRAVNI ODBOR INDUSTRIJE USNJA — VRHNIKA
razpisuje v skladu s 30. členom pravil podjetja mesto za

glavnega računovodjo

Pogoji: Ekonomska fakulteta ali ekonomska srednja šola z ustrežno prakso.

Družinsko stanovanje takoj na razpolago. Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru. — Nastop službe po dogovoru.

3039

OGLAŠUJTE V »LJUDSKI PRAVICI«

DRŽAVNI SEKRETARIAT ZA GOSPODARSTVO LRS

razpisuje natečaj

za direktorja

Kobilarne v Turnišču pri Ptuj

Pogoj: Končana agronomska fakulteta z najmanj 5-letno prakso na kmetijskem proizvodnem obratu, od tega najmanj 2 leti prakse v konjereji ali živinoreji. Kmetijski tehnik s končano srednjo kmetijsko šolo z najmanj 10-letno prakso na kmetijskem proizvodnem obratu, od tega najmanj 4 leta prakse v konjereji ali živinoreji. Nastop službe takoj. Temeljna in dopolnilna plača ter položajni dodatek po temeljni uredbi o nazivih in plačah uslužbencev državnih organov.

Ponudbe z življenjepisom in s podatki o dosedanji zaposlitvi je treba poslati najkasneje do 20. septembra 1955.

3103

TOVARNA DUŠIKA - RUŠE

RAZPISUJE

mesto sekretarja podjetja

POGOJI:

PRAVNIK ALI EKONOMIST S PETLETNO PRAKSO ali

POPOLNA SREDNJA ALI NJEJ SORODNA SOLA Z DESETLETNO PRAKSO NA PODOBNIH DELOVNIH MESTIH.

Plača po dogovoru.

Družinsko ali samsko stanovanje zagotovljeno.

Ponudbe je treba poslati ali osebno dostaviti na

TOVARNO DUŠKA RUŠE V RUŠAH

3060

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR KOČEVJE
PERSONALNA KOMISIJA

razpisuje

mesto tajnika komisije za plače v gospodarstvu

Nastop službe lahko s 1. oktobrom 1955.
Pogoji: Srednja ekonomska ali popolna srednja šola in 3-letna praksa v gospodarstvu.

Osnovna in dopolnilna plača po uredbi.

Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja, izobrazbe ter življenjepisom je treba poslati Tajništvu OLO Kočevje.

3083

I. JAVNA LICITACIJA

VOJNA POŠTA 7250/27, ZAGREB, bo imela v svojih prostorih I. javno licitacijo, in sicer za

zgraditev dvamajstanovaljskega poslopja v Postojni

DNE 30. SEPTEMBRA 1955 OB 9. URI

PRORAČUNSKA VSOTA 36.000.000 DINARJEV

ROK DOGRADITVE 30. NOVEMBRA 1956

Elaborate lahko dvignete v VP 7250/27, Zagreb, s pismeno zahtevo zainteresiranega podjetja, in sicer v Stančičevi ulici 4-II, soba št. 14, kjer lahko dobite vse ostale informacije v zvezi s to licitacijo.

Vsako podjetje, ki licitira, ima obveznosti do investitorja v roku 20 dni.

Ponudbe z vsemi prilogi sprejema komisija za licitacijo VP 7250/27, Zagreb, do omenjenega dne in ure.

Iz pisarne VP 2750/27, Zagreb

2582

UPRAVNI ODBOR PODJETJA

»TELEKOMUNIKACIJE«, LJUBLJANA, PRŽANJ 24

RAZPISUJE

na podlagi »Temelnjega zakona o štipendijah« (Uradni list FLRJ št. 32/55)

naslednje štipendije

6 štipendij za tehnično srednjo šolo

elektrooddelek (šibki tok);

4 štipendije za tehnično srednjo šolo

strojni oddelek;

2 štipendiji za tehnično srednjo šolo

kemični oddelek;

6 štipendij za tehnično visoko šolo

elektrooddelek (šibki tok);

4 štipendije za tehnično visoko šolo

strojni oddelek;

1 štipendijo za ekonomsko visoko šolo;

4 štipendije za ekonomsko srednjo šolo.

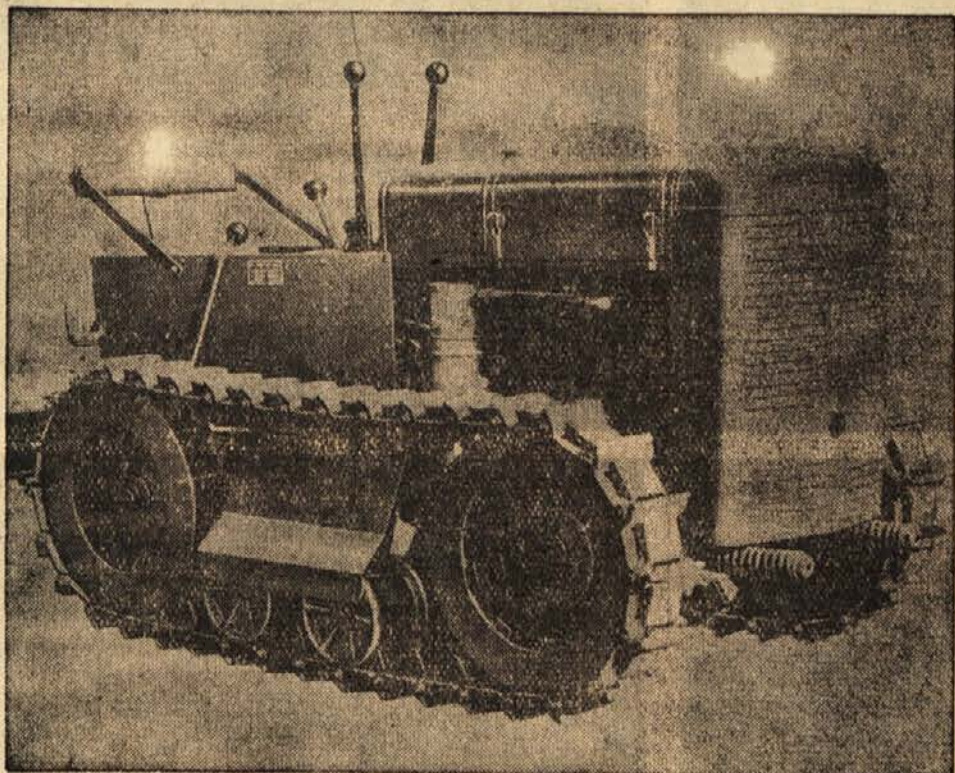
Štipendije se bodo podeljevale v višini, kot jih predpisuje »Temeljni zakon o štipendijah«.

Interesenti naj pošljejo lastnoročno napisane prošnje. Prošnji priložite kratak življenjepis, podatke o šolski izobrazbi, potrdilo o premoženjskem stanju in potrdilo o prejetem otroškem dokladu.

Prošnje dostavite najkasneje do 12. septembra 1955 na poštni predal 376 Ljubljana.

3061

Za vinograde in hmeljske nasade

TRAKTOR GOSENIČAR

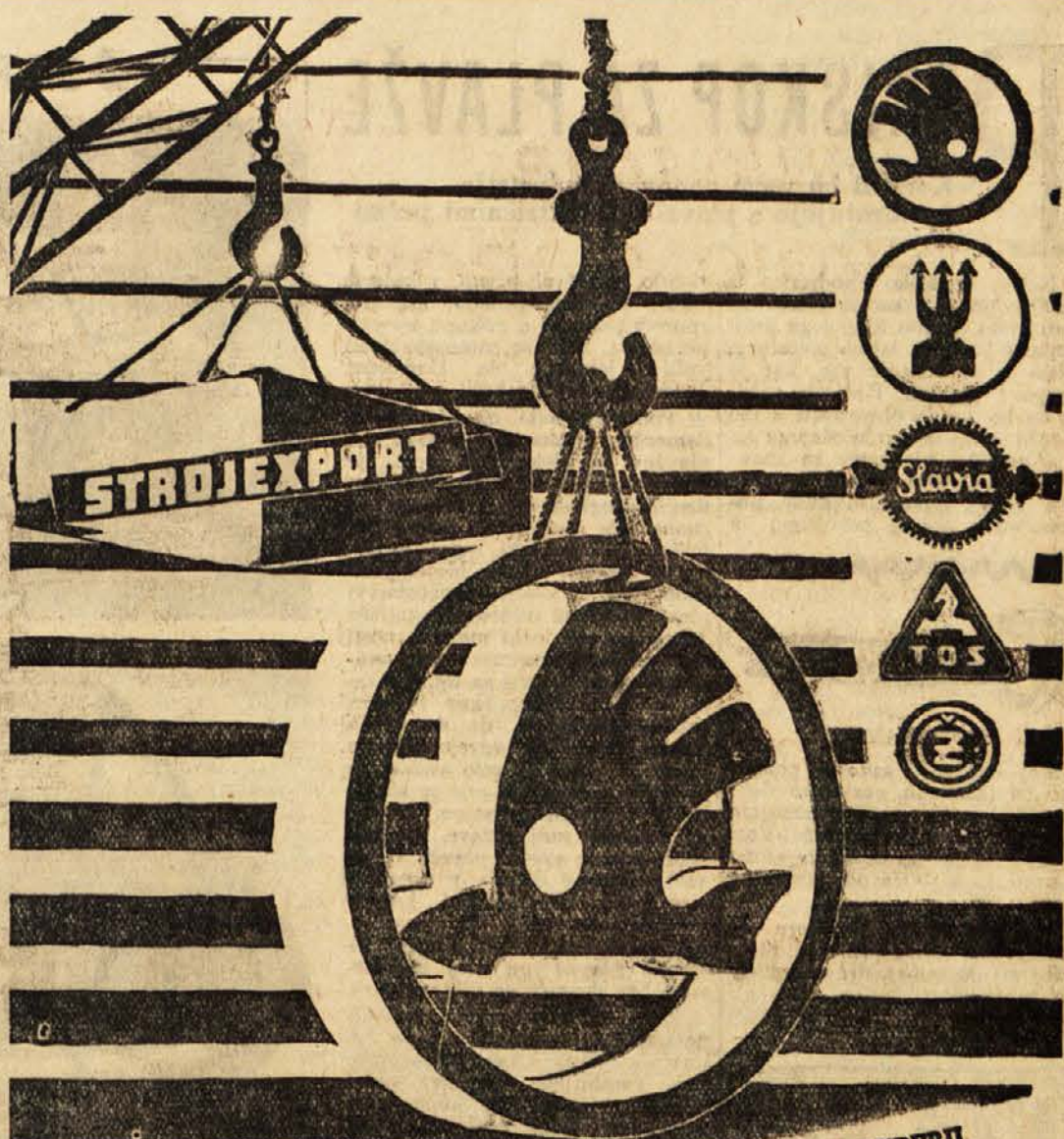
PT 10-960

MODERNI VINOGRADNIŠKI TRAKTOR, KI NOSI ALI VLEČE ORODJE ZA JESENSKO ORANJE — ZA KULTIVIRANJE — ZA ZRAČENJE ZEMLJE — ZA PLETEV — ZA ZAŠČITNO SKROPLJENJE — ZA KOPANJE SADNIH JAM — ZA POSTAVLJANJE KOLJA IN STEBROV — ZA PRENOS GNOJIL ITD. • Z ZRAKOM HLAJEN BENCINSKI MOTOR — MINIMALNA PORABA GORIVA — PREMIKANJE BREZ NAPORA • ZA ZELENJADNE VRTOVE IN SADOVNJAKE DOBAVLJAMO ODLIČNI MALI TRAKTOR MOTORBOT PF 6 S PRIBOROM • ZAHTEVAJTE OBŠIRNO PONUDBO

MOTOKOV - PRAHA - ČSR

IZUŠTO 2022 AHM 1952 OS 8 UH1

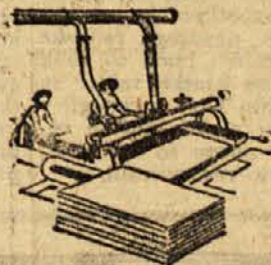
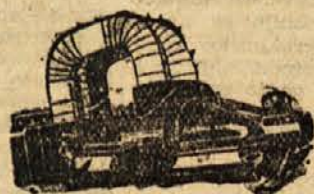
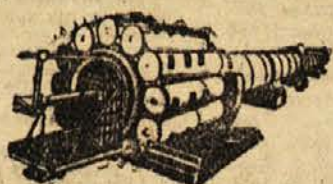
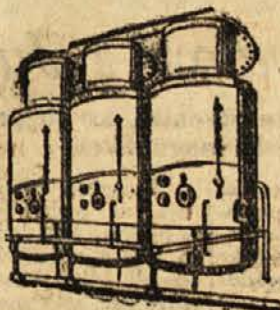
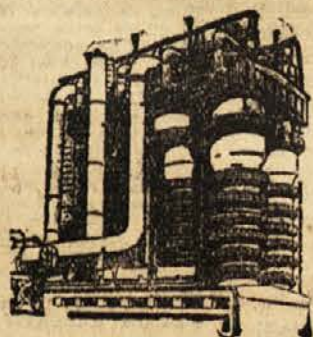
2530

OBISČITE ČESKOSLOVASKO RAZSTAVO V ZAGREBU
2.—13. SEPTEMBRA 1955

Izdelke češkoslovaške strojne industrije svetovno znanih znamk
SKODA — SIGMA — CKD — SLAVIA — TOS — MAS — MES
TATRA ITD.
Orodne stroje, stiskalnice, črpalne naprave, Diesel motorje, elektro-
tehniko, gradbene stroje, naprave za industrijska podjetja, pro-
metne naprave — dobavlja:

STROJEXPORT
Praha — ČSR

Celotne naprave za industrijska podjetja za

RUDNIKE IN LIVARNE

izvozni stroji — separacijske naprave — naprave za predelavo rude — valjarne itd.

ENERGETIKO

termocentrale — hidrocentrale

KEMIJSKO INDUSTRIJO

naprave za težko in lahko kemijo — za farmacevtsko industrijo itd.

ZIVILSKO INDUSTRIJO

tovarne sladkorja iz sladkorne pese in sladkornega trsa — tovarne spirita — pivovarne — hladilne naprave — tovarne konserv — mlekarne itd.

GRADBENO INDUSTRIJO

tovarne cementa — tovarne šamota — apnenice — opekarne — gramoznice — naprave za kamnolom itd.

LESNO INDUSTRIJO

žage — tovarne furnirja in furnirskih plošč

OSTALO TEHNIČNO INDUSTRIJO

tovarne tekstilij — tobačne tovarne — črpalne postaje — umetna drsališča — naprave za proizvodnjo usnjene in gumijaste obutve ter za obrate strojne industrije

MIŠLJENI SO IZDELKI ŠKODOVIH ZAVODOV, ZAVODOV CKD, ZELEZARNE V VITKOVICAH, PRVE BRNESKE STROJNE TOVARNE, STROJNE TOVARNE V KÖNIGSFELDU ITD., KI GREDO ZARADI VIŠOKE TEHNIČNE KAKOVOSTI PO VSEM SVETU

TECHNOEXPORT PRAHA - ČSR

Obiščite našo razstavo na Zagrebškem velesejmu!

PERISKOP ZA PLAVŽE

Koristil bo vsem panogam industrije, ki obratujejo s plavži in električnimi pečmi

Neko angleško podjetje iz Hertfordshira je začelo izdelovati novo vrsto z vodo hlajenega periskopa, s katerim lahko metalurgi vidijo in spremljajo vse, kar se dogaja v plavžih. Podjetje računa, da bo začelo obratovati z vso zmogljivostjo konec letošnjega leta. Angleško združenje za znanstvene raziskave železa je šele pred nekaj meseci objavilo podrobnosti o novem periskopu in

dobilo je že več pisem, v katerih razna podjetja prosijo, naj jim sporoči podatke o nakupu novega periskopa. Zanj se zanimajo zlasti velike jeklarne na Danskem, Švedskem in v Franciji.

Podoben, toda manjši model, namenjen opazovanju notranjosti plavžev in električnih peči, je prišel v fazo prototipa v laboratorijih angleškega Združenja za znanstvene raziskave železa in jekla. Strokovnjaki tega združenja so izdelali z vodo hlajen periskop na podlagi proučevanja plavžev. Plavž odprtega ognjišča deluje po zelo ozki meji varnosti med delovno temperaturo in temperaturo, pri kateri se topi notranji zaščitni oklep, kar zahteva veliko previdnost, da se streha plavža preveč ne segreje. Bilo je jasno, da bi bilo zelo važno, če bi lahko proučili pogoje in stanje strehe med obratovanjem. Očitno pa so bile tudi težave. Gledati skozi odprta vrata plavža, da bi videli, kaj se dogaja v njem, je moč samo nekaj sekund, ker je vročina tako velika, da mora človek takoj odskočiti. Luknjice na stenah plavža pa niso zadostovale, ker skozi nje ne vidijo dobro.

Zato so strokovnjaki izdelali periskop, ki se ohlaja z vodo. Sestavljen je iz 1,8 m dolge ozke cevi, zataknjene v plavž skozi luknjico v steni. En konec cevi sega 10 cm daleč v plavž in ima tri odprtine. Tako lahko delavec opazuje vso streho plavža in vso njegovo notranjost. Periskop namreč lahko vtakne skozi več luknjic. Z optičnim delom periskopa so imeli precej težav. Biti mora namreč odporen proti vročini. Luknjice na vrhu morajo biti zelo majhne in zaščitene pred kapljicami raztopljenih kovin in plini. Zdej lahko opazujejo in ugotavljajo vse, kar se dogaja v plavžu. Periskop ima na zunanem koncu cevi pritrjeno fotokamero, da lahko notranjost plavža tudi snemajo. Čev lahko pritrjujejo tudi k televizijski kameri. Periskop se sproti ohlaja. Največ bo koristil topilnicam. Seveda njegova uporaba ne bo omejena samo na industrijo jekla, morda ga bodo lahko uporabljali tudi v industriji barvnih kovin in v steklarnah, pravzaprav v vseh panogah industrije, ki obratujejo s plavži in električnimi pečmi.

VPRASANJE

Mož kupi nov avto in povabi ženo in tašco na poskusno vožnjo. Med potjo ga kar zasujeta z nasveti: »Vozi počasneje!« »Vozi hitreje!« »Pazi na ovinke!« »Pazi na avto, ki se bliža od nasprotni strani!« itd.

Napoved se mož ne more več premagovati. Obrne se in vpraša: »Zdaj mi pa povej, draga ženica, kdo pravzaprav šofira — ti ali tvoja mati?«

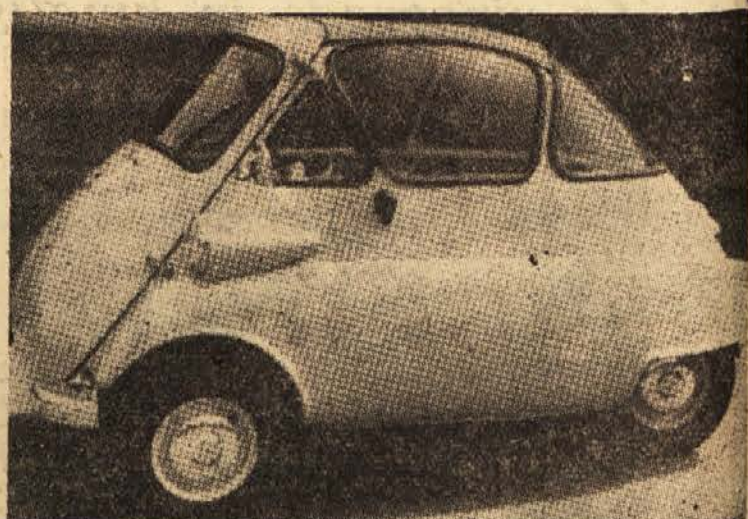
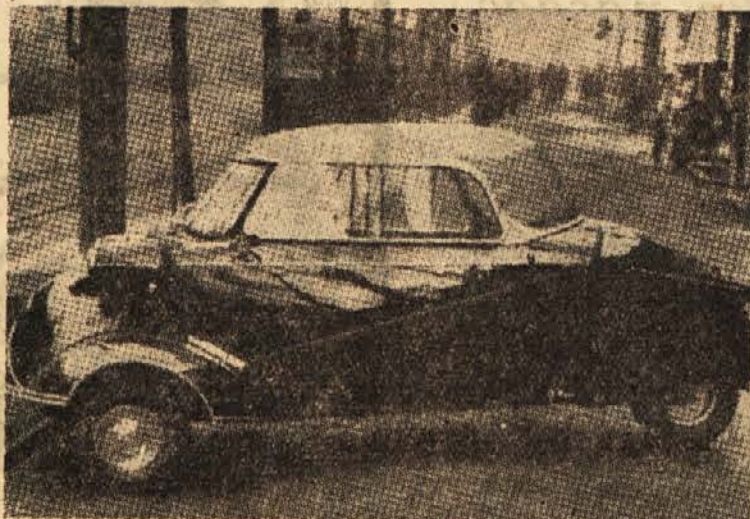

»Očka, ali so to borovnice?«
»Seveda, sinko.«
»Zakaj pa so tako rdeče?«
»Zato, ker so še zelene, butec!«

Izpit: »Kaj je uran? — Tega ne veste? Kaj pa je helij? — Tudi tega ne veste? Zdaj pa samo še zadnje vprašanje: Kakšna je razlika med uranom in helijem?«

ŠTIRI SLIKE MALIH AVTOMOBILOV

Levo zgoraj: Messerschmitt, tri kolesa, sedeža drug za drugim, 200 cm, dvotaktni motor. — Desno zgoraj: BMW - Isitte, štiri kolesa, sedeža drug poleg drugega, 250 cm, štiritaktni motor. — Levo spodaj: Heinkel, tri kolesa, sedeža drug poleg drugega, 175 kubičnih centimetrov, štiritaktni motor. — Desno spodaj: Goggomobil, štiri kolesa, sedeža dva za odrasle, dva zadaj za otroke, 350 cm, dvotaktni motor.

Svojevrsna trgovina z otroki v Ameriki

Zalostne razmere kot posledica pomanjkljivosti v ameriškem adoptivnem sistemu

Marsikaj v življenju Američanov se zdi nam Evropejcem nerazumljivo. V tej deželi visokega življenjskega standarda in blaginje vsaj znatnega števila njenih prebivalcev se včasih dogajajo stvari, ki bi niti v najrevnejši deželi ne bile možne. Prav zadnje čase je ameriško javnost razbu-

rila vest o svojevrsni trgovini z otroki. Zadeva je prišla celo pred Senat.

Senator Estes Kefauver preiskuje žalostne primere, ki so posledica pomanjkljivosti v ameriškem adoptivnem sistemu. V ZDA živi več tisoč delno zelo premožnih zakoncev, ki bi radi posvojili otroke. Na drugi strani pa je na tisoče otrok v sirotišnicah. Vzlic temu pa je zelo težko spraviti sirote in premožne zakonce brez otrok skupaj, ker so spriči zakonitih predpisov potrebne formalnosti, ki se zavlečejo na več let. In dobičkalni posredovalci izkoriščajo to za pravo trgovino z otroki.

Ravnateljstvo neke sirotišnice v Texasu se je specializiralo za posredovanje pri nezakonitih posvojitvah otrok in zaslužilo pri tem samo v enem letu 400.000 dolarjev. Agenti te ustanove iščejo mlada dekleta, ki pričakujejo nezakonskega otroka in ki se jim obetajo razne težave. Še nerodnega otroka odkupijo za nekaj stot dolarjev. Nezakonska mati rodi otroka v porodnišnici že z imenom žene, ki ga je posvojila. Tako izigrajo vse formalnosti in zvezi s posvojitvijo in otrok ve-

lja za pravega otroka novih staršev. Druge organizacije za trgovino z otroki tihotapijo otroke iz tujine, zlasti iz Kanade.

Senatni preiskovalni odbor je naletel tudi na ganljive primere. Zakonca, ki sta »kupila« novorojenčka, sta čez nekaj tednov ugotovila, da je slep. Vzljubila pa sta ga bila že tako, da ga nista hotela vrniti. Tragični pa so primeri, v katerih prave matere čez nekaj let spremene svoj sklep in zahtevajo otroke nazaj. V takšnih primerih nalete ne le na nepremagljive zakonite ovire, marveč večinoma tudi otroci nočejo ničesar vedeti o »tujih ženah«, ki pa so v resnici njihove matere, ker so se že privadili ljudem, ki so jih posvojili.

Labirint pod Etno

Italijanski delavci so naleteli pod str. jeno lavo ognjenika Etno na velik, povsem neznan labirint. Najprej so opazili ob vznožju ognjenika kakih 800 m dolg rov, v katerem so našli črepinje razbitih loncev in drugih posod. To bi kazalo, da je bil labirint znan že v starih časih. Strokovnjaki pravijo, da je vlažni podzemski rov vulkanskega izvora. Pred davnimi leti je nabrž lava prodrla severno od Catanije do morja in tako pripomogla, da so nastale podzemeljske jame.

Plašči z »mačjimi očmi«

V 200 trgovinah New Yorka bodo začeli prihodnji mesec prodajati dežne plašče, volnene jopice, klobuke in rokavice, narejene iz novega blaga »mačjih oči«. Surovina za to blago je lahka preja, prepletena s steklenim prahom. Drobní delci stekla se ponoči svetlikajo, če pada nanje luč žarometov. Zato upajo, da se bo število nesreč med pešci zmanjšalo. Vozači motornih vozil bodo namreč lahko pešca v takšnem plašču ali s takšnim klobukom opazili že od daleč.

»Republika« divjega plemena

Divje plemo Nagas, živeče ob vzhodni meji Indije v džungli, se je nedavno ločilo od Indije in ustanovilo lastno »republiko«. Indija teh težej po neodvisnosti ne priznava in proti upornemu plemenu je poslala vojaštvo. Odprava za civilizacijo plemena Nagas velja za nujno potrebno zlasti zato, ker se ti divjaki še zmeraj ukvarjajo z lovom na človeške glave. Brž ko pa se jim približajo vojaki, zbeže na burmansko ozemlje. Zato se je Indija uradno obrnila na Burmo, da bi se obe deželi sporazumeli za skupen boj proti krvoločnim divjakom.

Drobne ZANIMIVOSTI

VAN DYCKOV AVTOPORTRET UKRADEN
Iz neke galerije slik v New Yorku so tatovi ukradli avtoportret holandskega mojstra Van Dycka, olinato sliko 52x42 cm. Iz okvira so jo izrezali z briljavo.

BRATA STA SE ZNOVA SREČALA PO 40 LETIH

Dva brata, Joseph in George Biller iz Zahodne Nemčije sta se po 40 letih znova srečala. Oba sta se udeležila prve svetovne vojne. Prvi je prejel leta 1915 od vojaške komande obvestilo, da je njegov brat Georg na fronti padel. Čez nekaj dni pa je tudi Georg prejel obvestilo, da je Joseph padel na fronti. Tako sta drug o drugem mislila, da sta mrtva. Nedavno pa je Joseph v Hamburgu zvedel, da živi njegov brat v Münchenu. Oba sta bila presenečena, ko sta drug drugemu pokazala obvestilo o smrti.

PET DNI ZASUTI V RUDNIKU

V rudniku Willem Sophia v Spekholzerheide na Holandskem so bili trije rudarji pet dni zasuti v jasku, globokem 217 metrov. Prebrali so časnik in kartali. Skozi odprtine ventilacije so jim spuščali hrano in čišilke, da se niso dolgočasil. Rešili so jih šele, ko so prebili 37 m dolg predor za svoje življenje se morajo zahvaliti dobrih tehničnim in zaščitnim ukrepom v holandskih rudnikih.

ZENSKI SVETOVNI PADALSKI REKORD

Francosinja Odette Rousseau je dosegla nov ženski svetovni rekord v skoku s padalom. Skočila je iz višine 8600 m in odpadala že v višini 8200 m. Dosedanj rekord je imela Rusinja Sultanova, ki je 10. septembra 1952 skočila iz višine 7246 m.

NAFTO JE HOTEL KRAŠTI

Naftovod oboroženih sil Severnoatlantskega pakta, zgrajen od Cherbourga skozi Francijo in Nemčijo do Bitburga, so v dveh letih dogradili. Preden pa so spustili nafto v cev, so opazili, da neke pušča. Pokazalo se je, da je naftovod blizu Kaiserslauterna v Nemčiji pri varjenju vtrnil in naftovod 60 cm dolgo vodovodno cev s pipo. Varjenje je bilo pomankljivo, tako da je ostala na naftovodu luknja, skozi katero je prodiral zrak. Nekdo si je pripravil pipo, iz katere bi tekel brezplačen bencin. Če bi bilo varjenje v redu, bi tega sploh ne bili opazili.

STALNA SVETOVNA RAZSTAVA V NEW YORKU

Poročali smo že, da grade v New Yorku velikansko 152 m visoko poslopje, v katerem bo imela prostore stalna svetovna razstava. Na prostoru 641.000 m² bo 200 stalnih razstav razpisnih izdelkov, znanosti in športa. V poslopju bodo štirje kinematografi. Nad razstavnimi prostori bodo produktne borze in trg za blagovni promet na debelo. Nad temi prostori pa bodo pisarne. To »Paviljo« namreč bodo »zgradili na prostoru, kjer stoji zdaj železniška postaja, ki jo bodo razgradili. Gradbeni stroški bodo znašali 100 milijonov dolarjev in palačo namenjajo dograditi do leta 1958.

Radijski valovi z Jupitra

Prestregli so jih znanstveniki, ko so proučevali zemeljski magnetizem

Planet Jupiter oddaja kratke radijske valove, ki so še nepojasnjen naravni pojav. Tako je poročal ameriški delegat dr. Burke na mednarodni konferenci zvezdoslovcev v Dublinu.

Dr. Burke in njegovi sodelavci so pred osmimi meseci proučevali zemeljski magnetizem in pri tem po naključju prestregli radijske valove z Jupitra. Imeli so velik radioaparatur na kratke valove in tako so na valu 3,5 m prestregli v smeri Jupitra močne kratke valove. Kmalu potem so avstralski zvezdoslovci to vest potrdili.

Natančna raziskava je pokazala, da prihajajo kratki valovi iz majhne bele lise na Jupitru, ki so jo zvezdoslovci že zdavnaj opazili blizu znane rdeče Jupitrove lise, zelo značilne za ta planet. Zvezdoslovci pa domnevajo, da gre za kakršen koli naravni pojav, ne pa za »Marsovec«, o katerih so ljudje že toliko pisali in govorili. V Dublinu zbrani zvezdoslovci iz nad 40 dežel so sklenili, da bodo izvolili iz svojih vrst nekaj znanstvenikov, ki naj bi proučili radijske valove z Jupitra.

ČAS VOLKOV

Pripoveduje: JANEZ KLEMENČIČ
Riše: MARJAN AMALIETI

1. Vroče popoldansko sonce je neusmiljeno pripekalo. Ovce so se leno premikale med grmovjem. Nekatere so počivale in prežvekovale. Pastir Tonč je sedel v senci in naslonjen na kometlo opazoval dva razborita mlada jančka, ki sta preizkušala svoji trdi glavi drug na drugem. Počl se je spet zalotel eden in prevrnil svojega »nasprotnika« na tla. Potem je razposajeno odskakljaj v grmovje, oni pa se je hitro pobral in drvel za njim.

2. Naonkrat se je zasilalo hripavo renčanje, topot preplašenih ovac, bolesto hropenje mladega jančka, ki je še malo prej razborito trkal svojega tovariša... Tonč je planil pokonci. Med grmovjem je hitela volika sila žival, ki je nesla na hrbtu mrtvo ovčko. Še trenutek in izginila je v visoki praproti bližnjega gozda. »Volki!« je prešinilo Tonča bliskovito spoznanje. Proplašena čeda se je v stisnjeni gruči ulila kakor potok proti staji.

3. Ko se je stemnilo, je pastir Tonč zlezal na seno. Previdno je odstranil desko iz stene in čakal. Ob njem je ležala stara puška. V travi so enakomerno črkali črki... Tonč je bil truden in sam ni vedel, kdaj je zadrmlal... Iz gozda pa se je nenadoma utrjala temna senca in se z mehikimi koraki približala do staje. Zaman! Tonč jo je bil skrbno zaprl. Volk se je moral vrniti brez uspeha. Na robu gozda se je ustavil in presunljivo zatulil. Tonča je vrglo kvišku.